

STENOGRAMA
ședinței plenare a Parlamentului Republicii Moldova
din ziua de 6 aprilie 2017

SUMAR

1.	Declararea ședinței ca fiind deliberativă. (<i>Onorarea Drapelului de Stat al Republicii Moldova.</i>)	4
2.	Dezbateri la ordinea de zi. Votat. (Pro – majoritatea)	4–18
3.	Moțiune simplă asupra politicii interne în domeniul învățământului realizate de către Ministerul Educației. Nr. 102 din 06.04.2017. (Raportor – Adrian Lebedinschi, Frațiunea Partidului Socialiștilor din Republica Moldova)	16–17
4.	Proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (<i>Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei – art.2, 5, 40, capitolul VI¹, 49², 69; Legea privind societățile pe acțiuni – art.11, 12, 13, 15, 17-18, 19, 22; Legea privind Comisia Națională a Pieței Financiare – art.6, 8, 9; Codul civil – art.157, 161, 164, 165, 170, 1606; Legea cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat art.16, 42; Legea instituțiilor financiare – art.3, 15⁶, 15⁸, 17, 24³, ș.a.; Legea privind piața de capital – art.4, 6, 7, 8, 10, 11 ș.a.; Legea cu privire la caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și de decontare a instrumentelor financiare – art.3, 9, 13, 14; Legea cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare – art.2, 4, 6, 7, 20, 23, 27, 33, 41, 46, 47; Legea privind redresarea și rezoluția băncilor – art.2, 42, 59, 61, 104, 105, 129, 218, 228, 244, 248, 250, 254, 316, 318, 321; Legea privind garantarea depozitelor persoanelor fizice în sistemul bancar – art.5; Legea privind achizițiile publice – art.4; Legea nr.233/2016 – art.709).</i> Nr. 52 din 06.03.2017. Lectura II. (Pro – 58) (Raportor – Ștefan Creangă, președintele Comisiei economie, buget și finanțe)	18–19 49–50
5.	Proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr.284-XV din 22 iulie 2004 privind comerțul electronic (<i>art.1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, ș.a.</i>). Nr. 450 din 01.12.2016. Lectura II. (Pro – 54) (Raportor – Ștefan Creangă, președintele Comisiei economie, buget și finanțe)	19–20 50
6.	Proiectul de Lege pentru modificarea articolului 15 ² din Legea nr.8-XVI din 14 februarie 2008 cu privire la probațiune. Nr. 40 din	20–21 53–54

	23.02.2017. Lectura II. (Pro – 60) (Raportor – Raisa Apolschii, președintele Comisiei juridice, numiri și imunități)	
7.	Proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (<i>Legea cu privire la activitatea farmaceutică – art.1, 5¹, 8, 10, 11, 15, 18, 23, Capitolul I¹ ș.a.; Legea cu privire la medicamente – art.3, 6¹, 8, 14, 16, 20, 22, 26, 27</i>). Nr. 392 din 30.09.2016. Lectura II. (Pro – 53) (Raportor – Oxana Domenti, președintele Comisiei protecție socială, sănătate și familie)	21–22 54
8.	Proiectul de Lege privind modificarea și completarea unor acte legislative (<i>Legea cu privire la asigurări – art.2, 7; Legea cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați – art.12¹</i>). Nr. 66 din 16.03.2017. Lectura I. (Pro – majoritatea) Lectura II. (Pro – 53) (Raportor – Ștefan Creangă)	22–35 50–52
9.	Proiectul de Lege pentru modificarea punctului 14 din anexa la Legea nr.131-XVI din 7 iunie 2007 privind siguranța traficului rutier. Nr. 41 din 23.02.2017. Lectura II. (Pro – 55) (Raportor – Roman Boțan, președintele Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică)	35–37 52–53
10.	Legea nr.8 din 2 martie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (<i>Legea privind siguranța traficului rutier – art. 2, 33; Codul contravențional – art.241¹</i>). Nr. 548 din 24.03.2017. Reexaminare. Referitor la proiectul de lege nr.338 din 27.07.2016. (Pro – 80) (Raportor – Roman Boțan, președintele Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică)	37–38 52
11.	Proiectul de Hotărîre pentru modificarea și completarea Hotărîrii nr.68 din 9 aprilie 2015 privind componența nominală a delegațiilor Parlamentului Republicii Moldova la organizațiile parlamentare internaționale și organizațiile parlamentare bilaterale. Nr. 98 din 05.04.2017. Votat. (Pro – majoritatea) (Raportor – Inna Șupac, Frațiunea parlamentară a Partidului Comuniștilor din Republica Moldova)	38 54
12.	Proiectul de Lege privind modificarea și completarea unor acte legislative (<i>Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi – art.1, Capitolul VI¹, art.36², 36³, 36⁴; Legea cu privire la asociațiile obștești – art.26¹; Legea cu privire la fundații – art.23¹; Legea privind cooperativele de producție – art.3; ș.a.). Nr.510 din 23.12.2016. Lectura I. (Pro – unanim) (Raportor – Vitalie Iurcu, viceministru al economiei)</i>	38–48 52–53

13.	Proiectul de Hotărîre privind desemnarea în funcția de Director general al Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru reglementare în Energetică (<i>Tudor COPACI</i>). Nr. 95 din 30.03.2017. Votat. (Pro – 54) Proiectul a fost dezbătut într-o ședință anterioară, urmează numai procedura de vot.	49
14.	Proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (<i>Legea ocrotirii sănătății – art. 30; Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală – art.4; Legea privind transplantul de organe, țesuturi și celule umane – art.2, 6, 22, 9, 22, 23; Legea privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător – anexa;</i>). Nr. 449 din 30.11.2016. Lectura I. (Pro – majoritatea) (Raportor – Oleg Creciun, viceministru al sănătății)	55–59 81
15.	Proiectul de Lege pentru completarea articolului 23 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.1544-XII din 23 iunie 1993 (<i>art.23</i>). Nr. 54 din 09.03.2017. Lectura I. (Pro – susținut) (Raportor – Viorica Dumbrăveanu, viceministru al muncii, protecției sociale și familiei)	59–66 81–83
16.	Proiectul de Lege privind regimul armamentului și munițiilor convenționale, mijloacelor speciale și dispozitivelor militare deținute de Armata Națională și de forțele militare străine aflate legal pe teritoriul Republicii Moldova. Nr. 48 din 01.03.2017. Lectura I. (Pro – majoritatea) (Raportor – Aurel Fondos, secretar de stat al Ministerului Apărării)	66–73 83
17.	Proiectul de Hotărîre privind suspendarea și revizuirea serviciilor medico-sanitare contra plată. Nr. 67 din 17.03.2017. Votat. (Pro – unanim) (Raportor – Oxana Domenti, Frațiunea parlamentară a Partidului Comuniștilor din Republica Moldova)	73–81 84
18.	Prezentarea informației referitor la montarea obiectivelor semaforice la un șir de intersecții din municipiul Chișinău – răspuns domnului deputat Valeriu Ghilețchi la întrebarea adresată în ședința din 24 martie 2017. (Raportor – Oleg Babin, viceministru al afacerilor interne)	84–88
19.	Prezentarea informației referitor la măsurile întreprinse de Guvern în vederea construcției stației de epurare în orașul Soroca – răspuns doamnei deputat Elena Bodnarenco la întrebarea adresată în ședința din 24 martie 2017. (Raportor – Valeriu Munteanu, ministrul mediului)	88–91

20.	Prezentarea informației referitor la motivele neînregistrării de către Camera de Înregistrări a consiliului de administrație a S.A. ”Apă-canal” din Soroca – răspuns doamnei deputat Elena Bodnarenco la întrebarea adresată în ședința din 24 martie 2017. (Raportor – Eduard Serbenco, viceministru al justiției)	91–94
21.	Prezentarea informației referitor la realizarea reformei de descentralizare – răspuns domnului deputat Iurie Țap la întrebarea adresată în ședința din 24 martie 2017. (Raportor – Valentin Guznac, Secretar general adjunct al Guvernului Republicii Moldova)	95–98
22.	Întrebări.	98–101

*Ședința începe la ora 11.11
Lucrările sînt prezidate de domnul Andrian Candu, Președintele Parlamentului, asistat de domnul Vladimir Vitiuc, vicepreședinte al Parlamentului.*

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos să vă luați locul, pentru a deschide ședința plenului.

Vă rog frumos.

Secretariatul,

Vă rugăm frumos să ne anunțați prezența.

Domnul Maxim Ganaciuc – șeful Direcției generale documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului:

Doamnelor și domnilor deputați,

Bună dimineața.

Vă anunț că la ședința Parlamentului, din totul celor 101 deputați, și-au înregistrat prezența 94 de deputați. Nu s-au înregistrat deputații: Gutium Artur – cerere, Mitriuc Ghenadi – cerere, Ivanov Violeta – cerere, Palihovici Liliana – cerere, Grama Octavian – cerere, Mizdrenco Irina – concediu medical, Cernat Vladimir.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Să onorăm Drapelul, înainte de a începe ședința, dragi colegi. *(Se onorează Drapelul de Stat al Republicii Moldova.)*

Onorat Plen,

Înainte de a trece la subiectele curente la ordinea de zi, la anunțuri, la propuneri, inclusiv la elemente de procedură, dați-mi voie să vă rog să păstrăm un

minut de reculegere pentru victimele actului terorist de la Sankt Petersburg. Prin aceasta, totodată, manifestînd și o condamnare a cele întîmplăte, care nu au nici o scuză, nu au nici un argument, atunci cînd mor oameni nevinovați, cînd mor copiii, cînd mor bătrîni.

Vă rog frumos să respectăm un minut de reculegere. *(Se păstrează un minut de reculegere.)*

Mulțumim foarte mult.

Dragi colegi,

În perioada premergătoare ședinței de astăzi, și-au sărbătorit zilele de naștere colegii noștri Vlad Batîncea și Maria Postoico. Dați-ne voie să vă felicităm, dragi colegi. Vă urăm succese, realizări frumoase, doar bucurii. *(Aplauze.)*

Iar astăzi își sărbătorește ziua de naștere un alt coleg de al nostru domnul Eugeniu Nichiforciuc. La mulți ani și dumnealui, realizări frumoase și multă sănătate. *(Aplauze.)*

Onorat Plen,

Biroul permanent, la ședința sa de ieri, a înaintat o ordine de zi, proiectul ordinii de zi a fost repartizat. În mod regulamentar au fost făcute cîteva propuneri pentru modificarea și completarea ordinii de zi, le voi da citirii celor venite potrivit articolului 46 din Regulamentul Parlamentului.

Un prim subiect, înaintat de colegii din Frațiunea Partidului Socialiștilor, ține de introducerea pe ordinea de zi de astăzi, din 6 aprilie 2017, a audierilor ministrului muncii, protecției sociale și familiei, doamnei Stela Grigoraș, cu privire la indexarea de la data de 1 aprilie 2017 a pensiilor pentru limite de vîrstă, a pensiilor de dizabilitate, a pensiilor de urmași, a pensiilor speciale și modul de valorizare a lor, reieșind din prevederile Legii nr.290, care am votat-o noi la 26 decembrie 2016.

Rog frumos, domnule Odnostalco, aveți un minut la dispoziție pentru a vă argumenta propunerea.

Domnul Vladimir Odnostalco:

Действительно 1-е апреля наступила, индексация наступила, но в обществе у нас по-прежнему есть много вопросов, что, как, каким образом будет происходить индексация? Какие категории попадают под индексацию?

Насколько мы знаем, категория до 1999 года вышедшее на пенсии, остается в том же дискриминационном положении. Объявлено валоризация с 2001 по 2008 год, дальше, мы тоже понимает, будут этапы.

Все это вызывает очень много вопросов, а также вызывает вопросы механизм индексации, механизм перерасчета пенсии, поэтому мы считаем необходимым пригласить в Парламент госпожу Григораш, министра, для доклада по соответствующему субъекту.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc foarte mult.

Fracțiunile, grupurile parlamentare, dacă au ceva să menționeze? Dacă nu, voi supune votului potrivit procedurii.

Cine este pentru a organiza astăzi audierile ministrului muncii, protecției sociale și familiei, doamnei Stela Grigoraș cu privire la subiectul indexării pensiilor, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot. Cu ochiul liber se vede că această propunere nu a fost susținută. Respectiv, plenul Parlamentului a respins propunerea.

O altă propunere, venită din partea colegilor din Frațiunea Partidului Socialiștilor, ține de introducerea pe ordinea de zi de astăzi a proiectului Legii cu privire la modificarea și completarea articolului 13 din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat. Proiectul nr.353 din 30 septembrie 2015.

Domnule Sorocean,

Vă rog frumos, poftiți, aveți un minut la dispoziție.

Domnul Victor Sorocean:

Vă mulțumesc.

Stimați colegi,

Inițiativa legislativă care să contribuie la formarea bazei legale pentru garantarea modului de viață decent pentru categoriile sociale cele mai dezavantajate în formarea veniturilor bugetelor casnice, menționez că nivelul actual al veniturilor pensionarilor nu asigură acoperirea celor mai stringente necesități de consum și de familie, prevăzute conform metodologiei de calcul a minimumului de existență.

Siguranța socială este afectată, în special, în urma proceselor economice de depreciere a monedei naționale și diminuează semnificativ puterea de cumpărare a pensionarilor. În acest context, indexarea pensiilor este necesară pentru menținerea echilibrului social și al puterii de consum.

Se propune să fie introdus în ordinea de zi acest proiect sub nr.353. Vă menționez că raportul comisiei de specialitate este prezentat. Vă rog să fie inclus în ordinea de zi.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

O caut pe doamna Domenti.

Doamnă Domenti,

Înainte de a supune votului sau a cere opinia fracțiunilor, vroiam doar să-mi confirmați, dacă cunoașteți existența sau nu a raportului la proiectul nr.353? Este, da?

Da, vă mulțumesc foarte mult.

Fracțiunile nu au ...

Da, domnule Boțan,

La acest subiect? Nu. La acest subiect dacă aveți, dacă nu, atunci supun votului.

Cine este pentru a introduce pe ordinea de zi de astăzi a proiectului de Lege cu nr.353 din 30 septembrie 2015 cu privire la modificarea și completarea articolului 13 din Legea cu privire la pensiile de asigurări sociale de stat, cine este pentru a introduce acest subiect pe ordinea de zi, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot. Nu a fost susținută această propunere de plenul Parlamentului. Subiectul este respins. Respins pentru a fi introdus pe ordinea de zi.

În continuare, la fel, din partea colegilor din Frațiunea Partidului Socialiștilor se propune pentru a introduce pe ordinea de zi de astăzi a proiectului de Lege cu nr.507 din 22 decembrie, proiect de Lege pentru modificarea și completarea articolului 22 din Legea nr.190 ce ține de veterani. Cu privire la veterani.

Domnul Smirnov,

Vă rog frumos, poftiți, aveți un minut la dispoziție.

Domnul Eduard Smirnov:

Спасибо.

Суть вопроса законопроекта, который мы вносим на рассмотрение. Постановлением Парламента № 533 от 13 июля 1995 года о права граждан Республик Молдова награжденных наградами бывшего Союза, закреплено, что данные лица пользуются соответствующими правами, предусмотренные для граждан Республики Молдова награжденных государственными наградами Республики Молдова.

В то же время, как видно из положения части первой статьи 22 Закона о ветеранах, принципы соответствия не распространяется равной степени на всех лиц награжденных государственными наградами бывшего СССР приравны по своему статусу к награжденными орденами „Ordinul Republicii” и „Ștefan cel Mare”.

На протяжении последних лет в судебной практике было зафиксировано немало случаев обращения награжденных данными наградами лиц, которые требовали признания их право на получения ежемесячное пособия в размере 500 леев.

Высшей Судебной Палаты 17 июля 2013 года было признано права лиц, награжденные орденом «Красной Звезды» на получения пособий в размере 500 лей. Совет по предупреждению ликвидации дискриминации и обеспечения равенство рассмотрел 11 августа 2015 года и 10 мая 2016 года

соответствующие эти вопросы и обязал остановить дискриминационную практику исчисления и назначения размера персональных премий.

Domnul Andrian Candu:

Cer scuze.

Vă rog frumos, continuați.

Domnul Eduard Smirnov:

Это вносится изменения в части первой статьи 22 закон в этом документе.

Спасибо.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumesc frumos.

Onorat Plen,

Vreau să vă aduc la cunoștință că am avut și eu o discuție, săptămîna trecută, cu președintele Consiliului antidiscriminare, domnule Feldman, și a ridicat subiectul respectiv, menționînd și despre cîteva cazuri în instanțele de judecată și menționînd că există un proiect de lege anume pe acest subiect.

Pentru a lua o decizie în plen, rog, doamna Domenti, să ne spuneți dacă există raportul comisiei la proiectul de Lege nr.507 ce ține de echivalarea medaliilor respective la actualele distincții.

Doamna Oxana Domenti:

Domnule Președinte,

Eu cred că subiectul ăsta nu a apărut azi dimineață. Ieri a fost Biroul permanent al Parlamentului și era cazul de înaintat acest subiect. Eu nu cunosc pe de rost toate proiectele, dar din cîte îmi amintesc, este un aviz negativ al Guvernului la acest proiect de lege, dar noi raportul îl avem, cu siguranță. Noi nu avem restanțe la proiecte care sînt înregistrate de atîta timp și nu am fi dat raport.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumesc foarte frumos.

Vă mulțumesc foarte mult.

Asta și vroiam să rog Frațiunea Partidului Socialiștilor. Ieri, la Biroul permanent nu a fost nici o propunere. Ne-ar fi fost mult mai simplu dacă acolo examinam existența/inexistența rapoartelor, avizelor comisiilor și decît, de aia și propunerea este, eventual, aceste, propunerea, inclusiv precedentă, să fie propuse la Biroul permanent a ședinței viitoare. Ca să luăm decizia în privința plenului, e bine să știm cum stăm cu raportul și avizul Guvernului, să nu ne trezim după aia în plen că nu avem una sau nu avem alta. Și-i mult mai simplu să facem lucrul ăsta la Biroul permanent.

Vă rog frumos, doamnă președinte, doamna Greceanîi.

Poftiți.

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Eu cred că nu este o problemă. Dar, dat fiind că așa s-a creat că nici comisia de specialitate nu poate să spună nimic, eu cred că pentru următoarea ședință noi putem să examinăm proiectul respectiv și să-l includem pentru următoarea ședință în plen proiectul respectiv.

Și încă un lucru este foarte important, proiectul respectiv este din 22 decembrie 2015. Eu cred că comisia putea să-l propună, să-l includă în ședința în plen și să luăm o atitudine față de acest proiect.

Domnul Andrian Candu:

Este adevărat, doamna Greceanî, sînt perfect de acord cu dumneavoastră.

Doar că dacă cumva există avizul negativ, eu personal aș vrea să aflu de ce e avizul negativ și poate dacă este, într-adevăr, o idee foarte bună, nobilă și importantă pentru o pătură importantă din societate, să-i convingem pe cei de la Guvern să vină și cu un aviz pozitiv.

Asta este o chestiune de lucru și de aceea eu propun și rog Secretariatul acum să noteze și proiectul de Lege nr.353 din 30 septembrie, și proiectul de Lege nr.507 din 22 decembrie 2015, ambele proiecte să fie înaintate la Biroul permanent săptămîna viitoare, să avem toată informația în privința rapoartelor comisiei și avizul Guvernului și să avem o abordare foarte calitativă pentru următoarea ședință de plen, să le examinăm dacă sînt, într-adevăr, proiecte atît de importante și necesare.

Doar din punct de vedere procedural și regulamentar, asta este propunerea mea.

Doamna Greceanî,

Poftiți.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Cîteodată cîte un proiect care trebuie să-l pui în vileag și să se pună în discuție, probabil că trebuie să-l abordăm și în ședința în plen, că, de obicei, și la ședința Biroului, vine de la opoziție, nu-l includem, nu merge, se votează așa cum se votează.

De aceea, domnule Președinte, haideți să nu facem mari discuții la asta. Eu am propus de la bun început, haideți s-o lăsăm, s-o amînăm pentru ședința următoare și sînt foarte binevenite indicațiile dumneavoastră către Secretariatul Parlamentului.

Domnul Andrian Candu:

Mai mult ca atît, fac doar o mică completare: va trebui să decidem poate la şedinţa Biroului permanent de săptămîna viitoare cînd este ziua opoziţiei, şi atunci, în mod obligatoriu, în mod obligatoriu, pe lîngă, domnul Bolea, pe lîngă ceea ce-am vorbit acum, în mod obligatoriu, oricum, trebuie să organizăm o zi în care punem toate proiectele opoziţiei. (*Gălăgie în sală.*)

Dacă e bine aşa, Secretariatul o să-şi bată capul în aşa fel încît, la şedinţa următoare a Biroului permanent, să avem aceste propuneri să le discutăm.

Doamna Domentî,

Replică, poftiţi.

Doamna Oxana Domentî:

Mulţumesc, domnule Preşedinte.

Doar o clarificare, pentru că a fost învinuită aici comisia. Deci noi de cîteva ori am pus acest proiect în ordinea de zi. Din păcate, autorul nu s-a prezentat în comisie. Noi, totuşi, am gestionat situaţia şi am aprobat acest raport, avem raportul aprobat, noi l-am înaintat şi către Biroul permanent al Parlamentului pentru a introduce în ordinea de zi, nu ştiu din ce motive el nu a ajuns, totuşi, pe agenda prealabilă a Parlamentului.

De aceea comisia chiar nu are nici o vină, doamna Greceanîi, în acest sens, noi misiunea noastră ne-am făcut-o. Păi, vă rog frumos.

Domnul Andrian Candu:

Am agreat. Săptămîna viitoare le discutăm şi la Birou, între timp verificăm existenţa avizelor, avizul Guvernului, avizele comisiilor, rapoartele comisiilor, nimeni nu învinuieşte comisia condusă de doamna Domentî, îşi fac meseria cel mai bine posibil.

Domnule Ţurcan,

Dacă, înţeleg ca autor, vreţi, aveţi un 10 secunde. Precizare, ca şi coautor, dar foarte succint, vă rugăm frumos.

Domnul Vladimir Ţurcan:

Mulţumesc, domnule Preşedinte.

Ce ţine de neprezentarea, eu cer scuze, doamna Domentî, nimeni pe mine personal nu m-a invitat la această şedinţă a comisiei. Asta-i unu la mînă.

Doi. Domnule Preşedinte,

Dumneavoastră v-aţi adresat la mine ca coautor şi preşedintele Comisiei drepturile omului pe acest proiect. Şi eu, pe data de 7 decembrie 2016, v-am expedit pe 3 pagini un răspuns, o explicaţie foarte clară ce ţine de acest proiect şi toate problemele ce ţine şi de avizele, şi practica judiciară, şi hotărîrile Consiliului de nediscriminare.

De aceea eu vă rog foarte mult, noi am avut deja în practică, chiar avînd avizul negativ pentru anul curent, noi vom fi de acord ca acest proiect să intre în vigoare pentru anul... începînd cu 1 ianuarie, de exemplu, anul 2018, ca Guvernul deja să ia în calcul cînd va pregăti proiectul bugetului.

Domnul Andrian Candu:

Eu sînt de acord, asta este o modalitate. Eu nu țin minte exact, că nu pot să le țin minte pe toate demersurile și toate răspunsurile, dar vă spun în mod expres că am avut o discuție și cu Ian Feldman săptămîna trecută, exact la acest subiect și am zis că o să, bineînțeles, o să avem grijă să promovăm interesele acestei pătri. *(Rumoare în sală.)*

Și dacă am lămurit cu proiectele de legi pe care le punem neapărat săptămîna viitoare în discuție la Biroul permanent, dați-mi voie să dau citire la următoarea propunere din partea colegilor din Frațiunea Partidului Liberal Democrat ce ține de introducerea pe ordinea de zi de astăzi sau a ciclului bisăptămînal, mai bine zis, a chestiunii referitoare la prezentarea raportului Comisiei de anchetă privind activitatea Poștei Moldovei. De ce nu avem pînă astăzi deja?

Domnul Cobzac și, după aia, dacă nu greșesc, domnul Răducan, da, ar trebui să avem informația și, de ce nu, să avem odată și odată rapoartele în plenul Parlamentului sau domnul Zagorodnîi.

Domnule Cobzac,

Vă rog frumos, aveți un minut la dispoziție.

Domnul Grigore Cobzac:

Domnule Președinte,

Solicităm includerea raportului de alternativă în ordinea de zi, pornind de la ilegalitățile grave depistate de comisie. Menționăm că în raport au fost descrise activități economice ilicite, evaziuni fiscale, fraude vamale, fals de documente prezentate comisiei, ștampile false, implicarea în schemă criminală prin acțiunea sau inacțiunea înalților demnitari publici, nerespectarea de angajamente internaționale asumate de Republica Moldova și altele. *(Gălăgie în sală.)*

În timpul activității sale, comisia s-a ciocnit de refuzul ilegal a mai multor instituții publice de a prezenta documente comisiei. Mai mult, consider că o parte din ele au fost distruse, pericolul acesta există în continuare, deja legal aceste documente pot fi distruse.

În concluzie, s-au adeverit presupunerile ce țin de transportarea ilegală, prin intermediul Poștei Moldovei, a substanțelor interzise, și anume a anabolizantelor. Considerăm suficiente aceste informații pentru a urgenta examinarea raportului de alternativă de către Parlament.

Informăm plenul Parlamentului că alt raport depus în procedură parlamentară nu există. Trimiterile membrilor comisiei, reprezentanți ai majorității

parlamentare, la raportul de bază votat în comisie sînt manipulatorii și urmăresc scopul de a tergiversa examinarea activității comisiei de către Parlament.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Grigore Cobzac:

Raportul respectiv a fost votat în comisie la sfîrșitul lunii septembrie sau începutul lunii octombrie 2016.

În calitatea mea de președinte, am solicitat de mai multe ori prezentarea acestui raport Biroului permanent pentru a fi inclus în ordinea de zi. Nu a fost însă să fie.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Dați-mi voie să întreb: raportul de bază la ce etapă este și cînd el este gata odată să-l ascultăm, să-l audiem și noi, împreună cu raportul alternativ?

Domnule Zagorodnîi,

Vă rog frumos.

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

În primul rînd, nu știu ce înseamnă noțiunea „raport de alternativă”.

Domnul Cobzac deja nenumărate rînduri a ieșit în fața presei, a dat citire raportului care l-a alcătuit dumnealui în calitate de președinte al acestei comisii. Toată lumea cunoaște ceea ce a suspectat dumnealui, în viziunea dumnealui personală.

Deci dacă, domnule Cobzac, aveți asemenea argumente, mergeți la Procuratură, depuneți acele materiale care le aveți și Procuratura o să iasă cu argumente procesual-penale. Sînt în acțiunile angajaților Poștei Moldovei elemente constitutive ale unei infracțiuni și atunci vor da acele aprecieri.

În caz contrar, dumneavoastră manipulați opinia publică. Este un raport votat de comisie, de majoritatea membrilor comisiei.

Domnule Președinte,

Un membru al comisiei urmează să semneze raportul, nu este prezent, permanent prin deplasări. Cred că săptămîna viitoare o să prezentăm Biroului permanent raportul și proiectul de hotărîre la acest raport semnat de toți membrii comisiei cei care au votat raportul de bază al comisiei de anchetă în cauză.

Vă mulțumesc.

Și, domnule Cobzac,

Nu manipulați opinia publică. Dumneavoastră ați făcut public acele, da, acele opțiuni proprii, în calitate de președinte, care ați condus o comisie, cu regret, ați condus-o foarte prost.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

Domnule Cobzac,

Un minut la dispoziție.

Poftiți.

Domnul Grigore Cobzac:

Cu toate că ar trebui 3, pentru că am dreptul la replică. Dar o să fie suficient și o minută.

În primul rând, acest raport este semnat de către 4 deputați și nu numai de către domnul Cobzac. Raportul de bază despre care vorbește domnul deputat este semnat tot de 4. Al cincilea deputat nu semnează nici un raport. Domnul Cernat a declarat aceasta, că el nu semnează nici un raport. Așa că noi avem o situație când două rapoarte, unul poreclit de noi „de alternativă”, altul poreclit „raport de bază”, au câte 4 semnături fiecare.

Noi considerăm că aceste rapoarte sînt egale și merită ambele să fie prezentate în plen. Nici într-un caz noi nu vrem să îngrădim dreptul la prezentarea raportului de bază, așa-numit de bază, în plenul Parlamentului. Noi dorim ca ambele să fie prezentate.

Și încă o dată menționez, raportul așa-numit „de bază” este votat în comisie cu 4 membri la sfîrșitul lunii septembrie, începutul lunii octombrie. Deci sînt aproximativ 5 luni de zile.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Domnul Grigore Cobzac:

A fost suficient acest raport să fie prezentat...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Vă mulțumim foarte mult. (*Rumoare în sală.*)

Domnule Zagorodnîi,

Noi parcă trăim un deja vu. Noi deja am auzit aceleași argumente de aici, aceleași argumente de acolo. Rugămintea este, la următoarea ședință a Biroului permanent să ne aduceți, să prezentați comisia raportul de bază, ceilalți autori raportul alternativ. La următoarea ședință a Biroului permanent să fie prezentate.

Secretariatul,

Vă rog frumos să asigurați acest lucru și să luăm decizia privind introducerea pe ordinea de zi în următorul ciclu bisăptămînal.

Sau insistați să punem la vot acum, domnule Cobzac?

E mai bine...

Da. Vă mulțumim foarte mult pentru înțelegere.

Acestea au fost propunerile făcute în mod... Numai puțin. Acestea au fost propunerile făcute în mod regulamentar.

Dacă sînt chestiuni de procedură, vă rog frumos, inclusiv în calitate de autori, la ordinea de zi a subiectelor.

Vă rog frumos, domnule Ghimpu.

Poftiți.

Domnul Mihai Ghimpu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Fracțiunea Partidului Liberal retrace proiectul de Hotărîre nr.97, a cincisprezecea în ordinea de zi, ce ține de numirea lui Vladimir Cernat în calitate de secretar al Comisiei protecție socială, sănătate și familie.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

În calitate de autor aveți tot dreptul s-o faceți. Acest proiect de Hotărîre nr.97 înregistrat, subiectul nr.15 de pe ordinea de zi, este retras.

În continuare, domnul Țap.

Vă rugăm frumos.

Poftiți.

Domnul Iurie Țap:

Mulțumesc.

Domnule Președinte,

Înainte de ședința plenului angajații Secretariatului m-au anunțat despre faptul că reprezentanții Guvernului nu pot astăzi să ofere răspunsul regulamentar în cadrul Orei Guvernului.

În acest sens, atenționez faptul, au trecut două săptămîni cînd la... în cadrul Orei Guvernului am adresat această întrebare. Pe de altă parte, eu cred că Guvernul desconsideră Parlamentul Republicii Moldova în acest caz și dacă luăm practicile care mai sînt.

De aceea, vă rog foarte mult să dispuneți ca să-și aranjeze lucrurile astfel ca să am răspunsul așa cum o cere.

Și al doilea aspect. Eu cred că, domnule Președinte, trebuie să insistăm la răspunsurile adresate ministerelor, aici trebuie să fie prezenți miniștrii dacă doresc să fie însoțiți de orișicare angajați, pentru că doar așa putem responsabiliza miniștrii, Guvernul, așa cum o spune și programul de guvernare, și strategia aprobată de către Guvern.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumesc foarte mult.

Secretariatul,

Vă rog frumos să-i anunțați pe toți cei care trebuie să fie prezenți, dar, în mod obligatoriu, miniștrii sau persoanele de însoțire, astăzi la ora 15.00 să fie în plenul Parlamentului pentru a răspunde la interpelări și la întrebările puse de deputați, fără scuze.

În continuare, domnul Boțan.

Vă rog frumos.

Poftiți.

Domnul Roman Boțan:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Solicit amânarea votului pentru proiectul nr.2 din ordinea de zi, proiectul nr.267 din 15.06.2016 privind Legea integrității. Proiectul este neredactat și consider că urmează să fie supus votului după ce colegii vor vedea proiectul în redacția finală... redactat.

Solicit pentru următoarea ședință să fie amânat votul.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumim frumos.

Dacă ține doar de redacție și nu de amendamente, că atunci sîntem în încălcare de procedură. Dacă e din punct de vedere doar al redacției, într-adevăr, există posibilitatea să amînăm votul pentru ca deputații înainte de vot să vadă redacția finală a proiectului de lege.

Este amânat votul pentru săptămîna viitoare. Rugăm și Secretariatul să ia în considerare acest lucru.

Și o ultimă chestiune de procedură, domnul Ghilețchi.

Vă rugăm frumos.

Poftiți.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Două săptămîni în urmă am adresat o întrebare Ministerului Afacerilor Interne cu privire la amplasarea semafoarelor pe bulevardul Ștefan cel Mare, străzile Vasile Alecsandri și Constantin Negruzzi și adresînd această întrebare am solicitat ca răspunsul să fie oferit aici, în plenul Parlamentului.

Azi dimineață am primit un răspuns în scris. Nu știu dacă ministerul intenționează să vină în Parlament, dar deoarece Regulamentul prevede această abordare, eu aș vrea ca totuși ministerul astăzi să vină în Parlament, să vină un reprezentant al ministerului, să ofere răspuns la aceste întrebări, mai cu seamă că răspunsul oferit în scris nu este satisfăcător din punctul meu de vedere.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumesc foarte mult.

Rugăm Secretariatul atunci cînd se solicită răspunsul orar nu se acceptă răspunsurile doar scrise. Și rugăm să anunțați astăzi să vină în sala plenului ministrul sau conducerea ministerului pentru a da răspuns la acest subiect domnului Ghilețchi.

Domnule Lebedinschi,

Vă rog frumos.

Poftiți.

Domnul Adrian Lebedinschi:

Vă mulțumesc.

Stimați colegi,

Dragi părinți, bunei,

Fiecare din noi își dorește să aibă copii sănătoși, dar cu ce ne întîlnim. Prin scheme corupte copiii noștri sînt otrăviți. Fiecare din noi vrem copii erudiți, înțelepți, dar ce se întîmplă? Copiii noștri sînt distruși prin proiectele înaintate de către Ministerul Educației.

Reieșind din situația creată astăzi în domeniul educației, Frațiunea Partidului Socialiștilor înaintează, în conformitate cu articolul 105 alineatul (2) al Constituției Republicii Moldova articolele 112, 115 din Regulamentul Parlamentului, **moțiune simplă** prin care solicită Guvernul să întreprindă măsuri de rigoare în vederea majorării salariilor pedagogilor și instituțiilor preșcolare și preuniversitare de învățămînt, precum și personalul auxiliar din aceste instituții. Revizuirea curriculei școlare în vederea introducerii disciplinei „Istoria Moldovei” în locul disciplinei „Istoria românilor”, revizuirea planului anual de educație și aducerea lui în concordanță cu Hotărîrea Parlamentului nr.433 din 26 decembrie '90 prin care vacanța de Crăciun pentru elevi să înceapă de la 24 decembrie și să

dureze pînă la 15 ianuarie și stoparea politicii dezastruoase de lichidare a instituțiilor de învățămînt.

Vreau să-mi motivez aceasta prin faptul că membrii Guvernului, și în special Ministerul Educației ...liniște, fac tot posibilul pentru a distruge sistemul nostru educațional. Sînt lichidate școlile, sînt lichidate grădinițele.

Din păcate, părinții sînt puși în situație de a căuta surse pentru supraviețuire și respectiv concediul care este, nu știu din a cui idee grandioasă a apărut în capul cui că 42 de zile din vacanța de vară copiii să rămîna în afara grădinițelor, deoarece grădinițele vor fi închise. Ce să facă atunci părinții?

Și mai mult ca atît, este paradoxal și faptul că majorarea așa-zusă a salariilor pentru cadrul didactic, care în mediu 100, 100 și ceva de lei, dacă crede cineva că cu aceasta s-au rezolvat întrebările profesorilor, eu cred că amarnic vă greșiți și situația din stradă, aceea ce se întîmplă zilele curente, nouă aceasta ne demonstrează. De aceea solicităm să fie admisă moțiunea simplă înaintată de către noi.

Domnul Andrian Candu:

Dragi colegi,

Permiteți-mi două minute tehnice pentru a verifica condițiile pentru a accepta moțiunea.

Onorat Plen,

Moțiunea depusă... moțiunea simplă depusă asupra politicii interne în domeniul învățămîntului realizate de Ministerul Educației respectă condițiile ce ține de numărul de semnături, minimum de 15 semnături, conține dispozitiv, conține motivare, se referă la problemele de politică internă, cum menționează articolul 112 din Regulamentul Parlamentului, nu se referă la un ministru, dar la un minister și la activitatea Guvernului.

Cred că nu este cazul fiindcă... să o verificăm cu Direcția juridică, o acceptăm în lucru la Biroul permanent, va fi expediat Guvernului, va fi repartizat deputaților și la următoarea ședință a Biroului permanent se va decide ziua... data, ziua plenului, neapărat cînd o să..., în mod special, care va examina sau se va dezbate moțiunea simplă, care nu trebuie să depășească termenul de 14 zile, se face dezbateră în termen de 14 zile lucrătoare de la data depunerii, considerată astăzi, 6 aprilie.

Vă mulțumesc foarte mult.

Și în continuare, onorat Plen, nu mai sînt alte chestiuni de procedură, la fel și...

Da, vă rog frumos, domnule președinte Voronin.

Poftiți, de procedură.

Domnul Vladimir Voronin:

Eu îmi cer scuze. Maxim, te rog să mă înregistrezi că sînt prezent în ședință.

Stimați colegi,

Sîntem în Postul Mare. Eu, ca comunist, vă amintesc despre acest lucru. Pe parcursul a 8 ani de Guvernare s-au furat miliarde, s-a distrus sistemul educațional, sistemul ocrotirii sănătății, sistemul asigurării cu pensii. Dar eu am o întrebare foarte simplă, personal către domnul Candu: cîte biserici ați construit dumneavoastră în acești opt ani de zile?

Domnul Andrian Candu:

În calitate de Președinte de Parlament? (*Rîsete în sală.*) Fiindcă nu am văzut în Regulamentul Parlamentului astfel de competențe.

Vă rog frumos, domnule președinte Voronin.

Domnul Vladimir Voronin:

Dumneavoastră, cei care 8 ani de zile sînteți la guvernare. Toți împreună.

Domnul Andrian Candu:

Nu pot să vorbesc despre toți colegii mei, sînt colegi care sînt foarte credincioși, sînt foarte religioși, care contribuie foarte mult la biserici.

Eu, personal, sînt o persoană foarte credincioasă și în familie la fel. Nu am participat la construcții, dar, cel mai important nu am participat nici la o distrugerea a unei biserici. (*Aplauze.*)

Vă mulțumesc foarte mult.

Și în continuare, dragi colegi, să trecem la procedurile parlamentare și, onorat Plen, **vă solicit votul pentru a aproba ordinea de zi. Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.**

Vă mulțumesc foarte mult.

Avem o ordine de zi, putem să muncim în continuare.

Domnule Creangă,

A fost repartizat raportul? Putem să începem anume cu proiectul nr.52?

Dragi colegi,

Vă propun pentru examinare și dezbateră proiectul nr.52 din 6 martie 2017, subiectul nr.3 de pe ordinea de zi, proiect de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, lectura a doua.

Iar pentru ora de vot, vă propun ora votului, ora 13.00, pentru a vota toate proiectele dezbătute pînă la acea oră. Și rugăminte mare este către toți liderii de fracțiuni și de grupuri parlamentare să vă mobilizați echipele pentru ora 13.00.

Vă mulțumesc foarte mult.

Domnule Creangă,

Microfonul și tribuna vă aparține, poftiți.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Onorat Plen,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat în lectura a doua proiectul Legii pentru completarea și modificarea unor acte legislative, prezentat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova și raportează următoarele.

Propunerile și obiecțiile parvenite au fost sistematizate și examinate pentru lectura a doua, fiind reflectate în sinteza rezultatelor examinării lor și în proiectul de lege redactat, care sînt părți integrante ale raportului comisiei.

Luînd în considerare cele expuse, Comisia economie, buget și finanțe propune examinarea și adoptarea proiectului de lege redactat în lectura a doua, ca fiind lectură finală.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Domnule președinte Creangă ne-ați surprins prin laconicitatea de care ați dat dovadă. (*Voci din sală.*) Nu mai vrea sau vrea în continuare. Vom examina și o astfel de posibilitate ce ține de minister.

Vă mulțumim foarte mult, domnule Creangă.

Aici se încheie dezbaterile la proiectul de Lege nr.52 din 6 martie 2016... 2017 cer scuze, și vom reveni la procedura de vot după precum a fost agreat la ora 13.00 și în continuare următorul subiect de pe ordinea de zi.

Domnule Creangă,

Iarăși mă adresez dumneavoastră cu rugămintea de a ne prezenta raportul comisiei pentru lectura a doua pentru proiectul nr.450 din 1 decembrie 2016, subiectul nr.4 de pe ordinea de zi.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Onorat Plen,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat pentru lectura a doua proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr.284 privind comerțul electronic și comunică următoarele.

În procesul de pregătire pentru lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, modificarea Legii privind comerțul electronic, Comisia economie, buget și finanțe a sistematizat și a

examinat toate amendamentele și propunerile parvenite și prezintă rezultatul examinării lor în tabela de sinteză care este anexă la prezentul raport.

Proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii privind comerțul electronic susținut și propus spre adoptare pentru lectura a doua a fost redactat în contextul amendamentelor și propunerilor acceptate și este, de asemenea, anexat la raport.

În rezultatul examinării proiectului de lege, Comisia economie, buget și finanțe propune plenului Parlamentului adoptarea acestui proiect de lege în lectura a doua ca lectură finală.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Nici de această dată nu sînt întrebări în adresa comisiei.

Vă mulțumim foarte mult, domnule Creangă.

Aici se încheie dezbaterile la proiectul nr.450 din 1 decembrie 2016 și vom reveni la procedura de vot, precum am agreat la ora 13.00.

Doamnă Apolschii,

Vă rugăm frumos, dacă ați putea să ne prezentați raportul pentru lectura a doua la proiectul nr.40 din 23 februarie 2017, subiectul nr.12 de pe ordinea de zi, proiect de Lege pentru modificarea articolului 15² din Legea cu privire la probațiune, Legea nr.8 din 2008.

Vă rugăm frumos să ne prezentați raportul comisiei.

Doamna Raisa Apolschii:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Onorat Parlament,

Comisia a examinat pentru lectura a doua proiectul de Lege nr.40 privind modificarea articolului 15² din Legea nr.8 și comunică următoarele.

Scopul proiectului constă în excluderea personalității juridice a inspectoratelor regionale în vederea sporirii gradului de control și al optimizării cheltuielilor efectuate de către organele de probațiune.

În cadrul dezbaterilor pentru lectura a doua, deputatul Tudor Deliu, avînd în vedere scopul exprimat de autor, a propus abrogarea alineatelor (2) și (3) de la articolul 15² din Legea nr.8 din 14 februarie 2008, în scopul ajustării textului proiectului de lege cu intenția autorului.

Propunerea menționată a fost acceptată de autor.

În rezultatul dezbaterilor, Comisia, cu votul unanim al membrilor prezenți, a propus proiectul de Lege nr.40 spre examinare și adoptare de către Parlament în a lectura a doua.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Nu sînt întrebări.

Doamnă Apolschii,

Vă mulțumim foarte mult.

Aici se încheie dezbaterile la proiectul nr.40 din 23 februarie 2017 și vom reveni la procedura de vot la ora 13.00.

Și dacă doamna Domenti, președintele Comisiei protecție socială, sănătate și familie ar putea să ne prezinte raportul comisiei pentru lectura a doua la proiectul nr.392 din 30 septembrie 2016, subiectul nr.13 de pe ordinea de zi.

Doamna Oxana Domenti:

Stimați colegi,

Vă prezint atenției dumneavoastră raportul asupra proiectului de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, proiect de Lege cu nr.392 din 30 septembrie 2016.

Comisia protecție socială, sănătate și familie, reieșind din atribuțiile și competențele sale funcționale, a examinat în lectura a doua proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, inițiativa legislativă a Guvernului.

Prin acest proiect de lege se urmărește asigurarea autonomiei decizionale și funcționale a Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale în atingerea unui grad înalt de protecție a intereselor consumatorului privind siguranța și accesibilitatea financiară la medicamente de calitate, precum și eficientizarea managementului în domeniul planificării, achiziționării, distribuiri și asigurării fluxului continuu către instituțiile medico-sanitare publice a medicamentelor și dispozitivelor medicale.

Eficientizarea managementului în domeniul medicamentelor și dispozitivelor medicale mai prevede delimitarea competențelor de elaborare și implementare a politicilor respective, simplificarea procedurilor de autorizare și plasare pe piață a medicamentelor și a dispozitivelor medicale, transparentizarea procedurilor de achiziții centralizate de medicamente și dispozitive medicale, precum și responsabilizarea autorităților publice în realizarea sarcinilor ce le revin.

Membrii comisiei au examinat amendamentele înaintate de către deputați în cadrul ședinței plenare, care au fost coordonate și cu autorii proiectului și care sînt incluse în sinteză, anexă a prezentului raport.

Astfel, cu votul unanim, se propune adoptarea proiectului de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, cu nr.392 din 30 septembrie 2016, de către plenul Parlamentului.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult, doamnă Domentii.

Nu sînt întrebări în adresa comisiei.

Vă mulțumim foarte mult.

Aici încheiem dezbaterile la proiectul nr.392 din 30 septembrie 2016, proiect de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, subiectul nr.13 de pe ordinea de zi. Vom trece la procedura de vot, precum a fost agreat, la ora 13.00.

Și în continuare, următorul subiect, subiectul nr.5 de pe ordinea de zi, proiectul nr.66 din 16 martie 2017, proiect de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Prezintă proiectul din numele autorilor domnul Ștefan Creangă.

Vă rugăm. Pofțiți.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Onorat Plen,

Proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative. Scopul urmărit de proiectul de lege rezultă din necesitatea asigurării bunei implementări a Directivei nr.113 a Consiliului din 2004 de aplicare a principiului egalității de tratament între femei și bărbați privind accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii, publicată în jurnalul oficial al Uniunii Europene din 21 decembrie 2004.

Proiectul de lege prevede, de asemenea, acordarea unei perioade de implementare pînă la 01.01.2018 a tarifelor, primelor și beneficiilor nediferențiate pe criteriu de sex, oferind posibilitatea aplicării metodologiilor utilizate în cadrul țărilor membre a Uniunii Europene de formare a primelor, tarifelor și beneficiilor, în cadrul contractelor din categoria „asigurări de viață”.

Condițiile care au impus înaintarea modificărilor și completărilor respective rezultă din necesitatea unui cadru de timp suficient pentru modificarea complexă a condițiilor de asigurare programelor informaționale, revizuirea informațiilor statistice integrate într-un calcul actuarial complex, unificarea tabelelor de mortalitate pentru femei și pentru bărbați de către asiguratorii care practică asigurări de viață fiind concomitent menținută viabila activitate de prestare a serviciului „asigurări de viață”.

În condițiile actuale asiguratorii autohtoni aplică diferențierea primelor și tarifelor de asigurare în funcție de sex, în special pentru categoria asigurărilor de viață. Această diferențiere este determinată de principiul de selecție adversă sau

contraselecție, argumentat de informațiile statistice utilizate în calculul actuarial. Asiguratorul urmează să depună efort, inclusiv financiar orientat spre realizarea calculelor tarifelor unificate și ulterior implementarea acestora, acțiuni care necesită alocarea unui timp de circa un an de zile.

Respectiv se impun proceduri complexe de colectare, prelucrare, calcul, publicare și actualizare a datelor statistice și actuariale unificate, ținând cont de ambele sexe, fiind necesară unificarea tuturor datelor statistice pentru femei și bărbați. În baza ultimului recensământ întocmirea unui nou tabel de mortalitate și tabel al numerelor de comutație, ce implică recalcularea a circa o mii de indicatori, ce se vor baza pe date unificate privind speranța de viață medie în ambele sexe.

Efectul social, economic și de altă natură a proiectului. După adoptarea proiectului de lege și implementarea completărilor se preconizează alinierea principiului egalității de tratament între bărbați și femei privind accesul la servicii și furnizarea de servicii de asigurare într-o perioadă de timp rezonabilă pentru servicii de asigurări de viață implicit, acordarea unui termen suficient companiile de asigurare pentru actualizarea datelor statistice și a calculelor actuariale pe domeniul respectiv.

Concomitent pentru contractele de asigurare pe viață, încheiate pînă la obligativitatea aplicării tarifelor unice pentru ambele sexe, prestațiile pentru bărbați și femei vor fi diferențiate. Astfel, avînd în vedere speranța de viață mai mare la femei, acestea vor continua să achite prime de asigurări mai mici decît bărbații pînă la 01.01.2018.

Reieșind din cele expuse, onorat Plen, solicit susținerea acestui proiect de lege.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult, domnule Creangă.

Și în continuare, întrebări în adresa autorilor.

Domnule Ghilețchi,

Vă rog frumos, prima intervenție. Pofțiți.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Stimate domnule președinte,

Prima întrebare ține de faptul că un proiect asemănător Parlamentul a votat anul trecut și acum dumneavoastră anulați ceea ce am votat anul trecut și veniți cu un alt proiect de lege propriu-zis asemănător după concept, dar puțin diferit ca abordare, pentru că faceți modificări la alte articole, decît a propus doamna Palihovici anul trecut.

Întrebarea mea este: de ce se face lucrul acesta? Adică, de ce era necesar să anulați ceea ce am votat anul trecut, tot dumneavoastră, dacă nu greșesc, ați prezentat raportul de la tribună, ca acum să venim cu un alt proiect de lege.

Domnul Ștefan Creangă:

Vă mulțumesc, domnule Ghilețchi.

Sigur că cunoaștem despre existența acelor norme care au fost votate, însă odată ce am votat acele norme au apărut complicații la implementarea proiectului de lege, motiv pentru care și a apărut acest proiect de lege pentru a extinde termenul de aplicare a normelor de egalitate între femei și bărbați la calcularea tarifelor pentru viață.

Domnul Andrian Candu:

Dacă permiteți, am să completez. Noi am votat proiectul de lege în decembrie 2016, nu am stipulat și este greșeala noastră, noi nu am stabilit perioada de tranziție și de implementare. El a intrat în vigoare de la 1 ianuarie 2017. Contractele de asigurări de viață deja era semnate, polițele deja emise pentru anul 2017, fizic e imposibil ca să fie renegociate, refăcute, calculate anuitățile și tot ceea ce au specialiștii în domeniul asigurărilor sociale. Și companiile de asigurări s-au adresat atât CNPF-lui, cât și conducerii Parlamentului pentru a găsi o soluție nu pentru a schimba legea, ei vor să facă, dar lucru acesta trebuie să li se dea termen, pentru ca să poată să își realizeze ... să-și ajusteze politicile, să renegocieze contractele și să existe o implementare de la o nouă perioadă.

Am să rog frumos pe domnul Filip, dacă ați putea, dumneavoastră, domnule Filip, să vă vadă și colegii, să vă apropiați chiar în primul rând, lângă domnul Copaci, atunci o să fie mult mai simplu, mult mai ușor să vă oferim și microfonul, pentru a veni eventual cu unele informații tehnice. Puteți să vă așezați chiar în primul loc.

Vă mulțumim mult, domnule Filip.

Microfonul nr.1 din primul...

Da, poftiți.

Domnul Iurie Filip – *vicepreședinte al Comisiei Naționale a Pieței Financiare:*

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimate domnule deputat,

Aici o mică precizare. Deci proiectul dat, spre regret, când a fost... adică proiectul la care faceți referință în decembrie 2016, când a fost examinat de Parlament, asta și a creat problema, n-a fost nici măcar avizat de Comisia economie, buget și finanțe, pentru că el venea promovat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale și viza o seria mare de amendamente, care ținea de implementarea Directivei europene cu privire la nediscriminarea după criteriul de gen.

Și noi n-am fost atenți, recunosc, la proiectele promovate de colegi și nu am reușit să convingem că doar la asigurări de viață, atrag atenția, doar la asigurări de viață pentru a implementa această normă europeană este nevoie de foarte mult efort de investigare și prelucrare statistică și actuală a datelor. Nu mai vorbesc de

faptul că acum ar fi normal să actualizăm tarifele și la ultimele date statistice care doar recent au fost prezentate. Iată din care motive noi am solicitat un termen de aproape un an de zile, pînă la 1 ianuarie, pentru a face acest efort.

Informează că în Europa, de pildă, cînd s-a trecut la aceste tarife unice, procesul acesta a durat cîtiva ani. De pildă, în România – un an jumate.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Ghilețchi,

Vă rugăm frumos, dacă aveți precizare sau a doua întrebare.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da, eu am a doua întrebare.

Domnule Președinte Candu,

Domnule președinte Creangă,

Eu cred că, de fapt, această abordare este greșită, nu-i vorba doar de faptul că anul trecut nu s-a ținut cont de o anumită perioadă de tranziție. Această idee, îmi permit să spun ideologie de gen, ea intervine într-un domeniu economic. Nu știu dacă este corect ca noi să abordăm un domeniu economic prin prisma, repet, a unei ideologii care se mai numește egalitate de gen. De ce? Vă explic. Acolo sînt alți factori și dumneavoastră în nota informativă faceți referință la ei: factori de risc, speranță de viață. Iată primele, tarifele trebuie să reiasă din acești factori și atunci trebuie să ții cont care sînt riscurile, care este speranța de viață la care se face referință, pentru că nu-i vorba de discriminare pe criteriu de sex, este vorba de o realitate.

Și noi, de fapt, prin acest proiect de lege, pedepsim femeile. Noi în alergarea, dorința asta de egalitate, noi, de fapt, pedepsim femeile. Noi așa am făcut și cu pensiile, spunînd că, de fapt, uitați-vă, femeile au speranța de viață mai mare ca bărbații, haideți și ele să iasă... la aceeași vîrstă. O să le pună la aceeași vîrstă și o să scadă speranța de viață, pentru că din nou venim printr-o abordare total greșită.

Da, eu înțeleg, sînt presiuni din partea Uniunii Europene, dar eu cred că sînt situații pe care noi trebuie să le explicăm și să le argumentăm. Noi nu ar trebui să admitem o ingerință în domeniul economic cum este cel al asigurărilor, inclusiv asigurărilor pe viață prin această prismă. Acolo trebuie să funcționeze alți factori, repet, factorii de risc, speranța de viață, anumiți factori care totdeauna sînt luați în calcul, pentru că aici e și vîrsta persoanei, îs mai mulți factori.

Atunci ar trebui să eliminăm și criteriul de discriminare pe vîrstă. De ce un tînăr plătește o anumită primă, de ce o persoană care deja e trecută de 50 de ani plătește altă primă? Ce facem atunci cu discriminarea pe criteriul de vîrstă?

Din nou, eu cred că este o abordare absolut eronată, domnule Președinte.

Domnul Andrian Candu:

Dar, domnul Creangă, dacă permiteți.

Dar domnule coleg, domnul Ghilețchi,

Dumneavoastră, de fapt, vă referiți și, într-un fel, vă exprimați împotriva proiectului de lege votat în decembrie. Țăla din decembrie prevede egalitatea deja de gen și de sex, ăla din decembrie deja aduce la același, pe același picior de egalitate.

Noi ce facem acum, venim și spunem: pentru unele,... pentru un domeniu economic, de exemplu, cel al asigurărilor, companiile de asigurări nu pot face schimbarea asta în 10 zile de la, din 15–20 decembrie pînă la 1 ianuarie și din cauza aceasta să le dăm termen.

Dumneavoastră vă exprimați acum în privința unui proiect de lege pe care noi deja l-am votat în decembrie.

Dar noi spunem că tot ceea ce am făcut noi în decembrie, pe unele nu intrăm acum neapărat în substanță, dar pe unele domenii economice n-am dat termen de implementare în privința căruia dumneavoastră sînteți împotrivă. Deci normal ceea ce menționați dumneavoastră se referă la proiectul de lege din decembrie, dar nu la ăsta care acum, fiindcă noi, de fapt, pur și simplu, acordăm un termen de implementare la ceea ce dumneavoastră sînteți împotrivă.

Poftiți, domnul Ghilețchi.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Domnule Președinte,

Eu am fost, într-adevăr, împotriva proiectului care a fost votat în decembrie, dar singura diferență dintre proiectul votat în decembrie și cel care-l examinăm astăzi este termenul de aplicare a legii, dar, pînă la urmă, tot acolo ajungem.

Dumneavoastră... veniți cu aceeași abordare, doar că oferiți timp companiilor de asigurare să-și ajusteze tarifele, politicile sale.

Eu cred că este greșit să impunem companiile de asigurări să aplice acest principiu, iată unde-i poziția mea și ea e adevărată, a fost adevărată și în decembrie, e adevărată și acum.

Domnul Andrian Candu:

Dar dacă noi nu facem nimic, ceea ce sînteți dumneavoastră împotrivă deja intră în vigoare de la 1 ianuarie. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Aia e altceva. Dumneavoastră trebuie să veniți cu altă propunere.

Noi, pur și simplu, am venit cu propunerea de acordare a termenului de implementare, atît, nimic altceva. Noi n-am combătut ideea în substanță, ci doar ideea de implementare, așa cum a menționat și domnul Filip, fiind vorba despre o problemă pur economică că companiile de asigurări încalcă legea astăzi, deoarece nu reușesc să-și, contractele deja sînt semnate pe un an de zile.

Contractele de viață, pe asigurări de viață presupun un anumit proces economic de pregătire a tuturor documentelor, contracte, informații, analize,

analitică, ca să-și aducă toată documentația în vigoare potrivit standardelor pe care le-am oferit noi în decembrie 2016.

Doamnă Ciobanu,

Vă rog frumos, poftiți.

Doamna Maria Ciobanu:

Domnilor autori,

Eu întotdeauna am avut o atitudine sceptică față de asemenea proiecte de legi. Și iată de ce: eu cred că ele mai mult umilesc femeile, decât credeți dumneavoastră care vreți să limitați așa-zisa discriminare pe criterii de sex.

Spuneți-mi, domnule Creangă, articolul 7 se completează cu alineatul (5¹) cu următorul conținut: „La calcularea primelor, tarifelor și beneficiilor în cadrul asigurărilor se interzice asigurătorilor utilizarea criteriului de sex pentru stabilirea diferențiată a primelor, tarifelor și beneficiilor”.

Spuneți-mi, vă rog, la moment există? Cum ați stabilit că primele, tarifele se țin seama de criteriul de sex? Spuneți-mi, vă rog.

Domnul Ștefan Creangă:

Sigur că există.

Doamna Maria Ciobanu:

Cum?

Domnul Ștefan Creangă:

Modalitatea de calculare a primei de asigurare are mai mulți indicatori. Eu spuneam despre recalcularea 1000 de indicatori pentru a efectua anumite calcule, trebuie să ia la bază companiile de asigurări. De aceea toate aceste criterii, eu nu pot să vi le enunț la momentul actual, dar există această discriminare.

Cînd s-a votat în 2016, noi am exclus varianta pentru discriminare, în baza proiectului venit, așa cum a fost menționat. Parlamentul a susținut să excludem discriminarea propriu-zisă. Aspectul economic, acesta este invocat aici în proiectul nostru ca să reușească să ajusteze.

Noi vrem, dintr-o parte ne luptăm să nu avem discriminare pe sex, dar din altă parte nu dorim să implementăm.

Domnul Andrian Candu:

Doamnă Ciobanu,

Vă rog frumos, precizare sau a doua întrebare..

Doamna Maria Ciobanu:

Domnule autor,

Eu am așteptat să-mi spuneți există, dar cu argumente să-mi spuneți unde există discriminare pe sex la prime, nu mi-ați răspuns la întrebare.

Domnul Ștefan Creangă:

Vă răspund, doamnă deputat. La asigurări pe viață există.

Doamna Maria Ciobanu:

Articolul II, domnule Creangă, articolul 12¹, de asemenea, alineatul (3) se modifică și va avea următorul cuprins: „Se interzice discriminarea persoanei asigurate pe criteriu de sex, prin stabilirea diferențiată a primelor, tarifelor și beneficiilor în cadrul desfășurării activității de asigurare și a serviciilor financiare conexe”.

Tălmăciți-mi, vă rog, articolul acesta.

Domnul Ștefan Creangă:

Eu cred că este foarte clară această normă.

Cînd e vorba de acordarea serviciilor financiare, eu sînt mai mult ca sigur că în momentul cînd ți se prestează anumite servicii financiare, nu exclud faptul că odată cînd se adresează o persoană de parte bărbătească este o abordare și, respectiv, cînd se adresează o parte feminină este o altă abordare, reieșind din capacitățile financiare și posibilitățile de a fi eligibil pentru acordarea acestor servicii.

Domnul Andrian Candu:

Doamnă Ciobanu,

Vă rog frumos, precizare.

Doamna Maria Ciobanu:

Îmi pare rău, domnule autor.

Vrasăzică, este un proiect care trebuie să fie. Practic, nu rezolvă nimic și... rezultă din niște realități. Îmi pare rău.

Domnul Andrian Candu:

Dacă permiteți, domnul Creangă.

Doamnă Ciobanu,

La ora actuală sau pînă la 1 ianuarie 2017 pe anumite sectoare financiar-economice, în mod special pe asigurări, pe leasing și inclusiv pe credite bancare exista discriminare atunci cînd ia creditul sau leasingul, sau polița de asigurare bărbatul și cea care o ia doamna.

Ca să nu mai existe discriminare, noi am votat o lege în decembrie să interzicem aceste discriminări. Acum noi completăm, inclusiv să se aplice și la unele servicii financiare conexe, de exemplu, leasingul, care nu era acoperit. Deci autorii au venit anume că există în practică astfel de cazuri și noi, pur și simplu, venim cu precizările de rigoare.

Domnul Filip,

Dacă dumneavoastră ați putea să ne mai dați anumite exemple, chiar și din experiența dumneavoastră sau cu alte detalii tehnice.

Poftiți.

Domnul Iurie Filip:

Mulțumesc.

Eu doar am vrut o anumită claritate ca să fie bine evident în ce constă aceste discriminări sau mai exact diferențe. Pentru a exemplifica, atunci când dumneavoastră perfectati o asigurare, să zicem, obligatorie auto, compania de asigurări nu stabilește tariful în dependență de care sex, de care gen este șoferul.

În cazul însă asigurărilor de viață când se stabilește primele de asigurări, să zicem, în cazul asigurărilor de deces sau în cazul asigurărilor de supraviețuire practica care există actualmente este că se ține cont anume de aceste diferențe care sînt în anumit sens firești, despre acest lucru a vorbit deputatul Ghilețchi, pentru că țin de durata de viață prognozată, țin de probabilitatea supraviețuirii ș.a.m.d.

Practicile europene de ultimii ani ne sugerează să mergem pe un tarif unic, adică un tarif mediu pentru astfel de asigurări, însă pentru a fi calculat în mod echitabil este nevoie de recalculat toate tabelele de mortalitate, de comutație ș.a.m.d. Este un lucru enorm.

Eu vreau numai să atenționez care pot fi riscurile în cazul dacă nu acceptăm prelungirea termenului pentru implementare. În Moldova, spre regret, asigurările de viață nu sînt foarte răspîndite, ele constituie doar 5% din volumul pieței de asigurări, un lucru absolut anormal, pentru că în Europa asigurările de viață tocmai constituie grosul asigurărilor – peste 60 la sută din toată piața.

Dacă noi nu acceptăm atunci s-ar produce două efecte, ori compania, companiile care astăzi prestează aceste servicii vor stopa acest gen de asigurări pînă vor reuși să recalculeze, dar asta va dura aproape un an de zile, ori, și asta-i și mai trist și mai neplăcut pentru consumatori, vor practica tariful maximal pentru toți, adică în cazul dat și pentru doamne care, eventual, acum au un tarif mai mic.

De aceea noi totuși insistăm să mergem cu această ajustare a legislației pentru a... pe de o parte a proteja consumatorul, dar și a oferi asiguratorilor spațiu de timp necesar pentru a se conforma acestor rigori.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult, domnule Filip.

Și în continuare, doamna Domentii.

Poftiți.

Doamna Oxana Domentii:

Mulțumesc.

Între timp și noi am mai clarificat cu toate practicile internaționale și europene. Într-adevăr, practicile europene prevăd un tarif unic mediu și ceea ce prevede astăzi legislația este absolut în conformitate cu toate directivele și practicile europene și așa trebuie să fie.

Eu vreau să vă întreb, pentru că ați făcut referire la... și ne-ați spus că contractele de asigurare au fost încheiate la începutul acestui an și ele au în vizor o perioadă de un an de zile, ceea ce nu știu dacă... contractele pot fi încheiate, din câte cunosc eu, în orice moment, da, contractele pe viață, ce se va întâmpla cu contractele care au fost încheiate, spre exemplu, în perioada de la intrarea în vigoare a acestei, a Legii precedente, da, cu privire la egalitatea de șanse până în momentul în care noi facem modificări la această lege?

Deci avem o perioadă în care legea prevede clar că nu e voie să se facă discriminare. Deci, practic, cei care au încheiat contracte în această perioadă au încălcat legea prin modificările pe care le facem noi astăzi.

După mine, mai există și riscul ca în perioada aceasta de tranziție de până la 1 ianuarie 2018 iarăși le oferim posibilitate dacă legalizăm această perioadă de tranziție companiilor de asigurare să se folosească de perioada aceasta și iarăși să încheie contracte cu tarife discriminatorii. Deci apar mai multe probleme la implementare.

Deci care este părerea dumneavoastră?

Domnul Ștefan Creangă:

Vă mulțumesc,

Doamnă președinte,

Bine. Dacă noi adoptăm termenul pentru 2018 în raport cu femeile va fi o discriminare pozitivă în sensul că vor plăti mai puțin încă un an de zile.

Cu contractele care au fost înregistrate sau încheiate în perioada aceasta până vom publica în Monitorul Oficial eu în nota informativă am prezentat informația că la moment asiguratorii nici nu au capacitatea să implementeze, pentru că ei nu au făcut recalculare.

Respectiv, trebuie să recunosc că nu am verificat câte contracte au fost încheiate și dacă s-au aplicat normele care urmează să fie nediscriminatorii. Sînt mai mult ca sigur că majoritatea au aplicat normele vechi, pentru că nu au recalculat, nu au posibilitatea să recalculeze.

De aceea și noi încercăm cumva să diminuăm impactul acesta. Dar aici poate să ne ajute și domnul vicepreședinte al comisiei.

Domnul Andrian Candu:

Da. Doamnă Domentî,

Numai puțin, să avem informații suplimentare din partea comisiei. Înainte de asta să-mi cer eu scuze, că probabil am greșit, m-am exprimat, m-am referit la faptul că companiile au nevoie mai mult timp poate pînă la un an de zile să-și refacă recalculele. Nu se încheie contracte pe un an de zile care, bineînțeles, contracte de asigurări pe viață nu pot fi pe un an de zile.

Vă rog frumos, poftiți.

Microfonul 1, în continuare, domnul Filip.

Domnul Iurie Filip:

Mulțumesc.

Deci evident că contactele care au fost încheiate pînă în 2017 deci legea nu are efect retroactiv. Deci ele rămîn în condițiile în care au fost semnate.

Ce se întîmplă acum? Deci în situația în care companiile nu ... practic, noi avem doar două companii care prestează astfel de asigurări, deoarece nu pot să-și recalculeze tarifele deci tarifele rămîn cele care au fost pînă în ianuarie 2017.

Însă dacă vedeți legea se referă nu doar la tarif, adică la prima de asigurare plătită la deci în cadrul contractului, dar și la beneficiile care decurg din contract. Iată, beneficiile se ajustează la această normă de egalitate deci ca să... deci beneficiile practic să fie similare, indiferent de gen.

Și ceea ce s-a vorbit anterior și la serviciile fiscale conexe, aici tot este, financiare, pardon, aici este tot mai simplu de ajustat. Dar aveți dreptate că în perioada asta de tranziție cel puțin astăzi, la moment, noi avem anumit această confuzie juridică în care, într-adevăr, companiile sînt nevoite ori să sisteze activitatea, ori să refuze astfel de contracte de asigurări.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Doamnă Domentî,

Dacă mai aveți o precizare sau a doua întrebare.

Doamna Oxana Domentî:

Eu totuși nu am primit clarificări ce s-a întîmplat în perioada de cînd a intrat în vigoare legea precedentă pînă în acest moment dacă au fost încheiate contracte, dacă există unele companii care au luat în considerare legislația. Deci e vorba de două companii. Toate s-au conformat legislației sau nu s-au conformat legislației anterioare?

Domnul Andrian Candu:

Doamnă președinte,

Am să vă răspund și eu, că am primit mai multe solicitări și pe baza... și din partea asociațiilor de business din care fac parte și aceste companii prin care nouă ni s-a comunicat că vor să implementeze ceea ce am votat noi în decembrie, dar au nevoie de timp pentru asta. De aia ei nu puteau s-o facă 10 zile și în sărbători pînă la 1 ianuarie 2017 și să aplice. Iată de ce noi le oferim termenul acesta de un an de zile ca să-și facă toate calculele necesare și pentru a se ajusta toată documentația.

Dacă cumva domnul Filip are mai multe chestiuni, informații tehnice, vă rugăm frumos.

Domnul Iurie Filip:

Eu pot doar, da, statistica contactelor de asigurări de care dispune comisia, nu uitați că noi prelucrăm doar rapoartele acum pentru anul 2016. Deci în total la 31.12.2016 existau 22 de mii 565 de contracte de asigurări. În anul 2016 propriu-zis au fost încheiate 2780 de contracte.

Deci rapoartele pentru primul trimestru al anului curent comisia le va obține doar la finele anului, finele lunii aprilie.

Domnul Andrian Candu:

... că a fost clarificată. Mai aveți altă precizare?

Vă rog frumos, doamnă Domentii.

Doamna Oxana Domentii:

După mine chiar nu a fost, n-a fost clarificată situația. Noi nu știm ce s-a întâmplat de la 1 ianuarie a acestui an pînă în acest moment. Poate există companii care s-au conformat legilor și, respectiv, nu au aplicat criteriile discriminatorii în tarifele de asigurare și dacă au existat astfel de companii care s-au conformat conform legii deci ele sînt puse în situații neconcurențiale cu cele care nu s-au conformat legii.

Domnul Ștefan Creangă:

Bine.

Domnul Iurie Filip:

Să am iertare.

Doamna Oxana Domentii:

Ce s-a întâmplat în această perioadă?

Domnul Iurie Filip:

Categoric nu. Nu poate nici o companie să-și recalculeze tarifele în termenul respectiv. Absolut sigur și pot veni cu toate garanțiile...

Doamna Oxana Domentî:

Înseamnă că... Înseamnă că au știut că vor veni în Parlament și vor putea loba modificările în legislație.

Domnul Andrian Candu:

Nu, doamna...

Domnul Ștefan Creangă:

Nu este vorba de lobare. Eu...

Domnul Andrian Candu:

Nu, doamnă Domentî, este greșeala noastră, pe care noi trebuie s-o recunoaștem, cei care am... nu neapărat care am votat, dar cei care am pregătit proiectul de lege, fără să luăm în considerare și aspectele economice.

Noi am dat la dispoziție 10 zile să facă ceva ce trebuie normal să facă într-un an de zile. Și, ori, pe de o parte, este o lege care nu se aplică și eventual se aplică penalități abuziv sau, pe de altă parte, sîntem conștienți și responsabili să oferim termenul de implementare atunci cînd în unele state europene lucrul acesta s-a făcut de la 2 la 5 ani de zile pentru implementarea acelei directive europene. Nu căutați diavolul acolo unde nu există. Chiar deloc.

Vă rog frumos, domnule Filip, dacă dumneavoastră mai vroiți să mai ziceți ceva?

Domnul Iurie Filip:

Nu, doar în privința, deci, acestor temeri, exprimate de doamna deputat Domentî. Deci din acele două companii de asigurări care au încercat să promoveze acest tip de asigurări, una a depus licența de curînd și comisia i-a retras-o.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

A rămas doar una.

Nu mai sînt întrebări, se pare că, în adresa autorilor.

Vă mulțumim foarte mult.

Și, eventual, domnule Creangă, nu știu dacă ați prezentat și raportul comisiei.

Vă rog frumos să ne prezentați și raportul comisiei pentru lectura întîi, poftiți.

Domnul Ștefan Creangă:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Onorat Plen,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative prezentat cu titlu de inițiativă legislativă de către deputații în Parlament și raportează că proiectul de lege a fost redactat și este parte integrantă a raportului comisiei.

Reieșind din cele expuse, comisia propune adoptarea proiectului de lege pentru prima și a doua lectură, ca lectură finală.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Aici se încheie sesiunea de întrebări – răspunsuri și, înțeleg că, înainte de vot... înainte de încheierea dezbaterilor avem și o luare de cuvânt la acest subiect.

Vă rugăm frumos, domnule Ghilețchi, vă invităm la tribuna principală pentru luarea de cuvânt.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Discutăm un proiect de lege, care, aparent, are o intenție nobilă, intenția de a egala pe bărbați sau, mai bine-zis, pe femei în drepturi cu bărbații. Am fost împotriva acelui proiect de lege despre care s-a discutat astăzi, care a fost votat anul trecut, sînt și împotriva actualului proiect de lege din următoarele considerente.

Eu înțeleg că este important să asigurăm egalitate de gen și sînt domenii unde este justificată aplicarea acestui principiu a egalității de gen, dar, totodată, trebuie să recunoaștem că sînt domenii unde nu ar trebui să insistăm asupra egalității de gen și cazul asigurărilor de viață sau altor gen de asigurări este un bun exemplu. De ce? Pentru că politica companiilor de asigurări niciodată nu s-a bazat, și așa cum a întregat doamna Ciobanu, nu a fost demonstrat că s-a bazat pe criterii de sex, politica s-a bazat pe criterii obiective, factori de risc, speranță de viață, măsuri de precauție, condiții de lucru. Aceștia sînt factori obiectivi și nimeni nu poate să-i elimine acești factori obiectivi.

Noi ce ar trebui? Am putea ajunge la un absurd. Haideți prin lege să stabilim aici în Parlament că speranța de viață pentru femei și bărbați trebuie să fie egală. Putem noi interveni în anumite realități obiective pe care le avem? Deci trebuie să recunoaștem că, repet, există realități obiective care trebuie luate în calcul.

Și apoi, stimate doamne, care sînteți aici în Parlamentul Republicii Moldova și cred că țineți foarte mult la doamnele pe care le reprezentați, prin acest proiect de lege, de fapt, vor fi pedepsite femeile. Ele vor fi nevoite, chiar după această perioadă, s-a dat o perioadă de tranziție, ca să plătească prime mai mari decît

plătesc acum. Deci noi ce facem prin această? Noi vrem să protejăm femeile sau vrem, în cazul dat, datorită egalității de gen, să pedepsim femeile?

Mie mi se pare, repet, un proiect de lege care nu ar trebui să fie acceptat. Noi trebuie să recunoaștem principiile obiective care stau la baza politicilor de asigurare și, așa cum spuneam, nu putem interveni în domeniul economic, inclusiv al celor politicilor de asigurare prin abordări ideologice. Trebuie să avem grijă de acest lucru, de aceea fără, să zic, critica, pentru că înțeleg intenția nobilă a autorilor, dar nu pot fi de acord cu ea.

Eu consider că singurul proiect sau singurul articol care poate fi acceptat din acest proiect de lege este articolul I punctul 1, alineatul (3) se abrogă, adică abrogăm ceea ce s-a votat anul trecut, ne oprim aici, lăsăm în continuare companiile de asigurări să aplice criteriile pe care le-au aplicat. Doamnele, în felul acesta, vor fi protejate, vor fi încurajate să aibă asigurări de viață, pentru că în Republica Moldova, așa cum s-a menționat, avem un procent foarte mic al persoanelor care au asigurări de viață.

Deci acestea fiind spuse, domnule Președinte Candu, stimați autori, eu nu voi vota acest proiect în prima lectură, dar, pentru lectura a doua sînt gata să-l votez cu condiția pe care am menționat-o. Noi păstrăm doar alineatul (1) care cere abrogarea articolului (3), adică, abrogarea a ceea ce am votat în decembrie anul trecut, pentru că și atunci am făcut-o pe negîndite.

În acest mod, noi vom susține mai mult doamnele și vom lăsa companiile de asigurări să promoveze politici care sînt și în interesul cetățenilor, dar, totodată, sigur că există și un interes economic pe care sînt bazate aceste politici.

Vă mulțumesc pentru atenție.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim și noi.

Și aici se încheie dezbaterile la proiectul de Lege nr.66 din 16 martie 2017 și vom reveni la procedura de vot la ora 13.00. (*Rumoare în sală.*)

Dragi colegi,

Onorat Plen,

Stimate domnule Boțan,

Vrem să vă întrebăm dacă ați putea să ne prezentați 2 proiecte, subiectul nr.9 și nr.10 de pe ordinea de zi, sînt în lectura a doua și în reexaminare.

Și primul subiect vi-l propun pentru... **următorul subiect pentru dezbateri este proiectul nr.41 din 23 februarie 2017, proiectul de Lege pentru modificarea punctului 14 din anexa la Legea privind siguranța traficului rutier, proiect ce se află în lectura a doua.**

Și vă rugăm, domnule Boțan, președintele Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică, să ne prezentați raportul comisiei de la tribuna principală.

Domnul Roman Boțan:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Comisia securitate națională, apărare și ordine publică a examinat proiectul de Lege pentru modificarea punctului 14 din Legea nr.131 privind siguranța traficului rutier, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de Guvernul Republicii Moldova și comunică următoarele.

Proiectul de lege nominalizat a fost examinat și aprobat în prima lectură în ședința plenară din 17 martie curent.

În context, menționăm faptul că comisiile permanente nu au înaintat careva propuneri de modificare și completare.

Deputatul Artur Reșetnicov a depus amendamente care au fost luate în considerare și acceptate de către membrii comisiei și autorii proiectului.

Proiectul de lege a fost redactat și este parte componentă a prezentului raport.

Reieșind din cele expuse, comisia, cu votul unanim al membrilor prezenți, propune spre examinare și adoptare proiectul de lege menționat în a doua lectură.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

În adresa comisiei se pare că avem o întrebare. Vă atrag atenția, dragi colegi, că sîntem în lectura a doua și se acceptă întrebări sau discuția subiectelor legate doar de amendamente din partea autorilor.

Domnule Ghilețchi,

Vă rog frumos, intervenția dumneavoastră.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Domnule Președinte,

E o chestiune după mine de..., să zic așa, poate redacțională, de precizare, pentru că e în interesul tuturor. Eu, într-adevăr, nu am avut amendamente, dar mă uit că s-a prezentat o variantă redactată, adică, pînă la urmă, varianta pe care am discutat-o în prima lectură și varianta pe care o supunem votului astăzi este total diferită conceptual, pentru că s-a mers pe ideea de derogare, nu de prelungire a termenului. Și aici văd formula următoare „înainte de 1 aprilie 2017”, eu nu știu dacă este corectă această formulă.

Poate ar fi mai bine admisă spre utilizare „înainte de 1 ianuarie, mi se pare că, 2017”, pentru că apare o situație interesantă, noi trebuia la 1 ianuarie 2017 să aplicăm acest lucru nu de la 1 aprilie. Ce se întîmplă cu perioada 1 ianuarie – 1 aprilie? Dumneavoastră vorbiți de 1 aprilie 2017 și apoi vorbiți de 1 ianuarie 2022?

Domnule președinte Boțan,

Nu credeți că era corect să fie de la 1 aprilie 2017... 1 ianuarie 2017? Pentru că de altfel creăm un spațiu în care oamenii au activat ilegal și în legea anterioară termenul era 1 ianuarie 2017, dacă nu greșesc. Redacțional mi se pare că ar fi mai corect să folosim în loc de 1 aprilie, 1 ianuarie 2017.

Domnul Roman Boțan:

Da. Sînt de acord. Se acceptă ca redacție. E o greșeală redacțională.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Se pare că nu mai sînt alte întrebări sau alte intervenții la acest subiect.

Iată de ce, vă mulțumim mult, domnule Boțan.

Încheiem aici dezbaterile la proiectul nr.41 din 23 februarie 2017, vom reveni la procedura de vot, precum a fost agreat la ora 13.00.

Și între timp, vă rugăm foarte mult, să ne prezentați raportul comisiei și pentru proiectul de Lege nr.548 din 24 martie 2017 ce se referă la Legea nr.8 din 2 martie 2016, aflată în procedură de reexaminare.

Vă rugăm frumos.

Domnul Roman Boțan:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Comisia securitate națională, apărare și ordine publică a reexaminat Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative, nepromulgată de către Președintele Republicii Moldova și comunică următoarele.

Nepromulgarea Legii de către Președintele Republicii Moldova a fost argumentată prin faptul că sancțiunile de la articolul 24 alineatele (1) și (2) din Codul contravențional au fost modificate prin Legea nr.208 din 17 noiembrie 2016 privind modificarea și completarea Codului contravențional al Republicii Moldova. Cuantumul sancțiunilor contravenționale fiind aceleași.

În contextul evitării paralelismelor legislative, în conformitate cu prevederile articolului 37 alineat (2) litera b) și a articolului 51 litera b) cratima a doua a Legii nr.780 din 27 decembrie 2001 privind actele legislative, se propune abrogarea punctului 1 din Articolul II al Legii nr.8 din 2 martie 2017 privind modificarea și completarea unor acte legislative.

În rezultatul reexaminării legii prenotate, membrii Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică au propus, cu votul unanim, abrogarea punctului 1 din Articolul 2 al legii. Menționez că autorii au fost de acord cu acest lucru.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Nu sînt întrebări. Aici se încheie dezbaterile pe proiectul nr.548 din 24 martie 2017, subiectul nr.10 de pe ordinea de zi. Și vom reveni la procedura de vot, precum a fost agreat, la ora 13.00.

Și în continuare, onorat Plen, dragi colegi, **vă propun să examinăm și să dezbaterem subiectul nr.16 de pe ordinea de zi, proiectul nr.98 din 5 aprilie 2017 ce ține de modificarea și completarea componenței nominale a delegațiilor Parlamentului Republicii Moldova la unele organizații parlamentare internaționale și organizațiile parlamentare bilaterale.**

Prezintă proiectul doamna Șupac.

Vă rugăm frumos.

Doamna Inna Șupac:

Stimați colegi,

Avînd în vedere că Frațiunea Partidului Comuniștilor din Republica Moldova nu este la moment reprezentată în cadrul Adunării ... delegației Republicii Moldova la Adunarea interparlamentară a țărilor membri ale CSI, se propune ca să fie modificată și completată Hotărîrea respectivă a Parlamentului privind componența nominală a delegațiilor Parlamentului Republicii Moldova la organizațiile parlamentare internaționale, avînd în vedere că, conform deciziei fracțiunii, se propune să fie incluși deputații Bodnarenco Elena și Panciuc Vasilii.

Dacă sînt întrebări.

Domnul Andrian Candu:

Nu sînt întrebări.

Vă mulțumim foarte mult.

Aici se încheie dezbaterile la proiectul nr.98 din 5 aprilie 2017 și revenim la procedura de vot la ora 13.00.

În continuare, onorat Plen, dragi colegi, vă propun să fie examinat subiectul nr.6 de pe ordinea de zi, proiect de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative. Proiectul nr.510 din 23 decembrie 2016.

Prezintă proiectul domnul Iurcu, viceministru al economiei.

Vă rugăm frumos.

Vă invităm la tribuna principală.

Domnul Vitalie Iurcu – viceministru al economiei:

Mult stimate domnule Președinte,

Stimați membri ai Parlamentului,

Se propune spre examinare proiectul nr.510 din 23.12.2016 cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative a antreprenoriatului social. Temeiul juridic pentru prezentarea acestui proiect deci este legislația și practica europeană privind economia socială.

Astfel, prin Rezoluția Parlamentului European din 19 februarie 2009 referitor la economia socială se recunoaște principiile economiei sociale și subiecții acesteia: cooperative, asociații, fundații, sugerează întreprinderea acțiunilor privind crearea statutelor de întreprinderi sociale, acordarea scutirilor fiscale, dezvoltarea ... întreprinderilor etc.

La fel, Acordul de Asociere cu Uniunea Europeană articolul 63 al acestui document prevede că părțile cooperează pentru a pune în aplicare strategia destinată dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii, bazate pe principiile inițiativei în favoarea întreprinderilor mici, așa numiți „Small Business Act” pentru Europa. Printre acele zece principii de dezvoltare a IMM, prevăzute de „Small Business Act” se numără și antreprenoriatul social.

De asemenea, Programul de activitate al Guvernului Republicii Moldova pentru anii 2016 – 2018 prevede că va fi elaborat, definitivat cadrul de reglementare cu privire la antreprenoriatul social.

Studiul „Antreprenoriatul social în Republica Moldova: Realități și perspective”, realizat de Fundația Est-Europeană, a confirmat faptul că, e necesar de elaborat cadrul reglementar al antreprenoriatului social.

Astfel, la finele anului 2015, Ministerul Economiei a instituit un grup mixt de lucru interdepartamental care în comun cu suportul Platformei Antreprenoriatului Social a elaborat prezentul proiect de lege.

Esența acestui proiect este în fond, cum am menționat, dezvoltarea cadrului legal privind stabilirea conceptului de antreprenoriat social. Scopul este asigurarea unei creșteri economice optime a întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv a celor întreprinderi care vor fi implicate în această activitate.

Elementele inovative ale proiectului sînt: reglementarea conceptului de antreprenoriat social și a activităților din acest domeniu; reglementarea conceptului de întreprindere socială și întreprindere socială de inserție; identificarea categoriilor de subiecți care pot obține statut de întreprindere socială sau de întreprindere socială de inserție; stabilirea condițiilor legale pentru atribuirea statutului de întreprindere socială sau întreprinderi sociale de inserție și crearea Comisiei Naționale pentru Antreprenoriat Social și stabilirea principiului de funcționare a acesteia

Deci amendamente la legislația în vigoare prevăd amendamente la Legea nr.845 din 1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi. Deci, practic, 70 la sută de modificări sînt legate cu această lege și introducerea unui capitol separat 6.1, care prevede antreprenoriat social. Restul deci modificărilor sînt legate cu modificări care reflectă această activitate în legile conexe Legea nr.837 din 1996 cu privire la asociațiile obștești, Legea nr.581 din 1999 cu privire la fundații, Legea nr.1007 din 2002 privind cooperativele de producție, Legea nr.102 din 2003 privind ocuparea forței de muncă și protecția socială a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, Legea nr.135 din 2007 privind societățile cu

răspundere limitată, Legea nr.123 din 2010 cu privire la serviciile sociale și Legea nr.60 din 2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități.

La capitolul „Avizare și consultare” proiectul a fost coordonat și avizat pozitiv de instituțiile interesate, consultat în cadrul ședințelor cu participarea reprezentanților atât a mediului de afaceri, cât și a societății civile cu suportul Platformei pentru promovarea Antreprenoriatului Social, inițiativa sectorului asociativ și întreprinderilor care desfășoară activități de antreprenoriat.

Suplimentar au fost întreprinse vizite de studiu în Italia și România în acest domeniu și în baza acestora a fost completat și pregătit acest proiect de lege.

Este de menționat că proiectul dat a fost susținut în cadrul ședințelor comisiilor parlamentare cu unele sugestii de a identifica persoanele defavorizate și de a prevedea anumite instrumente, facilități fiscale pentru dezvoltarea antreprenoriatului social. Astfel, pe lângă Comisia socială, sănătate și familie a fost creat un grup de lucru pentru înaintarea amendamentelor de îmbunătățire a proiectului dat pentru lectura a doua.

Reieșind din cele expuse, solicităm respectuos suportul Parlamentului întru promovarea acestui proiect de lege.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Întrebări în adresa autorilor? Și prima intervenție din partea domnului Ghilețchi.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Domnule ministru,

Prima întrebare ține de articolul 36¹, unde dumneavoastră în paranteză ați enumerat organizațiile necomerciale. Întrebarea mea ar fi următoarea, dumneavoastră nu ați enumerat toate organizațiile necomerciale, spre exemplu cultele religioase au fost lăsate în afara acestei liste.

Și mai sus am vorbit despre discriminare. Iată un caz de discriminare care nu ar trebui admis. Mai cu seamă că cunoaștem faptul că cultele religioase sînt destul de active în domeniul social. Ele au și întreprinderi, adică manifestă un interes deosebit față de categorii sociale vulnerabile care au nevoie de asistență.

Deci prima întrebare ar fi: cum procedăm? Includem în paranteză și cultele religioase sau pur și simplu lăsăm formula generală „organizații necomerciale”? Pentru că, conform legislației, cultele religioase au statut de organizații necomerciale. Dar mi se pare, repet, că este omis lucrul acesta și nu e bine.

Domnul Vitalie Iurcu:

Domnule deputat,

Remarca este una bună. Deci vom lua în considerație deci să vedem cum putem merge sau pe o formulă, sau pe alta. Sînt de acord, organizațiile cultele religioase joacă un rol destul de important în Republica Moldova, care trebuie luat în considerație.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Mulțumesc.

Și a doua întrebare ține de facilitățile fiscale. Eu înțeleg că în această lege, probabil, nu sînteți în stare să vorbiți în mod concret care ar fi acele facilități fiscale, ar urma să se regăsească în Codul fiscal. Dar, totuși, venind aici sau cînd ați elaborat proiectul de lege presupun că ați discutat și cu Ministerul Finanțelor, care ar fi acele facilități fiscale care ar putea fi oferite acestor întreprinderi? Vă referiți la impozitul pe venit sau alte impozite? Măcar preventiv ca să ne informați să știm. Și, probabil, și cei care vor avea această inițiativă ar fi bine din timp să cunoască la ce facilități fiscale să se aștepte.

Domnul Vitalie Iurcu:

Da. Mulțumesc pentru întrebare, domnule deputat.

Deci, într-adevăr, am analizat acest aspect. După cum am menționat, se prevăd modificarea și Legii nr.60 din 30.03.2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități. La moment această lege oferă un șir de înlesniri fiscale pentru întreprinderile surzilor, orbilor și invalizilor cu completarea respectivă, presupunem că am introdus și întreprinderile sociale de inserție în lista acestora, dar care urmează să le definitivăm în continuare, deja de acum cu Ministerul de Finanțe ce înlesniri suplimentare pot să fie acordate an de an. Că după cum ați menționat și dumneavoastră, și cum acuma prevede chiar legislația în vigoare, necătînd la aceste înlesniri, Ministerul de Finanțe anual aprobă, în limita anumitor sume, aprobă anumite înlesniri acestor categorii de întreprinderi.

Primul pas, am introdus, cum am menționat, în Legea nr.60 o astfel de posibilitate, urmează în continuare, în comun cu colegii de la Ministerul de Finanțe, să vedem ce putem să introducem. Tot pentru lectura a doua se discută ca să introducem aceste întreprinderi... în lista întreprinderilor care pot să aibă anumite avantaje în cadrul achizițiilor publice, deoarece, după cum ați observat din definiția acestor categorii de întreprinderi, ele sînt întreprinderi care 90 la sută din încasările, din venitul, din profitul pe care-l cîștigă, în mod obligatoriu, trebuie să fie îndreptat spre scopul pentru care a fost creat adică. Și în cazul de față, teoretic și practic, dacă aceste întreprinderi vor avea posibilitatea să participe la achiziții publice, oferind aceeași calitate, preț da dînd... putem să-i dăm un avantaj suplimentar, va genera niște venituri suplimentare la aceste activități, deci asta ar fi una din..., dar mai discutăm. Pentru asta și a fost făcut... a fost creat acest grup de

lucru în cadrul comisiei respective, condusă de doamna Domentî, pentru a identifica careva posibilități suplimentare în acest aspect.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

În continuare, domnul Reidman.

Domnul Oleg Reidman:

Да. Спасибо.

Надеюсь что обсуждение принятия этого закона направлено на реальные изменения в экономической жизни страны, на открытие, так сказать, нового, грубо говоря, направления. Но все-таки основополагающие вещи должны быть учтены. Мы говорим о предприятий, так или иначе о предприятий, соответственно оно подчиняется Закону о предприятий и предпринимательстве раз это предприятие. Когда мы говорим о том, что 90% от дохода должно быть реинвестировано в ту же самую деятельность, да, мы забываем о том, что эта деятельность имеет определенные пределы, если эти услуги и товары не могут быть проданы, соответственно 90% не может быть инвестировано в ту же деятельность, например.

Дальше. Как этот закон предполагает все-таки последовательность и так называемый континуитет. Ну, например, ведь учредителями таких предприятий могут быть люди вполне благополучные, не обязательно persoanele vulnerabile ș.a.m.d. да, могут быть вполне люди благополучные, для них это будет ну, более, так сказать, моральное удовлетворение. Но это моральное удовлетворение может быть когда-то закончено.

Ну, например, залог имущества или имущественного комплекса этого предприятия в банк для каких-то кредитных операций, с которыми учредители не справляются в результате ликвидации этого предприятия. То есть какие-то ограничения на распоряжения в итоге имуществом созданного предприятия с целью обеспечения континуитета должны быть в законе... предусмотрены. Иначе это все будет холостой выстрел.

Так, господин министр, как вы считаете?

Domnul Vitalie Iurcu:

Да, Олег Моисеевич, я думаю надо проанализировать при втором чтении, посмотреть ... учесть определенные нюансы то, что мы обсуждали и на комиссии и те моменты, которые мы обсуждали...

Спасибо.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Reidman,

A doua întrebare sau precizare.

Vă mulțumim foarte mult.

În continuare, doamna Domentî.

Doamna Oxana Domentî:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Deci eu, în principiu, vreau să salut această inițiativă de a veni în Parlament cu acest proiect de lege. El este, într-adevăr, unul așteptat și unul necesar. Noi avem nevoie de un cadru legal care să definească antreprenoriatul social și ne punem mari speranțe că acesta vom face o lege astfel încât acesta să contribuie la dezvoltarea antreprenoriatul social, economiei sociale și, respectiv, la atingerea acelor obiective pe care ni le propunem prin acest lucru, prin realizarea unor obiective sociale, integrarea socială a persoanelor vulnerabile.

Sigur că noi am și analizat experiența multor țări, am examinat detaliat acest proiect în cadrul comisiei, după cum am spus, am și creat grupuri de lucru care au ținut cont atât de doleanțele celor care, de fapt, astăzi practică antreprenoriatul social, doar că nu au baza legală necesară, dar și am auzit opiniile experților.

Ceea ce am identificat noi o problemă despre care deja s-a vorbit – lipsa stimulentei fiscale și de alt gen pentru a dezvolta astfel de activități și va trebui neapărat să revenim la lectura a doua, noi am identificat și acest pachet de facilități pe care am putea să oferim acestor întreprinderi, altfel rămîne să fie o lege moartă, pentru că doar definind antreprenoriatul social și neoferindu-i alte anumite facilități pentru dezvoltare nu vom obține acele obiective.

Întrebarea mea, totuși, ține de altceva, ține de o noțiune pe care este folosită în cadrul acestei legi „categorii defavorizate ale populației”, pentru că ele se folosesc la mai multe definiții atât la antreprenoriatul social, întreprinderi de inserție ș.a.m.d.

Eu înțeleg că noi ne-am și inspirat, autorii s-au inspirat dintr-o lege foarte bună, apropo, care există în România, dar și în alte țări și ați preluat aceste definiții de „categorii defavorizate”, doar că în legislația țărilor respective există alte proiecte de legi care definesc clar ce înseamnă „categorii defavorizate”, or alte legi prevăd „categorii defavorizate” în contextul legii în cauză.

Eu vreau să vă întreb, în opinia autorilor acestui proiect, ce aveți voi în vedere prin „categorii defavorizate”, pentru că noi nu le vedem aici și vreau să vă zic că, deși există anumite noțiuni poate în alte legi, ele au cu totul alt context, acolo ține de venitul persoanelor și nu de categoriile defavorizate pe care ni le propunem noi să le integrăm pe piața muncii: persoane cu dizabilități, persoane fără adăpost, persoane care greu se integrează în câmpul muncii datorită faptului că... au îngrijit de copii, de persoane adulte ș.a.m.d.? Deci ce aveți în vedere voi, ca autori, prin această categorie?

Domnul Vitalie Iurcu:

Nu, întrebarea e foarte bună. După cum ați menționat, și am menționat, noi vom propune pentru lectura a doua să venim cu o definiție mai clară la această, la acest grup de persoane defavorizate. Că acum, la moment, conform legislației în

vigoare, aceasta este o definiție foarte largă în care se includ și mame cu 3 copii etc. ș.a.m.d. Deci noi o să propunem pentru lectura a doua o listă mai degrabă ca să mergem, după cum ați propus și dumneavoastră, că în unele țări este pentru aplicarea anume acestei legi vom defintivi, vom îngusta acea grupul de persoane defavorizate care trebuie să înțelegem care sînt aceste grupuri de persoane.

Este, avem o listă de propuneri, eu propun să discutăm în cadrul comisiei dumneavoastră și să vedem cum modificăm ca această listă o lărgim, o îngustăm etc.

Domnul Andrian Candu:

Doamnă Domentî,

Vă rog frumos, precizare.

Doamna Oxana Domentî:

Doar vreau să salut și să menționez această deschidere a autorilor privind faptul că e nevoie să defintivăm, în contextul acestei legi, care vor fi categoriile defavorizate care vor beneficia de... drepturile prevăzute în această lege.

Mulțumesc. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Bejan,

În continuare. Pofțiți.

Domnul Valerian Bejan:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimate domnule ministru,

Eu m-am expus și în cadrul comisiei referitor la prezentul proiect de lege. Noi l-am discutat și în fracțiune, este un proiect binevenit, mult așteptat care aduce multe clarificări în acest domeniu.

Dar întrebarea mea ține de pasul următor: dacă planifică Guvernul ca în viitorul apropiat să vină cu un proiect de lege care ar permite administrației publice locale de nivelul I de a utiliza munca beneficiarilor de ajutor social în folosul comunității?

Mulțumesc.

Domnul Vitalie Iurcu:

O să analizăm și acest aspect, deci. După cum am discutat și în comisie, deja asta puțin diferă de la activitatea respectivă, dar, bun, în opinia mea, cît mai multă muncă și inclusiv de voluntariat care se face în cadrul comunității de fiecare din noi este binevenit pentru această comunitate.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

Nu mai sînt întrebări în adresa autorilor.

Vă mulțumim mult, domnule Iurcu.

Vă dorim în continuare succese și o zi bună.

Și-l rugăm pe domnul Creangă, președintele Comisiei economie, buget și finanțe, să ne prezinte raportul comisiei pentru această lectură.

Domnul Ștefan Creangă:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Onorat Plen,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, prezentat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova, și comunică următoarele.

Proiectul de lege înaintat spre examinare propune modificarea și completarea mai multor acte legislative în scopul stabilirii tipurilor și reglementărilor pentru activitate de antreprenoriat social.

În această ordine de idei proiectul de lege propune următoarele.

Completarea Legii nr.845 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi cu un capitol nou, care definește antreprenoriatul social și activitățile din domeniu; identifică întreprinderea socială și condițiile de obținere a statutului de întreprindere socială și întreprindere de inserție; stabilesc atribuțiile Comisiei Naționale pentru Antreprenoriat Social, componența ei numerică și reprezentativă.

Modul de organizare și funcționare a comisiei, modul de atribuire, certificare și retragere a statutului de întreprindere socială sau întreprindere socială de inserție, precum și controlul privind formarea la statutul de întreprindere socială asupra întreprinderii sociale de inserție vor fi stabilite de Guvern.

Completările propuse în Legea nr.837 cu privire la asociațiile obștești și Legea cu privire la fundații, și Legea cu privire la cooperativele de producție se referă la atribuirea dreptului de a desfășura activitatea de antreprenoriat social întreprinderilor respective.

Completarea Legii nr.102 privind ocuparea forței de muncă și protecția socială a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă se referă la includerea întreprinderilor care desfășoară activitate de antreprenoriat social și întreprinderilor sociale lista instituțiilor implicate în realizarea politicilor în domeniul ocupării forței de muncă.

Completarea Legii nr.123 cu privire la serviciile sociale se referă la includerea întreprinderilor sociale și a celor de inserție în cele prestatoare de servicii sociale în egalarea lor în drepturi cu asociațiile obștești care activează în sfera serviciilor sociale.

Completările propuse la Legea nr.60 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități se referă la facilitarea întreprinderilor sociale la pregătirea profesională, instruirea și plasarea în câmpul muncii a persoanelor cu dizabilități, precum și la stabilirea dreptului de a beneficia de subvenționare parțială din partea statului la procurarea utilajului și a materiei prime, crearea locurilor de muncă și compensarea parțială a contribuțiilor de asigurări sociale de stat achitate de către întreprinderile sociale.

Proiectul de Lege privind modificarea și completarea unor acte legislative este avizat de comisiile permanente ale Parlamentului, care s-au expus asupra examinării și adoptării proiectului de lege în plenul Parlamentului și Direcția juridică a Secretariatului Parlamentului.

În avizul prezentat la proiectul de lege, Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului recomandă de a examina suplimentar problema facilităților propuse și a fi acordate întreprinderilor sociale prin prisma prevederilor din Strategia de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2012 – 2015 și a Planului de acțiuni pentru implementarea strategiei, aprobată prin Legea nr.205 din 2012.

Este de menționat că, obiecțiile expuse în Raportul de expertiză anticorupție privind existența unor lacune legislative în proiectul de lege prezentat și care ar conduce la folosirea conceptului de antreprenoriat social în vederea delapidării fondurilor, spălării banilor și evaziunilor fiscale, sînt epuizate prin excluderea acestora din proiectul de lege prezentat Parlamentului Republicii Moldova.

În contextul întrebărilor și propunerilor expuse în cadrul examinării proiectului de Lege privind modificarea și completarea unor acte legislative, Comisia a decis formarea unui grup de lucru pentru pregătirea proiectului de Lege nr.510 pentru lectura a doua.

În rezultatul examinării proiectului de lege, Comisia economie, buget și finanțe, cu vot unanim, a decis susținerea proiectului de Lege nr.510 și propune plenului Parlamentului adoptarea în primă lectură.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule Creangă,

Nu sînt întrebări în adresa comisiei.

Vă mulțumim foarte mult.

Și o rog foarte mult pe doamna Domenti, președintele Comisiei protecție socială, sănătate și familie, să ne prezinte raportul pentru... coraportul comisiei pentru această lectură.

Doamna Oxana Domentî:

Stimați colegi,

Vă prezint atenției dumneavoastră coraportul asupra proiectului de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr.510 din 23 decembrie 2016 pentru lectura întâi.

Comisia protecție socială, sănătate și familie a examinat proiectul de lege în cauză și comunică următoarele.

Proiectul sus-menționat a fost elaborat, pornind de la experiența internațională, în particular a țărilor-membre ale Uniunii Europene în scopul favorizării inițiativei private în domeniul antreprenoriatului social prin intermediul creării întreprinderilor sociale.

Modificările și completările propuse vizează mai multe acte legislative, după cum a fost menționat, și reglementează antreprenoriatul, întreprinderile, organizațiile necomerciale, dar și protecția socială a persoanelor cu dizabilități.

Completările majore se referă la Legea nr.845 din 3 ianuarie 1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi. Această Lege a fost completată cu un nou capitol distinct – Capitolul „Antreprenoriatul social și întreprinderea socială”.

În acest capitol sînt definite antreprenoriatul social și întreprinderile sociale, inclusiv ce sînt întreprinderile sociale de inserție. Autorii au nominalizat expres condițiile de atribuire a statutului de întreprindere socială, inclusiv a întreprinderii sociale de inserție, precum și atribuțiile principale a unei noi instituții așa-numită Consiliul Național pentru Antreprenoriatul Social.

Pentru completarea articolului 36 din Legea nr.60 din 30 martie 2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități se urmărește scopul extinderii asupra întreprinderilor sociale, inclusiv a întreprinderilor sociale de inserție a facilităților existente pentru întreprinderile specializate care angajează în muncă persoane cu dizabilități.

Membrii comisiei consideră necesar și important aprobarea acestui proiect care își propune să reglementeze domeniul antreprenoriatului social ca o nouă formă de antreprenoriat ce va putea fi desfășurată în scopul realizării unor obiective de ordin social și comunitar, fapt care va contribui la dezvoltarea economiei sociale, la consolidarea coeziunii economice și sociale, crearea noilor locuri de muncă de bună calitate și integrarea pe piața muncii a grupurilor de persoane defavorizate.

În urma examinării proiectului în comisii, inclusiv în cadrul audierilor publice pe care le-am organizat pe platforma comisiei noastre, s-a constatat că, deși proiectul prezentat este unul complex acesta, nu cuprinde aspecte absolut necesare referitoare la anumite facilități de ordin fiscal, financiar, organizațional, inclusiv dreptul de participare de către întreprinderile sociale în condiții avantajoase, în diferite tipuri de licitații publice, deci experiență pe care am văzut-o în alte țări și care se regăsește în legislația țărilor avansate.

Participanții la audieri au căzut de comun acord că, în lipsa unor instrumente din partea statului, obiectivele proiectului de lege riscă să nu fie realizate.

În rezultat, membrii comisiei au decis să vină suplimentar, pînă în lectura a doua, cu amendamente la proiectul de lege, care ar contribui la dezvoltarea reală a formelor sociale de antreprenariat, inspirîndu-se din practica altor state cu experiențe reușite la acest capitol. Noi am pregătit aceste amendamente, ele se referă la noțiunile despre care vorbeam, categorii defavorizate ale populației care se referă la acest proiect de lege.

Avem aici un șir de categorii pe care le propunem să fie luate în considerare pentru această lege, dar și un șir de stimulante de ordin fiscal, organizațional care ni s-au părut absolut adecvate și stimulatorii pentru acest tip de antreprenariat și aceste amendamente le înaintăm chiar astăzi comisiei de specialitate.

La fel, propunem pentru... pînă la lectura a doua să formăm pe baza comisiilor noastre, ambelor comisii, un grup de lucru comun, astfel încît să introducem toate aceste amendamente și pentru lectura a doua să venim, într-adevăr, cu o lege funcțională și bună.

Urmare a dezbaterii și a votării pe marginea proiectului, cu votul unanim al membrilor săi prezenți în ședință, comisia propune examinarea și adoptarea proiectului nr.510 din 23 decembrie 2016 în ședința de plen a Parlamentului pentru lectura întâi.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Nu mai sînt întrebări în adresa comisiilor. În acest moment încheiem dezbaterile la proiectul nr.510 din 23 decembrie 2016 și curînd începem procedura de vot.

Domnul Andrian Candu:

Dragi colegi,

Mai sunt două minute, două minute tehnice pentru a ruga Secretariatul să anunțe pe toți deputații să revină în sala plenului. La fel, rog toți președinții de fracțiuni și de grupuri parlamentare să rugați toți colegii să revină în sala plenului pentru a începe procedura de vot la ora 13.00.

Două minute pauză tehnică pentru revenirea în sala plenului.

PAUZĂ TEHNICĂ

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos pentru ...

Vă mulțumim mult pentru răbdare.

Chestiunile tehnice au fost depășite, putem trece la procedura de vot.

Rog frumos, numărătorii să ne dea prezența în sală pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 24.

Sectorul nr.2 – 40.

Sectorul nr.3 – 22.

Domnul Andrian Candu:

Sînt 86 de deputați în sală. Avem cvorumul. Pentru majoritatea simplă sînt necesare 44 de voturi pentru aprobarea hotărîrilor de Parlament și a proiectelor de lege în prima lectură.

Și, dragi colegi, să trecem al procedura de vot.

Și am să rog numărătorii să fie pregătiți pentru a număra pe sectoare.

Și primul subiect care este pus în procedura de vot este primul subiect de pe ordinea de zi proiectul nr.95 din 30 martie 2017 ce ține de aprobarea proiectului de Hotărîre privind desemnarea în funcția de Director general al Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică.

Cine este pentru, vă rog frumos să votați, să vă pronunțați prin vot.

Iar numărători, vă rog să de dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 4.

Sectorul nr.2 – 33.

Sectorul nr.3 – 17.

Domnul Andrian Candu:

Cu 54 de voturi, proiectul de Hotărîre nr.95 din 30 martie 2017 a fost votat, aprobat.

Și astfel domnul Tudor Copaci este numit în funcția de Director general al Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică. (*Aplauze.*) Vă felicităm, vă dorim succese, realizări și doar devotament profesionist pentru interesele statului.

În continuare, se supune votului pentru aprobare subiectul nr.3 de pe ordinea de zi, proiectul de Lege nr.52 din 6 martie 2017, proiect de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative. Vot pentru lectura a doua.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Iar numărătorii, vă rugăm să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 4.

Sectorul nr.2 – 33.

Sectorul nr.3 – 21.

Domnul Andrian Candu:

Cu 58 de voturi, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, nr.52 din 6 martie 2017, a fost votat în lectura a doua și ultima.

În continuare, se supune votului următorul subiect de pe ordinea de zi, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr.284 privind comerțul electronic. Proiectul nr.450 din 1 decembrie 2016. Vot pentru lectura a doua.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,

Vă rugăm să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 4.

Sectorul nr.2 – 33.

Sectorul nr.3 – 17.

Domnul Andrian Candu:

Cu 54 de voturi, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii privind comerțul electronic, proiectul nr.450 din 1 decembrie 2012, 2016, cer scuze, a fost votat în lectura a doua și ultima, fiind și lectura finală.

În continuare, se supune votului următorul subiect de pe ordinea de zi, proiectul nr.66 din 16 martie 2017, proiect de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative. Se pune la vot pentru aprobarea în prima lectură.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea proiectului de lege în primă lectură.

Vă mulțumesc foarte mult.

Comisia pentru economie, buget și finanțe a propus votul și pentru a doua lectură la acest subiect.

Dacă nu sînt obiecții, dragi colegi, onorat Plen, cine este pentru aprobarea acestui proiect de lege în lectura a doua, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Iar numărătorii, vă rugăm să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 4.

Sectorul nr.2 – 33.

Sectorul nr.3 – 16.

Domnul Andrian Candu:

Cu 53 de voturi, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, proiectul nr.66 din 16 martie 2017, a fost aprobat în lectura a doua și ultima.

Domnule Ghilețchi,

Dumneavoastră erați împotriva ...

Vă rog frumos, domnule Ghilețchi, poftiți.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Domnule Președinte,

Eu cred că s-a încălcat procedura. Eu de la tribuna Parlamentului am anunțat că am un amendament la acest proiect de lege. Cel puțin formal amendamentul trebuia suspus votării și apoi să votați în lectura a doua.

Domnul Andrian Candu:

Cer scuze, este greșeala mea. (*Rumoare în sală.*)

Domnule Ghilețchi,

Insistați? Știți care este oricum finalitatea. Ca să trecem la procedura pe care o propuneți dumneavoastră presupune să anulăm votul, să revenim la amendament și iar, după care să aprobăm proiectul de lege. Iar finalitatea va fi aceeași, doar că vom avea un consum de 7 minute inclusiv din banii publici și din interesul statului. (*Rumoare în sală.*)

Domnule Ghilețchi,

Vă rog frumos, poftiți.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Domnule Președinte Candu,

Democrația costă. Dacă ne costă 5 minute în plus, nu văd mari costuri în acest caz pentru a supune votului un amendament. Avem nevoie să supunem votului amendamentul care l-am propus. Cîți vor susține atîți vor susține, dar cel puțin procedural și regulamentar procedăm corect.

Domnul Andrian Candu:

Dragi colegi,

Îmi asum eu și rolul de ... Am greșit. Cer scuze.

Onorat Plen,

Vă solicit votul pentru anularea votului precedent. Cine este pentru anularea votului precedent, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Vă rog frumos, numărătorii, să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 4.

Sectorul nr.2 – 7.

Sectorul nr.3 – 17.

Domnul Andrian Candu:

Sectorul nr.3,

Vă rog frumos rectificare, poftiți.

N u m ă r ă t o r i i:

– 16.

Domnul Andrian Candu:

Cu 27 de voturi ...

Da, vă rog frumos, rectificare, sectorul nr.1.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 0.

Domnul Andrian Candu:

Cu 23 de voturi, propunerea nu a fost susținută.

Democrația costă, domnule Ghilețchi, după cum vedeți. Da, a fost mai repede decît 7 minute.

Vă mulțumesc frumos.

În continuare, dragi colegi, trecem la exercițiul de vot pe proiectul nr.510 din 23 decembrie 2016, subiectul nr.6 de pe ordinea de zi, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative. Se pune la vot în prima lectură.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot. În unanimitate celor prezenți în sală, proiectul de Lege nr.510 a fost votat în lectura a doua. Cer scuze, lectura întâi.

Ceva se întâmplă astăzi cu mine, cer scuze. (*Rumoare în sală.*)

Domnule Novac, ptifu, ptifu, ptifu... (*Rîsete în sală.*)

Proiectul nr.510 din 23 decembrie 2016 a fost votat în lectura întâi.

Și în continuare, se supune votului pentru aprobarea în lectura a doua subiectul nr.9 de pe ordinea de zi, proiectul de Lege pentru modificarea

punctului 14 din anexa la Legea privind siguranța traficului rutier. Proiectul nr.41 din 23 februarie 2017.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,

Vă rugăm să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 4.

Sectorul nr.2 – 33.

Sectorul nr.3 – 18.

Domnul Andrian Candu:

Cu 55 de voturi, proiectul de Lege nr.41 din 23 februarie 2017 a fost votat în lectura a doua și ultima.

Vă mulțumim frumos.

Și în continuare, se supune votului următorul proiect de lege, următorul subiect, subiectul nr.10, proiectul nr.548 din 24 martie 2017. Este vorba de reexaminare a Legii nr.8 din 2 martie 2016.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Vă rugăm frumos numărătorii, să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 24.

Sectorul nr.2 – 40.

Sectorul nr.3 – 16.

Domnul Andrian Candu:

Cu 80 de voturi, proiectul de Lege nr.548 din 24 martie 2017, reexaminarea Legii nr.8 din 2 martie 2016, a fost aprobat de plenul Parlamentului. Astfel a fost reconfirmat votul inițial. (Voce nedeslușită din sală.)

A fost aprobat raportul comisiei.

În continuare, se supune votului subiectul nr.12 de pe ordinea de zi, proiectul nr.40 din 23 februarie 2017, proiectul de Lege pentru modificarea articolului 15² din Legea cu privire la probațiune.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,

Vă rugăm să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 4.

Sectorul nr.2 – 33.

Sectorul nr.3 – 23.

Domnul Andrian Candu:

Cu 60 de voturi, proiectul nr.40 din 23 februarie 2017, proiectul de Lege pentru modificarea articolului 15² din Legea cu privire la probațiune a fost aprobat în lectura a doua și ultima.

Și în continuare, se supune votului subiectul nr.13 de pe ordinea de zi, proiectul nr.392 din 30 septembrie 2016, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, vot pentru lectura a doua.

Cine este pentru, vă rugăm frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,

Să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 4.

Sectorul nr.2 – 33.

Sectorul nr.3 – 16.

Domnul Andrian Candu:

Cu 53 de voturi, proiectul nr.392 din 30 septembrie 2016, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, a fost votat în lectura a doua și ultima.

Și în continuare, ultimul exercițiu de vot, subiectul nr.16 de pe ordinea de zi, proiectul de Hotărîre pentru modificarea și completarea Hotărîrii nr.68 privind componența nominală a delegațiilor Parlamentului Republicii Moldova la organizațiile parlamentare internaționale și organizațiile parlamentare bilaterale, proiectul nr.98 din 5 aprilie 2017.

Cine este pentru, vă rugăm frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea proiectului de Hotărîre, acesta este astfel aprobat.

Dragi colegi,

Am verificat suplimentar dacă am supus votului toate subiectele dezbătute.

Se încheie aici procedura de vot.

Și continuăm cu ședința plenului cu subiectele care au mai rămas, câteva subiecte în lectura întâi, 4 mai exact.

Este ora 13 și 20.

Întrebarea este către plenul Parlamentului și către Secretariat dacă am putea, eventual, interpelările să le examinăm nu la ora 15.00 precum am menționat, dar la

14.00, că s-ar putea noi să încheiem mai repede. Dar să vedem în funcție de cum reușim.

În continuare, se supune pentru examinare și dezbatere **proiectul nr.449 din 30 noiembrie 2016, subiectul nr.7 de pe ordinea de zi, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative.**

Îl rugăm frumos pe domnul Creciu, viceministru al sănătății, la tribuna principală să ne prezinte acest proiect de lege.

Domnul Oleg Creciu – viceministru al sănătății:

Mult stimate domnule Președinte,

Stimați domni deputați,

Vă prezint proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative care a fost elaborat ca urmare a necesității de punere în aplicare a unui șir de prevederi adoptate deja prin Legea nr.103 din 12 iunie 2014 pentru modificarea și completarea Legii nr.42 din 6 martie 2008 privind transplantul de organe, țesuturi și celule umane. *(Gălăgie în sală.)*

În special, acestea țin nemijlocit de modificările deja efectuate în Legea nr.42 privind prelevarea, conservarea și transplantul de țesuturi și celule se va permite în instituții medico-sanitare autorizate de Ministerul Sănătății, acestea nu neapărat fiind publice. Reieșind din prevederile în cauză, se impune de adus în concordanță cu aceasta articolul 30 al Legii ocrotirii sănătății nr.411 din 28 martie 1995.

Donatorii de organe în viață, neangajați în câmpul muncii, vor beneficia de o poliță de asigurare obligatorie de asistență medicală pe viață. În acest context, este necesar de a completa articolul 4 al Legii nr.1585 din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală.

Totodată proiectul conține prevederi de completare a articolului 9 cu 3 articole 9¹, 9² și 9³ din Legea nr.2 din 2008, fiind stabilite criteriile, procedura și suspendarea de autorizare a instituțiilor medico-sanitare, băncilor de țesuturi și/sau celule și a persoanelor juridice.

În proiect, de asemenea, se propune completarea Nomenclatorului actelor permissive eliberate de autoritățile emitente persoanelor juridice pentru activitatea de întreprinzător, aprobat prin Legea nr.160 din 22 iulie 2011, la compartimentul „Ministerul Sănătății” cu două poziții nr.5 și nr.6, și anume: ”Ordin privind autorizarea băncii de țesuturi și/sau celule și a persoanelor juridice ce desfășoară activități de prelevare, transport, livrare și stocare de țesuturi și celule” și ”Ordin privind autorizarea instituțiilor medico-sanitare ce desfășoară activități de transplant de țesuturi și celule”.

Acestea fiind spuse, vă rog respectuos susținerea acestui proiect.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

În continuare, întrebări în adresa autorului.

Și, onorat Plen,

Permiteți-mi să stabilim ora următoare a votului la ora 14.00, în speranța că reușim pînă atunci să le examinăm pe toate, chiar dacă sînt în lectura întîi.

Domnule Reidman,

Vă rog frumos, poftiți.

Domnul Oleg Reidman:

Да. Спасибо.

Господин министр,

В законе, который вы предлагаете, говорится о неких юридических лицах persoanele juridice. Мне представляется, что следует говорить, private я имею ввиду, мне представляется, что следует уточнить, что эти вещи могут делаться только в условиях медицинских учреждений, а не просто так persoanele juridice, в том числе и банки хранения генетического материала должны формироваться тоже в медицинских учреждениях, а не в каких-нибудь холодильниках типа Кармез.

Domnul Oleg Creciun:

Да, абсолютно с вами согласен. То, что касается юридических лиц, эти типы активности: prelevarea, transplant, transportarea, в зависимости от возможности предприятия, они будут авторизованны, но есть и предприятия, которые занимаются транспортом, не являясь медицинскими предприятиями, и тоже могут быть подключены для транспорта с țesuturi și celule.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Reidman,

Precizare sau a doua întrebare.

Domnul Oleg Reidman:

Мне представляется, что здесь речь идет о специализированном транспорте. Не знаю я таких предприятий, которые на территории Республики Молдова на этот объем будут создаваться специализированные предприятия, это, наверняка, могут быть транспортные единицы, транспортные подразделения этого предприятия, которое занимается этой деятельностью.

Мне представляется, что те, кто возят в холодильниках, так сказать, продукты туда-сюда, они для этого не подходят. Это специальные учреждения, которые возят специальные сосуды, т.е. это специальный

транспорт, который возит специальные сосуды, насколько я себе это дело представляю, я могу ошибаться.

Но, по крайней мере, любому автотранспортному предприятию Совтрансавто, так сказать, легализовываться и получать лицензию на транспортировку вот этого материала мне представляется нецелесообразным.

Domnul Oleg Creciun:

Господин депутат,

Это не совсем так, т.е. любое предприятие будет авторизованно в Министерстве здравоохранения, т.е. в соответствии с теми критериями, которые установлены, были установлены. Это одно из предложений, которое есть в этом проекте. Эти критерии авторизации они были установлены решением Правительства, сейчас они будут прописаны в законе. То есть, в любом случае, какой бы не было форма юридического предприятия, авторизация будет производиться Министерством здравоохранения, исходя из общих критерий авторизации.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Doamnă Stratan,

Vă rugăm frumos.

Doamna Valentina Stratan:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Eu o întrebare foarte scurtă.

Domnule ministru,

Discutăm un subiect, cu adevărat, foarte sensibil pentru cetățeni, pentru domeniul sănătății și știu că Republica Moldova a înregistrat succese frumoase în ultimii ani la capitolul „transplant”. Și chiar vreau să menționez că avem și noi colegi în Parlament care au contribuit și contribuie la salvarea de vieți omenești prin transplant.

Și vreau să vă întreb dacă aveți toată acoperirea financiară de către Compania Națională de Asigurări în Medicină pentru a asigura această procedură complexă de transplant și, totodată, să-mi spuneți dacă credeți și așteptați că aceste modificări vor ușura sau vor îmbunătăți numărul celor care vor fi salvați prin transplant, deci va crește considerabil numărul celor care așteaptă în rând, de fapt, pentru un organ care urmează să fie transplantat.

Domnul Oleg Creciun:

Doamnă deputat,

Vă mulțumesc pentru întrebare.

De fapt, acele prevederi care le-am enumerat aici ele deja au fost aprobate și noi acum doar aducem la concordanță legea de bază a ocrotirii sănătății și Legea de asigurări obligatorii. Deci ele deja au fost adoptate și sigur deja aduc beneficiile populației din Republica Moldova.

Totodată aceea ce ține de finanțare, deci finanțarea este suficientă pentru activități de transplant. Adevărul este că trebuie să sporim, sîntem în proces de sporire a activităților în ceea ce ține de identificarea potențialilor donatori, da, și aici mai avem de lucru, este adevărat.

Vă mulțumesc pentru întrebare.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim mult.

Nu mai sînt întrebări.

Vă mulțumim, domnule Creciun.

În continuare, o invităm la tribună pe doamna Domenti, președintele Comisiei protecție socială, sănătate și familie, să ne prezinte raportul comisiei la acest proiect.

Doamna Oxana Domenti:

Stimați colegi,

Vă prezint raportul asupra proiectului de Lege nr.449 din 30 noiembrie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

În conformitate cu prevederile Regulamentului Parlamentului, comisia noastră a fost sesizată pentru acest raport, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvern.

Examinarea proiectului de lege a avut loc în ședința comisiei din data de 14 februarie 2017, iar pe marginea acestuia comisia expune următoarele considerente.

Autor nemijlocit al proiectului este Ministerul Sănătății. Proiectul a fost elaborat întru asigurarea condițiilor optime pentru a pune în aplicare a unui șir de prevederi adoptate prin Legea nr.103 din 12 iunie 2014 pentru modificarea și completarea Legii nr.42 din 6 martie 2008 privind transplantul de organe, țesuturi și celule umane.

Obiectul de reglementare al proiectului este modificarea și completarea Legii ocrotirii sănătății nr.411 din 28 martie 1995, a Legii nr.1585 din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală și a Legii nr.42 din 6 martie 2008 privind transplantul de organe, țesuturi și celule umane, la fel și a Legii nr.160 din 22 iulie 2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.

Scopul proiectului, așa cum prezintă autorul, constă în instituirea prevederilor unitare privind reglementarea relațiilor juridice în domeniul prelevării

și transplantului de țesuturi și celule umane, precum și procedura de autorizare a persoanelor juridice ce desfășoară activități de prelevare, transport, livrare și transplant a țesuturilor și celulelor umane.

Principalele prevederi ale proiectului reglementează:

– specificarea că prelevarea și transplantul de organe, țesuturi și celule umane instituirea criteriilor și a procedurilor de autorizare și suspendare a activităților instituțiilor medico-sanitare, a băncilor și țesuturilor și/sau celule și a persoanelor juridice pentru desfășurarea activității de prelevare, transportare, stocare de țesuturi, celule și desfășurarea activității de transplant de organe, țesuturi și celule.

– specificarea că prelevarea și transplantul de organe, țesuturi și celule umane se efectuează nu doar de către instituțiile medico-sanitare publice, ci și în instituții autorizate conform prevederilor Legii nr.42/2008, adică și instituții private, în cazul în care nu pot fi aplicate alte metode terapeutice cu eficiență comparabilă.

Proiectul de lege a fost supus avizării de către comisiile permanente și Direcția juridică a Secretariatului Parlamentului.

Majoritatea comisiilor parlamentare au susținut proiectul de lege și au propus examinarea și adoptarea acestuia în cadrul ședinței plenare a Parlamentului.

Direcția juridică a Secretariatului Parlamentului a prezentat obiecții de conținut, dar și de tehnică legislativă care vor fi luate în considerare în cazul examinării proiectului pentru lectura a doua.

În urma dezbaterii în cadrul comisiei, majoritatea membrilor – de 5 „pentru” și 3 „abținuți”, proiectul de lege nu a întrunit votul majorității membrilor comisiei, așa cum prevede articolul 22 alineatul (2) litera a) din Regulamentul Parlamentului, astfel încât comisia lasă la latitudinea Parlamentului examinarea proiectului de lege prenotat.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult, doamnă Domenti.

Întrebări nu sînt în adresa comisiei.

Vom reveni la procedura de vot la ora 14.00, precum am agreat.

Și în continuare, se propune pentru examinare și dezbateră următorul subiect, subiectul nr.8 de pe ordinea de zi, proiectul nr.54 din 9 martie 2017.

Prezintă proiectul doamna Dumbrăveanu, viceministru al muncii, protecției sociale și familiei.

Doamna Viorica Dumbrăveanu – viceministru al muncii, protecției sociale și familiei:

Stimate domnule Președinte,

Stimați deputați,

Prezint atenției dumneavoastră proiectul de Lege pentru completarea articolului 23 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne.

Scopul proiectului constă în sporirea gradului de protecție socială a militarilor care s-au încadrat într-un grad de dizabilitate ca urmare a participării la acțiunile de luptă din Afganistan sau în urma acțiunilor de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova în cazul în care a fost stabilită legătura cauzală între dizabilitate și îndeplinirea nemijlocită a îndatoririlor de serviciu.

Vreau să menționez că proiectul prevede stabilirea pensiei de dizabilitate în cazul dizabilității severe în mărime de 3500 de lei, dizabilitate accentuată – 2500 de lei și dizabilitate medie – 1500 de lei.

Rog susținerea proiectului respectiv.

Domnul Andrian Candu:

Doamnă Buliga,

Vă rugăm frumos.

Poftiți.

Doamna Valentina Buliga:

Mulțumesc mult, domnule Președinte.

Eu nu am nici o întrebare. Pur și simplu, am o constatare și ulterior Parlamentul trebuie să accepte o rugămintă de a mea care... legat de procedură.

În anul 2008, inițiativa legislativă nr.3538 a deputatului Valentina Buliga a avut obiectiv exact aceeași prevedere a inițiativei cu care a venit astăzi Guvernul pentru a spori protecția acelor persoane care au devenit cu grad de dizabilitate în rezultatul acțiunilor în Afganistan și în conflictul de pe Nistru.

La fel... aviz negativ atunci din partea Guvernului. La fel, în mai 2015, inițiativa nr.176 exact prevedea același lucru ca acești tineri care au fost înrolați în armată și au devenit persoane cu dizabilități în rezultatul acțiunilor la care au participat cu propunere de majorare. Exact Guvernul de atunci a avizat negativ.

Eu vreau să vă rog ca să acceptați să retrageți, să retragem inițiativa sub nr.176, adică să nu mai fie discutată în Parlament, pentru că obiectul acestei inițiative deja este pierdut.

Și vreau să mulțumesc Guvernului și Ministerului Muncii pentru că s-au inspirat, într-un fel, din două inițiative care au fost pe parcursul anilor elaborate și, cu regret, nu au avut succes atunci. Asta-i.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Pentru stenogramă, vă rugăm frumos să menționați exact proiectul de lege la care vreți să renunțați și dacă sînteți doar dumneavoastră autor al acestuia.

Doamna Valentina Buliga:

Da, eu singură sînt autorul acestei inițiative.

Domnul Andrian Candu:

Vă rugăm să menționați încă o dată, pentru stenogramă, ca să...

Doamna Valentina Buliga:

Nr.176 din 4 mai 2015.

Domnul Andrian Candu:

Da, vă rugăm frumos Secretariatul...

Doamna Valentina Buliga:

Dar...

Domnul Andrian Candu:

... ulterior să pregătească și retragerea acestuia de pe agenda, din procedurile parlamentare.

Doamnă Stratan,

Vă rog frumos.

Doamna Valentina Stratan:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Doamnă ministru,

Sigur că este un proiect binevenit, așteptat. Sînt sigură că cei 165 de persoane pe care... care se încadrează în aceste prevederi au așteptat acest lucru, pentru că, cu adevărat, cum ați menționat dumneavoastră, ei au rămas schilodiți ca rezultat al participării în acțiunile de luptă fie în Afganistan sau în Transnistria.

Eu vreau să vă întreb, doamnă ministru, pentru că în activitatea de deputat am avut și abordări și am avut discuții și adresări din partea altor cetățeni care sînt din altă categorie. Mă refer la voluntarii care au participat la acțiunile de luptă, fie în Afganistan, dar aici e vorba de voluntarii care au participat la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității și independenței. Vreau să-mi spuneți și să precizați dacă ei se pot regăsi în aceste prevederi pe care astăzi urmează să le aprobăm.

Doamna Viorica Dumbrăveanu:

Stimată doamnă deputat,

Vă mulțumesc foarte mult.

Vreau să fac o precizare, am conlucrat foarte mult cu Ministerul Apărării, pentru ca să nu ne scape vreo categorie, în special, ceea ce ține despre acest grup

de persoane și în condițiile legislației, chiar dacă ei au participat în calitate de voluntari, atribuirea dreptului de port-armă, subordonarea față de un comandant, obligativitatea executării ordinilor presupune, în cazul respectiv, atribuirea și unui alt statut, deci voluntarul trece în rezervist, care îi dă aceste drepturi și vreau să vă asigur că, aceste persoane se regăsesc în proiectul vizat.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

Doamnă Stratan,

Dacă aveți o precizare sau a doua întrebare?

Doamna Valentina Stratan:

Eu vă mulțumesc și cred că și ei, pe această cale, o să obțină un răspuns, pentru că poate nu cunosc întru totul de ce nu se regăsesc în acest proiect de lege.

Vreau să îmi spuneți... la o întrebare să îmi răspundeți, una foarte scurtă. Care au fost, de fapt, criteriile de determinare a majorării mărimii pensiei? Pentru că trebuie să știm de ce anume 3500, 2500, 1500 ș.a.m.d.?

Doamna Viorica Dumbrăveanu:

La fel, vă mulțumesc.

Vreau să fac o mențiune. Quantumul pensiei de dizabilitate pentru acest grup de persoane era sigur că mai mic – pentru gradul sever era 1047 și pentru gradul accentuat, iar pentru... dizabilitatea medie era vorba de 523 de lei – deci, quantumul actual existent. Am realizat o analiză, de fapt, a pensiilor militarilor prin contract și am luat mărimea minimă a acestor pensii și am corelat, corespunzător și, pensiile pentru militarii în termen, pensiile respective de dezabilitate. De aici am rezultat.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

În continuare, domnule Cobzac, poftiți.

Domnul Grigore Cobzac:

Da. Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Este Ok. Desigur că vom vota acest proiect de lege, doar că articolul 2 „prezenta lege intră în vigoare la 1 martie 2017”.

Doamna Viorica Dumbrăveanu:

Deci este o măsură de protecție în cazul respectiv, dar, sigur că este la latitudinea Parlamentului ce ține de data intrării în vigoare a acestei legi.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Cobzac,

Vă rog frumos o precizare sau a doua întrebare.

Domnul Grigore Cobzac:

Dar noi putem să scriem că se face recalcularea sau... dar, că legea intră în vigoare... o lege nevotată nu poate să intre în vigoare cu o dată din urmă. O formulă trebuie de găsit.

Repet, noi vom vota această lege obligatoriu și în prima, și în a doua lectură.

Doamna Viorica Dumbrăveanu:

Deci noi, în cazul respectiv, am menționat, am rezultat din obiectivul de a asigura niște măsuri de protecție socială, ceea ce ține de sursele financiare necesare, ele sînt planificate. Sigur că putem reformula prevederea vizată cu recalcularea sau cu stabilirea, adică sigur că nu... *(Voce din sală.)*

De acord, domnule Cobzac.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Cobzac,

Vă rog frumos la microfon, precizare, poftiți. *(Voci în sală.)*

Domnule Cobzac?

Domnul Grigore Cobzac:

Da. Eventual, recalculul o să fie de la 1 martie 2017, dar legea intră în vigoare la momentul publicării.

Doamna Viorica Dumbrăveanu:

De acord.

Domnul Grigore Cobzac:

Sau în genere de omis articolul 2 și de menționat în lege că recalculul se face de la 1 martie, adoptarea să fie conform cadrului legal, cînd va fi publicată în Monitorul Oficial. Exact?

Doamna Viorica Dumbrăveanu:

De acord. Da.

Mulțumim.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

Domnule Țurcanu,

Vă rog frumos, poftiți.

Domnul Vladimir Țurcan:

Vă mulțumesc.

Doamnă ministru,

Noi, de fapt, la comisie aceleași întrebări au fost formulate, dar a rămas încă o întrebare pentru precizare. Dumneavoastră ați spus că... la comisie ați spus că sursele financiare vor fi identificate.

Doamna Viorica Dumbrăveanu:

Deci în coordonare cu Ministerul Finanțelor, deci implementarea acestei legi de la 1 martie se va face în limita mijloacelor financiare care sînt alocate, iar la o eventuală rectificare a bugetului, dacă vor fi necesare surse suplimentare, deci vor fi prevăzute aceste mijloace financiare. Deci ceea ce este importat că acestea, în cazul în care norma juridică va intra în vigoare, acoperire financiară va exista, este planificat, noi avem recalculele... recalculările de rigoare care au fost efectuate.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Țurcan,

A doua întrebare sau precizare?

Domnul Vladimir Țurcan:

O precizare. Atunci pentru mine nu prea este clar, cum au putut fi alocate aceste surse fără suport juridic, deoarece legea numai acum se discută.

Doamna Viorica Dumbrăveanu:

Eu am menționat în cazul dat...

Domnul Vladimir Țurcan:

Și în acest context... eu îmi cer scuze...

Doamna Viorica Dumbrăveanu:

Da.

Domnul Vladimir Țurcan:

... dacă țineți minte, în același context, eu am pus întrebarea, care, domnule Președinte, astăzi a apărut la noi dimineața cu problema deci... restabilirii în drepturi a celor care sînt decorați. Deci aici sursele financiare vor fi identificate, dar, acolo, deja doi ani nicicum nu putem să-i identificăm și eu am rugat pe doamna ministru chiar să atragă atenție și la acest proiect de lege.

Doamna Viorica Dumbrăveanu:

Vă mulțumesc.

Încă o dată fac o precizare. Deci, implementarea acestei norme de la 1 martie se va face în limita mijloacelor financiare, care sînt alocate în acest sens. Deci pentru competența deja ceea ce ține de militari este preluată de Casa Națională de Asigurări Sociale, dar la următoarea rectificare a bugetului de stat vom face precizările de rigoare pentru alocarea suplimentară a surselor pînă la sfîrșitul anului.

Deci în limita... (*Voce din sală.*) Poftim? Din bugetul de stat vor fi, sigur. Actualmente pentru plata pensiilor militarilor, oricum, există transferuri de la bugetul de stat către bugetul asigurărilor sociale și în limita bugetelor respective care sînt alocate, achitățile se vor efectua. Fără supliment.

La rectificare, stimate domnule președinte, dumneavoastră cunoașteți că se face o analiză și, de fapt, vedem unde avem economii și unde dimpotrivă sînt cheltuieli suplimentare și atunci vom face rectificările corespunzătoare.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Nu mai sînt întrebări.

Vă mulțumim foarte mult, doamnă Dumbrăveanu.

În continuare, o rugăm pe doamna Domenti, președintele Comisiei protecție socială, sănătate și familie să ne prezinte raportul comisiei.

Doamna Oxana Domenti:

Stimați colegi,

Vă prezint raportul asupra proiectului de lege pentru modificarea și completarea articolului 23 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, proiect de Lege nr.54 din 09 martie 2017 pentru lectura întâi.

Comisia protecție socială, sănătate și familie a examinat proiectul de lege pentru modificarea și completarea articolului 23 din Legea asigurării cu pensii a militarilor, Legea nr.1544 din 23 iunie 1993, prezentată, în mod prioritar, de Guvern, proiect de lege cu numărul menționat anterior.

Proiectul sus-menționat a fost elaborat, după cum menționează autorii, în scopul sporirii gradului de protecție socială a militarilor care s-au încadrat într-un grad de dizabilitate, ca urmare a participării în acțiunile de luptă din Afganistan și în urma acțiunilor de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova în timpul satisfacerii serviciului militar în termen.

Conform calcului cheltuielilor aferente implementării proiectului de lege, în anul 2017 este prevăzută suplimentarea acestor cheltuieli pentru toate categoriile de pensionari menționați în această lege, în număr total de 165 de persoane, cu circa 1 milion 745 de lei... urmare... 1 milion 744 mii lei, 745 lei.

Urmare a dezbaterilor și a votării pe marginea proiectului, cu votul unanim al membrilor săi prezenți în ședință (8 membri au votat „pentru”), comisia propune examinarea și adoptarea proiectului nr.54 din 9 martie 2017 în ședința de plen a Parlamentului în lectura a doua.

Deci noi în comisie nu am examinat posibilitatea examinării și în lectura a doua, dar din discuțiile care au reieșit astăzi, cred că noi am putea să acceptăm acest lucru, ca să nu tergiversăm și mai mult acest termen, pentru că proiectul prevede deja recalculul acestor pensii din martie și propunerea mea personală ar fi

să acceptăm amendamentul făcut de domnul Cobzac și să purcedem și la votarea în lecturii a doua, dacă colegii din comisie nu au... dacă colegii nu au nimic împotriva.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

Vom întreba și colegii ce opinii au în privința votului în a doua lectură și amendamentului domnului Cobzac, atunci când vom trece la procedura de vot la ora 14.00.

Încheiem aici dezbaterile la proiectul nr.54 din 9 martie 2017.

Și trecem la următorul subiect, proiectul nr.48 din 1 martie 2017. Subiectul nr.11 de pe ordinea de zi, proiectul de Lege privind regimul armamentului și munițiilor convenționale, mijloacelor speciale și dispozitivelor militare deținute de Armata Națională și de forțele militare străine aflate legal pe teritoriul Republicii Moldova.

Domnule Fondos,

Vă rugăm frumos, secretar de stat al Ministerului Apărării, să ne prezentați acest proiect de lege de la tribuna Parlamentului.

Domnul Aurel Fondos – secretar de stat al Ministerului Apărării:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Stimate domnule Președinte,

Stimați deputați,

Ministerul Apărării vă prezintă în atenția dumneavoastră proiectul de Lege privind regimul armamentului și munițiilor convenționale, mijloacelor speciale și dispozitivelor militare deținute de Armata Națională și de forțele militare străine aflate legal pe teritoriul Republicii Moldova.

Necesitatea elaborării proiectului de lege vizat reiese din necesitatea aducerii în concordanță a legislației în vigoare, care reglementează activitatea Ministerului Apărării și Armatei Naționale cu prevederile articolului 54 al Constituției Republicii Moldova, care proclamă că, exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane și a Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale din 4 noiembrie 1950 și va oferi garanții legislative întru funcționarea eficientă și viabilă a întregului sistem național de apărare.

În acest sens se remarcă că doar articolul 5 al Legii nr.162 din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor prevede că militarii au dreptul de a păstra, purta și utiliza arma din dotare în condițiile regulamentelor militare și a legislației în vigoare, pe cînd legislația Republicii Moldova nu reglementează aplicarea și folosirea forței fizice, armamentului și munițiilor convenționale, mijloacelor

speciale și dispozitivelor militare de către militarii Armatei Naționale, pe când aceste reglementări se găsesc parțial doar în regulamentele militare, cum ar fi: Regulamentul serviciului interior, Regulamentul serviciului de garnizoană și de gardă, aprobate prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr.2327 din 3 septembrie 2009.

Prin textul acestui proiect de lege se intenționează reglementarea regimului armamentului și munițiilor convenționale, mijloacelor speciale și dispozitivelor militare deținute de Armata Națională și de forțele militare străine pe teritoriul Republicii Moldova, precum și în limitele aplicării acestor de către militarii Armatei Naționale și personalului forțelor militare străine investiți cu acest drept în scopul reflectării corectitudinii și modului legal de aplicare reieșind din prevederile convențiilor internaționale în domeniu.

Proiectul își propune legiferarea unor importante aspecte cum ar fi: mînuire, deținerea, portul, folosirea armamentului și munițiilor convenționale, mijloacelor speciale și dispozitivelor militare din dotarea Armatei Naționale, operațiuni ce se efectuează cu acestea, condițiile și restricțiile aplicării forței fizice, mijloacelor speciale sau armamentului, temeiul de aplicare, răspunderea, somarea și avertizarea privind aplicarea acestuia, particularitățile controlului asupra corectitudinii aplicării forței fizice, mijloacelor speciale sau armamentului de către militarii Armatei Naționale.

Stimați deputați,

Vă rog susținerea acestui proiect.

Vă mulțumesc foarte mult.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Întrebări în adresa autorilor?

Și prima intervenție din partea domnului Țap.

Domnul Iurie Țap:

Mulțumesc.

Proiectul prezentat de către dumneavoastră este unul destul de sensibil și mă voi referi la problema ce ține de aplicarea mijloacelor speciale din dotarea Armatei. Prin articolul 18, în special literele a), b), c) sînt mai multe reglementări în acest sens și precizarea mea ar fi, spuneți-mi, vă rog, care ar fi mecanismul de punere în aplicare a acestor prevederi?

Domnul Aurel Fondos:

Deci întrebare destul de complexă și vă susțin. Privind modalitatea la mai multe deci prevederi ale acestei legi, reieșind din capitolul deci 5 „Dispozitive finale”, noi vom elabora hotărîre de Guvern care va reglementa deci în detaliu acele prevederi care sînt puse în lege, nu mai vorbim de articolul 18. Acolo sînt

alte, mai multe prevederi care noi le vom desfășura mai detaliat și cum ați menționat dumneavoastră, procedurile... întrebuintare ... hotărîre de Guvern.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Domnule Țap,

Dacă aveți a doua întrebare sau precizare?

Domnul Iurie Țap:

Bine. Eu, de fapt, o să fac un scurt comentariu și o să rog, domnule Președinte, să mă înscrieți pentru o luare de cuvînt, n-o să adresez a doua întrebare.

Doar că vroiam să precizez, hotărîrile de Guvern și mai mult regulamentele sînt acte subsecvente și reglementarea utilizării prin acte subsecvente a normelor legale ce țin de acest subiect nu cred că este conformă. Or, problema este una majoră și de fapt mă voi referi în luare de cuvînt.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare, domnul Deliu.

Domnul Tudor Deliu:

Mulțumesc.

Tot în acest context.

Domnule autor,

Deci articolul 32 alineatul (2) din Legea cu privire la apărarea națională expres prevede că misiunea Armatei Naționale constă în asigurarea apărării naționale prin prevenirea, contractarea și anihilarea amenințărilor și agresiunilor cu caracter militar îndreptate împotriva țării. Dumneavoastră prin acest proiect puneți în seama militarilor Armatei Naționale asigurarea ordinii publice, adică implicarea lor în timpul tulburărilor și încălcărilor de ordin public.

Cu atît mai mult, că articolul 33 din legea sus-menționată expres prevede că, folosirea Armatei Naționale în soluționarea problemelor ce nu țin nemijlocit de apărarea statului se efectuează în exclusivitate, repet, în exclusivitate în temeiul hotărîrii Parlamentului, iar în situații extreme prin decretul Președintelui Republicii Moldova.

Dumneavoastră, încă o dată repet, prin acest proiect impuneți militarilor Armatei Naționale să se angajeze în asigurarea ordinii publice, folosind mijloacele armatei, care este cu totul o atribuție a alte instituții ale statului.

De ce a fost nevoie? Și de ce se încalcă prevederile articolelor 32 și 33? Aceasta este legea specială care reglementează. De ce s-a ajuns la această concluzie?

Domnul Aurel Fondos:

Deci vă răspund. Conform articolului 17 din Legea nr.1245 din 2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei, pentru îndeplinirea de către militari a obligațiilor serviciului militar se are în vedere, la rând cu altele, și apărarea vieții, sănătății, onoarea și demnității persoanei, acordarea de ajutor organelor de drept pentru asigurarea legalității și ordinii de drept.

Aici noi nu intrăm în contradicție cu Legea cu privire la apărarea națională cu articolele care ați menționat, fiindcă însăși contextul acestei legi a fost ca, dacă vorbim particular la utilizarea forței, deci utilizarea mijloacelor Armatei Naționale, dacă noi ne uităm pe ansamblu deci în lege, noi vedem că mai mult ține deci de contextul deci de activitate al Armatei, ține de acele unități militare, tabere, centre de instruire, acolo unde în preajmă se desfășoară acest fel de tulburări care pot să afecteze deci activitatea însăși instalației militare, deci vieții persoanelor militare și nu numai.

Că dacă vă închipuiți așa un caz mic când în preajma taberei militare sau centrului de instruire acolo se desfășoară deci demonstrații etc., care noi am avut tare multe pe parcursul la ultimii 10 – 15 ani, acolo viața fizică a unui cetățean de rând se pune în pericol, atunci se primește așa că militarul trebuie să stea într-o parte? Sau univers deci un număr mic, minor de polițiști care asigură ordinea publică în așa situație și militarul iarăși stă deci având în dotare, menționez, nu arme letale, dar neletale, care aici bine se stipulează în capitolul I, ca, iarăși, militarul să stea să vadă cum polițiștii deci în număr minor sînt, cum se spune, bruscați etc., și nu-și pot executa sarcina lor de bază.

Iată acesta este scopul nostru. Dar unele nuanțe, ultimele momente care vor fi deci pentru lectura a doua, unele amendamente, deci noi le vom considera destul de serios.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

Domnule Deliu,

Vă rog frumos, precizare, dacă aveți.

Domnul Tudor Deliu:

Am o precizare și o a doua întrebare. Eu înțeleg ceea ce ați spus dumneavoastră, dar eu am pus altfel întrebarea. Fiindcă, da, ceea ce privește respingerea atacului asupra clădirilor, persoanelor, ce ține nemijlocit de armată, dar dumneavoastră aici puneți „la curmarea încălcării ordinii publice”.

Deci mie mi se creează impresia că va veni BTR-ul în Piața Marii Adunări Naționale ca să curme o demonstrație a populației, asta reiese din această lege. Da, iată a profesorilor. De ce n-ați scos... încă nu era legea, de fapt, da. Dar după

această lege,... mie mi se creează impresia că atunci cînd vor ieși profesorii la demonstrație, puteți să aduceți BTR-urile în Piață, așa reiese de aicea.

Deci eu cred că, într-adevăr, este foarte sensibil acest subiect. Și părerea fracțiunii noastre ar fi îndeobște de retras acest proiect și de lucrat asupra lui.

Dar mai am două clarificări care trezesc dubii. La articolul 16 din lege, dumneavoastră menționați: „se evită, pe cît este posibilă, aplicarea forței fizice împotriva minorilor în cazul”. Ce ar însemna fraza „pe cît e posibilă”? De cînd în lege apar așa fraze? Cum, cine o să determine că e posibil, mai puțin, mai mult sau pe cît e de posibil, cum o să facă lucrul acesta?

Și următoarea tot la aceasta: „forța fizică nu se aplică împotriva femeilor cu semne vizibile de graviditate”. Cine o să determine aceste semne vizibile de graviditate? Spuneți-mi, vă rog, răspundeți la aceste două întrebări.

Domnul Aurel Fondos:

Întrebări destul de interesante. Dar eu mai mult o să mă opresc asupra minorilor, fiindcă vreau să menționez că, pe parcursul a 2 ani de zile, cît noi am lucrat asupra acestui proiect de lege, s-o considerat nu numai experiența noastră care o avem proprie în țară, dar și, evident, situația regională unde ne-am, am văzut și sînt cazuri cînd persoane minore, femei care arată, cum se spune, cum ați menționat dumneavoastră, cu semne de graviditate care poartă cu totul altceva, mai știu eu, acolo sub haină, au fost luate în considerație și alte momente.

Noi ne-am expus din punct de vedere ca să nu repetăm, să accentuăm aspectul ăsta de atenție a militarului, comandantului pentru a evita cazuri cînd se întîmplă situații nu dă Doamne, cum se spune, să se întîmple la noi, da ceea ce noi am văzut chiar și în regiunile Vest ale Ucrainei cînd erau întrebuițate sub așa formă acțiuni ostile, fie armă letală, fie altceva împotriva militarilor. Și noi am mers la acest moment pentru a explica. Dar totodată eu vreau să spun că sîntem deschiși pentru amendamente în lectura a doua să discutăm poate undeva ceva formulare să fie mai coincis.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

Domnule Deliu,

Vă rog frumos, a doua întrebare.

Domnul Tudor Deliu:

Nu, a fost a doua. Un mic comentariu. Deci eu aș veni cu o propunere ca în Legea cu privire la apărare națională de inclus în una din competențele armatei – determinarea vizibilității gravidității femeilor.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Nu mai sînt întrebări.

Domnule Fondos,

Vă mulțumim foarte mult.

Domnul Aurel Fondos:

Vă mulțumesc mult.

Domnul Andrian Candu:

Îl rugăm pe domnul Boțan, președintele Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică, să ne prezinte raportul comisiei pentru lectura întâi la acest proiect de lege.

Vă mulțumim, domnul Fondos.

Domnule Boțan,

Vă rugăm la tribuna principală.

Domnul Roman Boțan:

În conformitate cu prevederile Regulamentului Parlamentului, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică a fost sesizată spre dezbatere în fond cu proiectul de Lege privind regimul armamentului și munițiilor convenționale, mijloacelor speciale și dispozitivelor militare deținute de Armata Națională și de forțele militare străine aflate legal pe teritoriul Republicii Moldova.

Proiectul legii a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă a Guvernului în corespundere cu articolul 73 din Constituția Republicii Moldova și articolul 47 din Regulamentul Parlamentului.

Potrivit notei informative, scopul proiectului este asigurarea unui cadru legal ce reglementează acest domeniu pentru militarii Ministerului Apărării, precum și pentru efectivul trupelor forțelor militare în timpul aflării lor provizorii pe teritoriul Republicii Moldova sau al tranzitării acestora în legătură cu participarea la activități comune.

Necesitatea elaborării acestui proiect rezultă din faptul că, la momentul actual, regimul armamentului și munițiilor convenționale, mijloacelor speciale și dispozitivelor militare, precum și condițiile și limitele aplicării acestora nu sînt expres prevăzute în actele legislative care reglementează activitatea Ministerului Apărării și a Armatei Naționale.

Comisia, în cadrul ședinței din 4 aprilie 2017, a susținut conceptual proiectul de lege pentru prima lectură, iar pentru a doua lectură îl va îmbunătăți în baza amendamentelor, propunerilor și obiecțiilor pe marginea acestui proiect care vor parveni.

Comisia securitate națională, apărare și ordine publică propune dezbaterea și aprobarea proiectului dat de către Parlament în prima lectură.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim frumos.

Nu mai sînt întrebări la acest subiect.

Vă mulțumim mult, domnul Boțan.

Vom trece la procedura de vot foarte curînd, precum am menționat.

Da, cer scuze, înainte de a încheia dezbaterile, avem o luare de cuvînt.

Domnule Țap,

Vă rugăm frumos, poftiți, aveți 7 minute la dispoziție.

Domnul Iurie Țap:

Stimați colegi,

Voi începe cu a-l cita pe Euripide care, la capitolul „Legiferare”, spunea: „Statul mai întîi de toate are nevoie de legi bune”, citat închis.

Întrebarea mea vine tocmai în acest context. Or, pentru orice stat, inclusiv pentru Republica Moldova, trebuie să avem reglementări exhaustive pe toate dimensiunile. Doar că, cu referire la Legea nr.780 privind actele legislative, reglementările mai multor articole, pe care le-a citat și colegul meu, domnul Deliu, inclusiv articolul 18, este unul foarte general, este unul vag și este un, dacă vreți, o situație care poate să permită abuzuri.

În acest context, voi face referire la evenimentele din 7 aprilie 2009 atunci cînd la protejarea clădirii Parlamentului și Președinției au fost orientate trupe de carabinieri, băieți tineri, dar foarte, hai să spun, nepregătite absolut și intervenția de proporție la ora 12 noaptea, la ora 24, a trupelor speciale absolut disproporționat.

De ce v-am întreat: cine va decide, cum, care este mecanismul de punere în aplicare? Or, aceste reglementări trebuie să vină într-un context mult mai larg. Aici trebuie să se vină fie că vorbim de starea excepțională care la fel trebuie să fie reglementată, or aceste prevederi la care dumneavoastră vă referiți absolut nu corespund și tehnicii legislative, mă refer cerințelor Legii nr.780. Și, în acest sens, de ce l-am citat sau am venit cu acest citat? Pentru că legile trebuie să fie bune, legile trebuie să fie clare, coerente, exhaustiv, reglementările să nu permită abuzuri. (*Gălăgie în sală.*)

Pentru că orice stat, chiar și democratic, poate, pînă la urmă, să se confrunte cu situații care să fie necesar intervenția armatei. Și, în acest sens, voi cita articolul 108 din Constituție care trebuie să stea la baza acestor reglementări.

„Articolul 108. Forțele armate.” Citez: „Forțele armate sînt subordonate exclusiv voinței poporului pentru garantarea suveranității, a independenței și

unității, a integrității teritoriale a țării și a democrației constituționale”. Iată de ce spuneam: este necesar un pachet de legi care să reglementeze clar dacă va fi necesar... utilizarea sau folosirea armatei pentru protejarea sau apărarea democrației constituționale.

Or, la general, Forțele Armate au o destinație foarte clară. Ține și de psihologia tinerilor, fiindcă în armată sînt tinerii de la 18 la 20 de ani, aceștia sînt copii care, din punct de vedere psihologic, emoțional, sînt slab pregătiți, într-un fel. Și de aceea cînd noi vorbim despre utilizarea armatei atît de vag, la general, riscăm să creăm o situație care să aibă urmări enorme în acest sens. De aceea abordarea mea este și către Ministerul Apărării, dar și către Guvern.

Stimați colegi de la guvernare și către majoritatea parlamentară,

Atunci cînd noi venim cu legiferarea, atunci cînd noi încercăm s-o reglementăm țara prin aceste legi necesare, trebuie s-o facem profund, pentru că aici apare și întrebarea sau poate să apară și pericolul, fiindcă am auzit și un comentariu: da oare guvernarea ce ne mai pregătește sau de ce se pregătește? Ce se are în vedere? Nu trebuie să apară aceste suspiciuni.

Guvernarea trebuie să procedeze corect, transparent, tranșant, clar, coerent, ca să vină cu un mesaj de deschidere care să demonstreze interesul public, interesul major al țării, al cetățenilor. În caz contrar, riscăm să nimerim pe aceeași filieră pe care am mers și anterior.

În acest sens, propunerea noastră, care a vociferat-o domnul Deliu, ține și de partea conceptuală. De aceea noi astăzi nu putem vota acest proiect de lege, am argumentat, în lectura a doua, în cazul cînd se va veni cu schimbări majore, de altfel, vom veni și cu propuneri, atunci vom decide asupra votării, susținerii sau nu a acestui proiect.

Și voi încheia. Legile trebuie să fie făcute bine, bune. Montesquieu spunea: „În caz contrar vom avea nevoie de mai multe legi care să încerce să repare, în cel mai bun caz, ceea ce s-a greșit, dacă va reuși în acest sens”.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Și acum încheiem dezbaterile la proiectul nr.48 din 1 martie 2017.

Și, onorat Plen,

Vă rog să mai avem puțină răbdare pentru exercițiul de vot, deoarece a mai rămas doar un singur subiect pe ordinea de zi să-l examinăm și pe acesta – proiect de Hotărîre privind suspendarea și revizuirea serviciilor medico-sanitare contra plată, proiectul nr.67 din 17 martie 2017, subiectul nr.14 de pe ordinea de zi.

O rugăm pe doamna Domenti, în numele celorlalți autori și al ei personal, să ne prezinte acest proiect de hotărîre, cu rugămintea cît mai succint posibil.

Doamna Oxana Domentii:

Stimați colegi,

În numele grupului de autori, care sînt colegii mei din Frațiunea Partidului Comuniștilor din Republica Moldova, vă prezint atenției dumneavoastră proiectul Hotărîrii Parlamentului privind suspendarea și revizuirea tarifelor la serviciile medico-sanitare contra plată, proiect de Hotărîre nr.67 din 17 martie 2017.

Deci, după cum cunoașteți, prin Hotărîrea de Guvern nr.1460 din 30 decembrie 2016, care a fost publicată în Monitorul Oficial la 10 februarie 2017, dată din care a și intrat în vigoare această hotărîre, Guvernul a completat, a operat completări cu servicii, dar și majorări a tarifelor unice pentru serviciile medico-sanitare prestate contra plată de către instituțiile medico-sanitare publice, precum și pentru unele servicii acoperite din fondurile de asigurări obligatorii de asistență medicală finanțate prin metoda de plată per serviciu prestate de către instituțiile medico-sanitare publice, dar și de către cele private.

Aici chiar vreau să fac o clarificare, pentru că atît în cadrul dezbaterilor moțiunii de cenzură la acest subiect, dar și discuțiilor care s-au purtat în societate s-a făcut o confuzie, precum că tarifele au crescut și pentru acele servicii, practic, pentru toate serviciile care sînt acoperite de către Compania Națională de Asigurări în Medicină. Nu este așa.

Deci au crescut tarifele la serviciile cu plată care sînt achitate din contul buzunarului cetățeanului și la un mic, la un număr foarte limitat de servicii, în limita la 2 și 3%, care sînt finanțate de către Compania de Asigurări în Medicină, dar finanțate, conform metodei de plată per serviciu, pentru că celelalte servicii, toate care sînt incluse, pachetul de asigurări în medicină, ele sînt finanțate prin metoda DRG-urilor și au o cu totul altă metodologie de stabilire a acestor tarife.

Păi, iată acele tarife pe care le achită Compania de Asigurări în Medicină pentru instituțiile medico-sanitare publice, ele nu au fost ajustate. Apropo, aici este o problemă, nu au fost ajustate de ani de zile și de aici apare și deficitul cronic pe care îl au instituțiile medico-sanitare publice de a presta calitativ toate serviciile cu plată, iar majorările s-au operat doar la partea care ține de serviciile cu plată.

Deci și acest lucru noi chiar l-am discutat în numărate întruniri în cadrul comisiei.

Deci, după cum cunoașteți, aplicarea practică a acestor modificări operate de către Guvern s-a soldat și s-a reflectat în creșteri semnificative a cuantumului tarifelor la serviciile medicale contra plată, iar analiza comparativă pe care noi am realizat-o, a vechilor și noilor tarife, a scos în evidență diferențe de 20, 30, avem situații și de 40 de ori a anumitor costuri de tarife.

Deci absolut firesc aceste creșteri au generat nemulțumiri în societate și a multor colegi din Parlament, inclusiv din partea noastră, a autorilor, au existat îngrijorări obiective referitoare la capacitatea cetățenilor de a suporta financiar

noile prețuri la serviciile medicale, precum și au apărut multe îndoieli referitor la premisele și raționamentele care au impus aceste majorări semnificative.

Subiectul, după cum cunoașteți, a fost discutat în Parlament în cadrul dezbaterii moțiunii de cenzură a ministrului sănătății și s-a soldat, practic, cu nici un rezultat, doar cu constatarea în Parlament că avem o metodologie aprobată de către Guvern, una învechită, una defectuoasă, în baza căreia au fost stabilite noile tarife.

Deci care au fost factorii care ne-au determinat să venim cu acest proiect de hotărîre, deci rezultatele acelor audieri care s-au soldat cu nimic, dar, de fapt, cu constatare că e nevoie de a actualiza metodologia în cauză.

Totodată, pe problema tarifelor pe platforma Comisiei noastre sociale au fost organizate mai multe discuții de ordin tehnic cu reprezentanții Guvernului, Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, Ministerului Sănătății pe marginea metodologiei de calcul a tarifelor la serviciile medico-sanitare contra plată, care au fost aprobate prin hotărîrea Guvernului, printr-o hotărîre a Guvernului din anul 2011 și, ulterior, a fost actualizată această hotărîre de Guvern în anul 2016.

În baza acestor hotărîri au fost stabilite aceste majorări și membrii comisiei au avut posibilitatea, respectiv, să abordeze subiectul într-un format chiar și mai larg în cadrul unei reuniuni cu implicarea experților naționali și internaționali din Slovenia, Rusia, chiar și Australia.

Vreau să vă zic că, discuțiile în cadrul comisiei au scos în evidență faptul că, metodologia de stabilire a tarifelor a fost elaborată 5 ani în urmă, iar din acel an au intervenit mult mai mulți factori obiectivi care necesită actualizarea acestei metodologii.

În ultimii ani, sistemul de sănătate a beneficiat de multe echipamente medicale costisitoare, iar componenta uzurii acestor echipamente este una care determină, de fapt, majorarea acestor tarife și noi am constatat necesitatea precizării și actualizării atât la capitolul de stabilire a metodei, cât și de aplicare a acestor prevederi pentru a nu admite discriminarea consumatorilor în diferite instituții în funcție de sursa de finanțare a echipamentelor, în funcție de anul în care au fost procurate aceste echipamente.

Un alt factor care ne-a determinat să venim cu acest proiect de hotărîre este spectrul limitat al serviciilor medico-sanitare incluse în programul unic, dar și alți factori obiectivi care determină, de fapt, populația să apeleze la serviciile medicale cu plată. Și aici chiar nu vom fi de acord cu declarațiile care au fost făcute, că acest lucru nu afectează deloc persoanele asigurate.

În pachetul de servicii unic nu toate serviciile sînt incluse. Acest pachet are un spectru limitat de acoperire. Mai mult decît atât, există mulți factori care determină populația să scoată din buzunar bani și să achite contra bani cash aceste servicii.

Un alt factor absolut care nu este de ignorat și este poate primul și cel mai important factor este nivelul redus al venitului disponibil și puterea de cumpărare scăzută a cetățenilor. Dinamica acestor venituri este una foarte încetinită și evident că nu este corelată cu acel ritm de creștere a tarifelor care a fost propus de către Guvern.

Astfel obiectivul proiectului de hotărîre a Parlamentului este de a determina Guvernul să revină la subiectul tarifelor serviciilor medicale.

În particular, noi solicităm revizuirea metodologiei de stabilire a acestora și a modului de aplicare a metodologiei și, respectiv, solicităm să fie revăzut quantumul propriu-zis al acestor tarife, pentru că noi considerăm că acestea sînt exagerat de mari.

În cadrul dezbaterii...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Da, continuați, vă rog frumos.

Doamna Oxana Domentii:

Deci noi, ca și autori, am propus cîteva măsuri pe care le recomandăm Guvernului.

În primul rînd, suspendarea acelor tarife care au fost majorate.

Doi. Revizuirea metodologiei în baza căroră au fost stabilite aceste tarife.

Și trei. În baza metodologiei revizuite să fie revizuite și stabilite noi tarife.

În urma discuțiilor pe care le-am avut în Comisia socială, pentru a obține un consens, dar și pentru a nu crea dificultăți în aplicarea practică a hotărîrii de Guvern, s-a decis, și noi, ca și autori, în principiu, vom fi de acord cu acest lucru, ca aspectele legate de suspendarea imediată a acestor tarife să fie excluse din această hotărîre de Parlament și aceasta să se refere doar la recomandarea Guvernului de a revizui, a actualiza, a preciza metodologia de calcul a acestor tarife, cu recomandările concrete pe care le vom face și, considerăm că avem dreptate, și ele vor duce la diminuarea acestor tarife și, ulterior, la actualizarea acestor tarife și stabilirea unor noi tarife într-un termen de 30 de zile.

Rog susținerea dumneavoastră, stimați colegi, a acestei hotărîri de Parlament.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult. Va mulțumim.

Dacă sînt întrebări?

Vă rugăm frumos, doamnă Stratan, poftiți.

Doamna Valentina Stratan:

Domnule Președinte,

Eu vreau să fac o precizare, pentru că vorbitoarea a menționat niște lucruri și vreau să aduc mai multă claritate și poate liniște pentru instituțiile medicale. Cu adevărat, conducătorii poate sînt îngrijorați că nu s-au schimbat tarifele pentru serviciile medicale prin sistemul DRG pe parcursul multor ani, dar cred că dumneaei cunoaște că chiar cu ea am fost la masă rotundă ...

Doamna Oxana Domenti:

Este o întrebare probabil?

Doamna Valentina Stratan:

... și am participat la o masă rotundă la care au fost invitați experți din diverse țări, care de acum lucrează asupra modificării acestor tarife.

Și, doi, am vrut chiar pentru stenogramă, pentru că tot nu s-a dat citire raportului. Mă bucur că spre sfîrșit autoarea a menționat că...

Doamna Oxana Domenti:

Eu am să dau citire raportul, ulterior.

Doamna Valentina Stratan:

... noi am procedat destul de constructiv în comisie și vreau foarte mult, pentru stenogramă, ca această hotărîre să omită cuvîntul „suspendare”. Acesta nu poate fi acceptat. Categorie.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Doamna Oxana Domenti:

Deci eu nu am înțeles a fost o întrebarea sau nu, dar ceea ce a spus colega mea doar a confirmat ceea ce am spus eu. Într-adevăr, tarifele care sînt finanțate de către Compania Națională de Asigurări în Medicină prin sistemul DRG, ele nu au fost actualizate de foarte mulți ani de zile și acum Compania Națională de Asigurări în Medicină, abia acum lucrează la actualizarea acestor tarife.

Și există o problemă mare în sistem legată de subfinanțarea sistemului de sănătate, legat de subfinanțarea acestor tarife și în discuțiile pe care le-am avut cu acești experți, dumnealor au atenționat asupra faptului că, da, pachetul de servicii se extinde constant, iar finanțarea din partea statului și din partea Fondurilor Asigurării Obligatorii de Asistență Medicală nu a fost una în aceeași măsură, creșterile nu au fost în aceeași măsură cu extinderea acestui pachet și doar acum se încearcă lucrul la aceste tarife.

Totodată, pentru serviciile cu plată pe care le achită cetățenii din buzunarul propriu, Guvernul a purces la aceste majorări de tarife, ceea ce ni se pare chiar discriminatoriu. Deci prestarea unor servicii din diferite surse să fie abordat diferit.

În cazul în care statul venea cu finanțări necesare, poate că nu era necesar să se revină la majorarea acestor servicii cu plată, iar acum am ajuns în situația că instituțiile noastre financiare chiar sînt într-un deficit de resurse financiare și aceste finanțe care vin din servicii cu plată sînt pentru multe instituții colacul de salvare.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule Bolea,

Vă rugăm.

Domnul Vasile Bolea:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Nu o să am o întrebare, doar cu titlu de informare.

Stimați colegi,

Este foarte bine că astăzi dezbatem acest proiect de hotărîre. De fapt, el izvorăște din acea moțiune care a fost înaintată de către socialiști în ceea ce ține de politica Guvernului în domeniul sănătății și aprobării acestor tarife la serviciile medicale. De fapt, ceea ce se propune în acest proiect de hotărîre a fost propus de către noi în moțiunea simplă pe care noi am înaintat-o anterior, dar, din păcate, majoritatea parlamentară nu a vrut să țină cont de acele propuneri și acum, după o pauză luată, noi am ajuns la necesitatea aprobării sau... acelor recomandări pe care noi le-am propus.

Domnule Președinte,

Noi vom susține acest proiect de hotărîre în varianta aceasta, însă vrem să vă spunem că plenul Parlamentului nu trebuie să recomande Guvernului să facă ceva...

Doamna Oxana Domentii:

Solicită, da.

Domnul Vasile Bolea:

... dar trebuie imperativ să ceară și revizuirea metodologiei în baza căreia se fac calculele la tarife, și revizuirea propriu-zisă a acestor tarifelor, deoarece unele din ei depășesc, adică au fost majorate cu peste 1100%.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos, domnule Bolea. Dumneavoastră ca specialist în...

Doamna Oxana Domentii:

Da. Nu cred că ar trebui să comentez, dar moțiunea de cenzură se referea doar la demiterea unui ministru și din păcate... (*voci din sală*), din păcate recomandări noi nu am văzut în acea moțiune, dar ne bucură faptul că veți susține

acest proiect de hotărîre, în care, de fapt, se solicită Guvernului revizuirea tarifelor și nu se recomandă.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

A doua întrebare sau precizare, domnule Bolea.

Domnul Vasile Bolea:

Și ca și precizare.

Stimați colegi,

În afară de faptul că, ceva timp în urmă, noi am înaintat moțiune împotriva politicii Guvernului în acest domeniu, vreau să vă aduc la cunoștință că deputații din Frațiunea Partidului Socialiștilor, de asemenea s-au adresat la Curtea Constituțională, pentru ca Curtea să abroge acea hotărîre sau să o declare neconstituțională acea hotărîre de Guvern, prin care s-au majorat excesiv tarifele la serviciile medicale.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Doamnă Domentî,

Am și eu o întrebare. Dumneavoastră, pe parcursul prezentării și menționînd ce s-a discutat în comisie, ați menționat că redacția finală sau ceea ce s-a agreat în comisie va fi că, prin hotărîrea respectivă se solicită Guvernului să se revadă metodologia, dar nu să se suspende hotărîrea de Guvern punctul 1.

Doamna Oxana Domentî:

Exact acest lucru voi vorbi atunci cînd voi prezenta raportul comisiei.

Domnul Andrian Candu:

Cer scuze atunci.

Doamna Oxana Domentî:

Deci eu am prezentat opinia autorului.

Domnul Andrian Candu:

Da, vă rog frumos. Atunci nu mai sînt întrebări în calitate de autor.

Vă rugăm frumos să ne prezentați raportul comisiei. Dar cu rugămîntea: mult mai succint decît... probabil e o înțelegere diferită a noțiunii și a definiției de „succint”.

Doamna Oxana Domentî:

Credeți-mă ca am fost foarte succintă.

Raport asupra proiectului hotărîrii Parlamentului privind suspendarea și revizuirea tarifelor la serviciile medico-sanitare contra plată.

Deci comisia noastră de specialitate a examinat proiectul hotărîrii Parlamentului privind suspendarea și revizuirea tarifelor la serviciile medico-sanitare contra plată înaintat cu titlu de inițiativă de un grup de deputați.

În urma dezbaterilor, membrii comisiei menționează următoarele.

Deci prin Hotărîrea de Guvern nr.1460, Guvernul a operat majorări a tarifelor unice pentru serviciile medico-sanitare prestate contra plată de către instituțiile medico-sanitare publice, precum și pentru unele servicii acoperite din Fondurile Asigurării Obligatorii de Asistență Medicală finanțate prin metoda „per serviciu”.

Subiectul a generat îngrijorări obiective în societate referitoare la capacitatea cetățenilor de a suporta financiar noile prețuri și tarife majorate la serviciile medicale, precum și îndoieli referitoare la premisele și raționamentele care au impus aceste majorări semnificative.

Obiectivul proiectului de hotărîre a Parlamentului este de a determina Guvernul să revină la subiectul tarifelor serviciilor medicale prin revizuirea metodologiei și a tarifelor propriu-zise.

Pe problema tarifelor pe platforma comisiei au fost organizate mai multe discuții de ordin tehnic unde membrii comisiei au avut posibilitatea să precizeze și să clarifice metodologia în cauză.

Urmare a acestor întrevederi, membrii comisiei au constatat că există teme pentru a solicita Guvernului actualizarea și precizarea modului de formare a tarifelor, avînd drept obiectiv protecția financiară a populației și facilitarea accesului cetățenilor la servicii de sănătate.

La propunerea unor membri ai comisiei, în cadrul ședinței, deputații au decis de a exclude din denumirea proiectului hotărîrii Parlamentului sintagma „suspendare”. Totodată s-a decis excluderea punctului 1 din dispozitivul hotărîrii în scopul de a nu crea distorsiuni și dificultăți în aplicarea Catalogului tarifelor unice la serviciile medicale.

Astfel, dispozitivul deciziei va consta din 2 puncte prin care Parlamentul solicită Guvernului.

1. Să revizuiască și să precizeze metodologia stabilirii tarifelor pentru prestarea serviciilor medico-sanitare aprobate prin Hotărîrea de Guvern cu privire la tarifele pentru serviciile medico-sanitare nr.1020 din 29 decembrie 2011 și,

2. În termen de 30 de zile din data adoptării prezentei hotărîri, să opereze modificări și ajustări a metodologiei indicate în punctul 1, iar, ulterior, în această bază să corecteze Hotărîrea de Guvern nr.1460 din 30 decembrie 2016 cu privire la aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează la Hotărîrea de Guvern cu privire la tarifele pentru serviciile medico-sanitare nr.1020 din 29 decembrie 2011.

Cu votul unanim al membrilor săi, comisia propune plenului Parlamentului, ținînd cont de propunerile noastre, adoptarea proiectului Hotărîrii Parlamentului nr.67 din 17 martie 2017.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Nu mai sînt întrebări.

Vă mulțumim, doamnă președinte.

Și aici încheiem dezbaterile la proiectul de Hotărîre privind suspendarea și revizuirea serviciilor medico-sanitare contra plată, nr.67 din 17 martie 2017.

Dragi colegi,

Vă rog frumos, să vă luați locul.

Numărătorii,

Eventual să fie gata pentru, în primul rînd, a ne da prezența în sală și după să fie atenți la procesul de vot.

Numărătorii,

Vă rugăm prezența.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 23.

Sectorul nr.2 – 35.

Sectorul nr.3 – 20.

Domnul Andrian Candu:

Dragi colegi,

Sînt 78 de deputați în sală. 40 de voturi sînt necesare pentru majoritatea simplă sau proiecte de hotărîri. Și în continuare, vă rog frumos să vă luați locul și să trecem la procedura de vot.

Se supune votului pentru aprobarea în prima lectură subiectul nr.7 de pe ordinea de zi, proiect de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative. Proiectul nr.449 din 30 noiembrie 2016.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut proiectul de lege să fie aprobat în prima lectură, astfel el fiind aprobat. Proiectul nr.449 din 30 noiembrie 2016.

În continuare, se supune votului pentru aprobarea în prima lectură a subiectului nr.8 de pe ordinea de zi, proiectul nr.54 din 9 martie 2017, proiect de Lege pentru completarea articolului 23 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne.

Cine este pentru aprobarea acestuia în lectura întâi, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Vă mulțumesc foarte mult.

Plenul Parlamentului a susținut aprobarea acestui proiect de lege în lectura întâi.

Doamnă Domentî,

Ați făcut solicitarea din partea comisiei ca să fie aprobat eventual în lectura a doua, luînd în considerare eventual amendamentul inițiat de domnul Cobzac. Mă adresez fracțiunilor, dacă nu au nimic împotriva să trecem la votul în lectura a doua inițial cu amendament?

Domnule Cobzac,

Dacă ați putea, vă rog frumos, să dați citire amendamentului pentru stenogramă.

Domnul Grigore Cobzac:

Da. Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Propunerea a fost următoarea: articolul 2 de omis în genere. Legea va intra în vigoare atunci cînd va fi publicată în Monitorul Oficial. Iar însăși esența acestui articol să fie expusă undeva în articolul 1, alineatul a) unu, că efectele sînt... se generează de la 1 martie 2017. Gramatical trebuie s-o ...

Domnul Andrian Candu:

Domnule președinte Lupu,

Vă rog frumos, poftiți.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Noi, nu demult, am avut discuții în această sală pe marginea altui proiect de lege, unde foarte clar și Direcția juridică și Comisia juridică au menționat, nici o lege nu poate să intre în vigoare cu efect retroactiv. Asta este știut. Deci sînt două lucruri care contravin ca și esență. Eu sînt de acord ca și acest proiect de lege să fie stipulat, că intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial. Punctul 2 nu ține, că de la 1 martie, 1 februarie.

Eu, în genere, aș aduce aminte, urmare celor expuse de doamna Buliga, dacă sînt în sală colegi care atît de mult vreau cît mai repede să intre în vigoare acest proiect de lege, mai bine atunci Guvernul, condus inclusiv de colegi, cu aceste propuneri susțineau și dădeau un aviz pozitiv inițiativei Valentina Buliga și această lege lucra deja de doi ani de zile. Așa că, haideți să nu fim mai catolici decît Papa de la Roma.

Concluzie. Propunerea este următoare. Legea intră în vigoare la data publicării. Așa cum scrie legea și care sînt normele. Cînd intră de atunci se face recalculul.

Fiindcă dacă azi punem 1 martie, eu pun întrebarea: dar de ce 1 martie și nu 1 februarie? Dar de ce nu 1 iulie anul trecut? Vă rog să-mi răspundeți la întrebare. Nu există teme juridic. De asta terminăm cu competițiile politice și cu exerciții de inteligență și adoptăm legea așa cum scrie cartea.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim frumos.

Doamnă Domentî,

În calitate de președinte de comisie, vă rog frumos.

Doamna Oxana Domentî:

Stimați colegi,

Propunerea mea ar fi să găsim, totuși, o soluție de ordin juridic, pentru că este vorba de 150 de persoane, dar pentru care au fost prevăzuți bani pentru majorarea acestei pensii de la 1 martie. Au fost prevăzuți de la 1 martie. Noi în comisie am pus întrebarea, iar autorii proiectului ne-au spus că au bani prevăzuți un milion ...

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumesc frumos.

Doamna Oxana Domentî:

...740 mai mult ...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc, doamnă președinte.

Nu sînt autorii aici, cu regret nu pot pune subiectul la vot în lectura a doua în aceste condiții în care noi nu știm sînt bani, nu sînt bani. De aceea, vă rugăm frumos, pe platforma comisiei examinați acest subiect miercuri, iar în ședința de plen săptămîna viitoare, cu siguranță, voi veni cu informații destule, inclusiv ce ține de amendamentul domnului Cobzac.

Vă mulțumesc foarte mult pentru înțelegere.

Proiectul de Lege nr.54 din 9 martie 2017 rămîne votat în lectura întâi și aprobat și cu eventuala votare pentru aprobare în lectura a doua săptămîna viitoare.

Și în continuare, **penultimul subiect pus la vot, proiectul nr.48 din 1 martie 2017, proiect de Lege privind regimul armamentului și munițiilor convenționale, mijloacelor speciale ...** și mai departe după text. **Vot pentru prima lectură.**

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea proiectului de Lege nr.48 din 1 martie 2017 în prima lectură.

Vă mulțumim foarte mult.

Și în continuare, **ultimul subiect care urmează să fie supus votului subiectul nr.14 de pe ordinea de zi, proiectul nr.67 din 17 martie 2017, proiect de Hotărîre privind suspendarea și revizuirea serviciilor medico-sanitare contra plată, care vine cu o redacție nouă după discuțiile în comisie.**

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

În unanimitatea celor prezenți în sală, proiectul de Hotărîre nr.67 din 17 martie 2017 a fost aprobat.

Astfel, dragi colegi, subiectele au fost epuizate de pe ordinea de zi, trecem la **Ora întrebărilor.**

Și o primă chestiune, la **prezentarea informației... pentru a da informație cu referire la montarea obiectivelor semaforice la un șir de intersecții din municipiul Chișinău. Întrebare dată de domnul Ghilețchi. Va prezenta informația domnul viceministru al afacerilor interne, domnul Babin.**

Vă rog frumos, la tribuna principală.

Domnul Oleg Babin – viceministru al afacerilor interne:

Stimate domnule Președinte,

Stimate domnule deputat Valeriu Ghilețchi,

Cu referire la întrebările dumneavoastră, expuse în ședința plenului Parlamentului din 24 martie 2017, Ministerul Afacerilor Interne vă informează.

Conform articolului 7 litera b) din Legea nr.131 privind siguranța traficului rutier de competența Ministerului Afacerilor Interne este coordonarea schemelor de organizare a circulației rutiere.

În conformitate cu articolul 5 alineatul (3) din Legea drumurilor nr.509 și Legea nr.131 privind siguranța traficului rutier, administrarea drumurilor locale, comunale și a străzilor se asigură de către autoritățile administrației publice locale și conform competențelor atribuite autoritățile municipiului Chișinău sînt obligate să doteze cu mijloace de semnalizare rutieră drumurile publice locale, comunale și străzile în conformitate cu exigențele siguranței traficului rutier, precum și amenajează drumurile publice pentru sistematizarea și organizarea traficului rutier în vederea garantării siguranței lui.

Referitor la deplasarea vehiculelor în intersecții cu circulație dirijată de obiectivele semaforice vă comunicăm că, conform prevederilor punctului 58 subpunctul 2 și subpunctul 3 din Regulamentul circulației rutiere, conducătorul auto care s-a angajat în traversarea intersecției la semnalul verde al semaforului trebuie să se deplaseze în direcția intenționată, neluînd în considerare semnalele semaforului la ieșirea din intersecție, precum și la apariția semnalului verde al semaforului, conducătorul este obligat să cedeze trecerea vehiculelor deja angajate în trecerea intersecției, indiferent de direcția lor de deplasare.

Astfel, șoferii vehiculelor care se deplasează pe bulevardul Ștefan cel Mare și care intenționează să vireze la stînga și/sau la dreapta pe altă stradă ce

intersectează bulevardul Ștefan cel Mare, exemplul poate servi intersecțiile Ștefan cel Mare–Pușkin trebuie să se conducă și să respecte prevederile Regulamentului circulației rutiere.

Doi. Referitor la coordonarea proiectului de reabilitare a străzilor menționate vă comunicăm că, proiectele de reconstrucție a bulevardului Ștefan cel Mare și Sfânt, strada Vasile Alecsandri, Constantin Negruzzi, au fost coordonate cu toate organele abilitate în anul 2012 și recoordonate în anul 2016, inclusiv cu subdiviziunile abilitate ale poliției care, conform atribuțiilor funcționale, coordonează condițiile de efectuare a lucrărilor de construcții rutiere, efectuează controlul asupra îndeplinirii în termen a acestora, precum și coordonează activitățile de control asupra respectării cerințelor de siguranță în domeniul sistematizării și organizării circulației rutiere efectuate de către organizațiile rutiere, comunale și alte întreprinderi cu funcții din domeniul traficului rutier.

Trei. Ce ține de montarea obiectivelor semaforice pe bulevardul Ștefan cel Mare vă comunicăm că lucrările au fost efectuate în corespundere cu proiectul de reconstrucție a străzii elaborat de către Institutul municipal de Proiectări „Chișinău Proiect” în corespundere cu cerințele capitolului VII punctele 7.3.12 din Normativul tehnic GOST-52289 din 2004, aprobat prin Hotărârea Institutului Național de Standardizare și Metrologie la 23 iunie 2009.

Patru. În contextul obiectului semaforic care este montat după un pilon electric la intersecția străzilor Mihai Eminescu–Ștefan cel Mare, astfel limitându-se vizibilitatea acestuia vă comunicăm că... la momentul de față pe Ștefan cel Mare se efectuează lucrările de demontare a pilonilor electrici, conform proiectului, și în viitorul apropiat pilonul electric care limitează vizibilitatea obiectului semaforic va fi demontat de către persoanele responsabile în acest sens.

Vă comunicăm că la momentul de față pe Ștefan cel Mare, Vasile Alecsandri și Constantin Bernardazzi se efectuează lucrări de amenajare a străzilor.

La darea în exploatare a străzilor menționate supra, va fi revizuită organizarea circulației rutiere, inclusiv semnalizarea rutieră, indicatoare rutiere, marcaje, obiective semaforice, cu posibile schimbări în scopul ridicării gradului siguranței rutiere.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc, domnule ministru.

Domnule Ghilețchi,

Poftim, întrebări.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Domnule ministru,

Vă mulțumesc pentru aceste răspunsuri.

Dar trebuie să recunosc că am rămas dezamăgit de faptul că aceste, cum le numiți dumneavoastră, obiective semaforice, popular vorbind semafoare, au fost

instalate cu aprobarea Inspectoratului Național de Patrulare sau a Ministerului Afacerilor Interne, dar în practică ele astăzi prezintă, după mine, chiar un pericol pentru securitatea rutieră.

Am sesizări de la mai mulți șoferi, personal conduc pe străzile municipiului Chișinău. E simplu de tot, eu pot merge împreună cu dumneavoastră după această ședință, ne urcăm în mașină, mașina dumneavoastră dacă doriți, ne deplasăm și ne oprim la linia „Stop”. Când te oprești la linia „Stop”, nu poți vedea semaforul care-i amplasat deasupra, pentru că el e amplasat de această parte a intersecției.

Pînă la renovarea acestor străzi, semafoarele erau dublate. erau pînă și după intersecție. Acum nu s-au mai instalat semafoare după intersecție. Lucrul acesta creează mari dificultăți șoferilor. Eu nu știu de ce s-a mers pe această economie din contul securității traficului rutier. Pentru că dacă alături s-a oprit un troleu, un autobuz, nu mai poți vedea semaforul din dreapta care-i la nivelul vederii, iar cel de sus nu-l poate vedea nimeni, din prima linie sau șoferul care-i oprit la linia „Stop”, nu poate vedea acel semafor, e simplu de tot de verificat acest lucru.

Nu știu dacă ne trebuie Institute de proiectare, de coordonare, dacă sînt lucruri elementare. Au fost reportaje făcute de mijloacele de informare în masă. Este prima precizare sau prima, să zic, întrebare suplimentară la răspunsul dumneavoastră.

Și a doua, legat de strada Eminescu. Eu înțeleg că urmează să fie demontat acel pylon, dar dacă era dublat semaforul, n-ar fi fost o problemă. Dar astăzi pylonul este acolo, semaforul este blocat. De ce ne mai trebuie un semafor pe care, practic, nu-l vezi? Trebuie să te dai într-o parte, în alta ca să vezi ce culoare are acel semafor. Lucrurile acestea trebuiau făcute în ordinea corectă, nu pui carul înaintea cailor. Dai stîlpul jos, leși, instalezi semaforul ca să-l vadă ceilalți. Instalezi un semafor nou care nu se vede. Cui îi trebuiește un asemenea semafor?

Și repet, dacă ar fi fost dublat după intersecție, n-ar fi fost problema aceasta. Bine, unul temporar nu se vede pînă cînd va fi demontat stîlpul, celălalt se vede, pentru că-i de cealaltă parte a intersecției. Deci ideea aceasta de a merge pe economie, nu știu de unde vine ideea, vine de la primărie, vine de la minister, dar este o idee total neînțeleaptă. Noi vom avea accidente și deja, repet, sînt plîngerii din partea mai multor conducători auto.

Călătoriți în străinătate, veți vedea că dacă se merge pe economie, semaforul care-i afișat deasupra e după intersecție, pentru că distanța din intersecție îți permite să-l vezi pe el, cel care-i la nivelul vederii e pe partea aceasta a intersecției, al doilea e dincolo de intersecție. De ce ne trebuie două semafoare de aceeași parte a intersecției și unul nu-l poți vedea?

Deci asta, după mine, e lipsit, repet, de logică și, de fapt, subminează sau pune, periclitează securitatea traficului rutier. Cum puteți explica aceste lucruri?

Singurul lucru care mă mîngîie este că... sau îmi dă speranță că veți revizui, dar revizuirea așa e, nu știu, poate într-un context diplomatic că cîndva va fi bine.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Poftim, domnule ministru.

Domnul Oleg Babin:

Mulțumesc mult pentru întrebările suplimentare.

Eu în raport m-am referit că nu am fost noi cei care au lansat acest proiect. Proiectul a fost elaborat și supus coordonării de către Institutul de Proiectare „Chișinău Proiect”, poliția a făcut numai avizele respective la proiectul înaintat, perioada a durat din 2012 pînă în 2016, fiindcă au avut loc două avizări.

Ce ține de cazurile care le invocați, eu în raport am stipulat, în cazul care dumneavoastră îl aduceți ca exemplu se urmărește, conform regulilor Regulamentului circulației rutiere, articolul 58 punctele 2, 3 și mai departe. Nu s-a făcut acest concept pentru a economisi ceva sau pentru a diminua securitatea la trafic, dar asta-i situația care s-a creat odată cu lucrările de reparație.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc.

Domnule Ghilețchi,

Aveți precizare?

Poftim.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Ultima intervenție. Dumneavoastră, din nou, probabil, nu m-ați înțeles corect. Nu este vorba doar de cei care virează la stînga, dumneavoastră, chiar dacă vreți să mergeți înainte și v-ați oprit la linia „Stop”, nu știți ce culoare are semaforul, pentru că el e afișat deasupra dumneavoastră la o înălțime la care nu se poate vedea semaforul.

Și dumneavoastră spuneți că nu e vorba de economii. Atunci vă întreb: de ce pînă la renovarea acestor străzi am avut semafoare de ambele părți ale intersecției, după renovare avem semafoare numai pe o parte a intersecției. Prin urmare, s-a făcut economie, totuși, de un semafor, dacă de cealaltă parte a intersecției el nu a fost dublat. De ce s-a renunțat la această dublare absolut necesară și s-a mers pe ideea de a pune un semafor la 3 metri deasupra capului pe care nu-l poate vedea nimeni?

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc, domnule ministru. *(Voce nedeslușită din sală.)*

... Vă rog.

Domnul Oleg Babin:

Conducătorul auto, care s-a angajat la traversarea intersecției la semaforul verde, la culoarea verde a semaforului, trebuie să se deplaseze în direcția intenționată, neluînd în considerare semnalul semaforului la ieșirea din intersecție

pînă și la apariția semnalului verde al semaforului. Conducătorul este obligat să cedeze trecerea vehiculelor deja angajate în trecerea intersecției, adică acelor vehicule care se află deja în intersecție, indiferent de direcția lor de deplasare. (*Voce nedeslușită din sală.*)

În Regulament scrie clar, domnule deputat, el trebuie să se convingă că toți care se află în intersecție, au eliberat această intersecție, simplu.

OK, dar el are posibilitatea să vadă dacă intersecția s-a eliberat sau nu, pentru asta nu este nevoie de semafor.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc, domnule ministru.

Domnul Oleg Babin:

Mulțumesc.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Stimați colegi,

Invităm la tribuna principală pe domnul ministru al mediului, domnul Valeriu Munteanu.

Întrebarea, autorul întrebării – Bodnarenco Elena, Frațiunea PCRM.

Domnul Valeriu Munteanu:

Mulțumesc foarte mult.

Trebuie să răspund întrebării doamnei deputat Elena Bodnarenco, legată de perspectivele de construcție a stației de epurare în orașul Soroca. Această problemă este veche, încă pleacă adînc în perioada sovietică cînd stația de epurare a orașului Soroca a fost construită pe celălalt mal al râului, pe malul stîng al râului fluviului Nistru, mai exact la Țekinovka în Ucraina.

Din anul 2000 această stație de epurare nu mai funcționează, este în lista de proprietăți ale Republicii Moldova pe teritoriul Ucrainei și este mai mult o povară pentru Republica Moldova, pentru că de fiecare dată în dialogul pe care îl avem cu Ucraina aceștia ne impută nouă această stație de epurare sau mai exact cîmpurile de depozitare a nămolului din această localitate.

De-a lungul anilor, de la 2000 înapoi au fost mai multe încercări de a construi stație de epurare în orașul Soroca și declar cu toată responsabilitatea posibilitățile și oportunitățile oferite, inclusiv de autoritățile publice centrale de anumite proiecte care au existat, au fost declinate prin anumite lupte intestinale care s-au dat pe tărîmurile sorocene între factorii de decizie de la acest nivel.

Or, prima încercare în acest sens a fost în anul 2002, cînd a fost selectat terenul și s-a elaborat proiectul privind stația de epurare a apelor uzate și rețelele exterioare de canalizare a orașului Soroca. Din păcate, acest proiect s-a pierdut în timp și nu a fost continuat.

O altă încercare epuizată a început în anul 2007, un proiect comun al localității ... Egoreni și Consiliului orașenesc Soroca privind construcția unei stații de epurare de tip ZUC.

În acest sens, au fost aprobate mai multe documente, hotărâri de Guvern, pentru că era vorba despre o finanțare străină.

Din păcate, în urma nemulțumirii și iarăși luptelor interne de nivel local, acest proiect a fost compromis și nu a putut să fie implementat. Au declinat, dacă pot să zic, oferta primită localnicii din Soroca, pentru că era o componentă puternică de grant care ar fi rezolvat și ușurat foarte mult rezolvarea acestei probleme.

Trebuie să menționez la această etapă, la acest episod, că exact din același punct au plecat două municipalități importante ale Republicii Moldova – Soroca și Orhei, comparabile ca și populație de aproximativ de 35 de mii de oameni, dar cei de la Soroca au declinat, nu au vrut să construiască și acum au încă problema. Cei de la Orhei au asemenea stație, funcționează și sînt foarte mulțumiți în acest sens.

O ultimă încercare în acest sens, care este încă în derulare, ține de un parteneriat pe care l-a stabilit orașul, la început orașul Soroca cu Compania „Rico” din Slovenia, dar și cu Centrul de Dezvoltare Internațională, dar și cu Banca „SID” din Slovenia.

Există o formulă de finanțare prin care aceștia sînt gata să ofere 20% din suma pentru proiectare și construcție drept grant, iar 65% contribuție sau, de fapt, credit pe care trebuie să-l ia pentru o anumită perioadă de timp.

Între timp, dificultatea care a apărut și municipalitatea din Soroca n-a putut să ducă pînă la urmă acest proiect ține de capacitatea de împrumutare pe care o are orașul Soroca.

Între timp, proiectul a fost trecut sau lider al acestui proiect din orașul Soroca a trecut la Consiliul raional Soroca, parcă ar exista un nou suflu în acest sens. Chiar dacă în toamna anului trecut au existat documente, inclusiv de la Ministerul Finanțelor, documente foarte explicite care spuneau că consiliul raional nu se poate împrumuta în suma în care și-a propus, pentru că depășește capacitățile acestora de întoarcere a acestor sume, exact la etapa unde ne aflăm astăzi.

Noi, pînă la urmă, cei de la Soroca au făcut sau cei din Slovenia au făcut pe banii ... studiu de fezabilitate, cei de la Soroca le-au propus terenuri, trei posibilități sau trei opțiuni de terenuri, au selectat una dintre ele. Este vorba despre locul numit Soroca Nouă. S-a renegociat suma acestei investiții și a fost coborîță de la 7,7 milioane de euro la 5,9 milioane de euro.

Au obținut în ultima vizită realizată în Slovenia, în luna februarie un model de contract care ar prevedea următoarea arhitectură a poverii financiare. Din cele 5,9 milioane de euro urmează ca 15 la sută să fie preluate de aproximativ 1 milion de euro de Fondul ecologic național și noi considerăm că nu este o suprasarcină pentru noi această sumă.

20 la sută din acești bani sînt oferți de partea slovenă, în calitate de grant, iar 65 la sută trebuie să fie împrumut și trebuie acum să stabilim următoarea. Acum există negocieri între Ministerul Finanțelor, Cancelaria de Stat, care s-a implicat în acest proces și Consiliul raional Soroca pentru identificarea și altor surse pentru a ajuta consiliul raional să suporte acest credit.

Este... toată lumea înțelege că este o suprasarcină pentru Consiliul raional Soroca acești 65 la sută, de aceea sînt evaluate și sper foarte mult că acest proces să aibă o anumită componentă de celeritate ca să nu batem pasul pe loc, unde la nivel central vom identifica surse de acoperire a acestui deficit, eventual sursa directă și clar ar fi bugetul de stat.

Eu mă opresc aici și dacă stimata doamnă deputat are întrebări, eu răspund cu cea mai mare plăcere.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc, domnule ministru.

Poftim, doamnă Bodnarenco.

Doamna Elena Bodnarenco:

Mulțumesc.

Stimate domnule ministru,

Într-adevăr, dumneavoastră foarte repede ați trecut prin toată istoria. Unica remarcă, că noi totuși orașul Soroca deosebim de orașul Orhei, că ei au stație de epurare care face предварительную очистку производит. Поэтому, им проще было работать с биологически активными озерами.

Eu sper, domnule ministru, știind insistența dumneavoastră și profesionalismul care-l aveți și care întotdeauna depuneți cînd este vorba despre susținerea și apărarea ecologiei în Republica Moldova că, în timpul apropiat totuși proiectul acesta va fi pornit și împreună cu dumneavoastră o să tăiem panglica.

Domnul Valeriu Munteanu:

Mulțumesc.

Eu am promis că pe tot mandatul meu de deputat nu o să particip la nici un fel de tăieri de panglici. De aceea n-o să mă vedeți și nu m-ați văzut un an jumătate, chiar dacă noi, de la Ministerul Mediului, am construit mai multe obiective, nu m-ați văzut la pupat pînea și la tăiat panglici și n-o să fac acest lucru niciodată, dar consider că este una dintre cele mai grave probleme pe care le avem ... iarăși revenind la sănătatea fluviului Nistru.

Eu cred că ține de cîteva săptămîni ca să identificăm formula de finanțare și acest proiect urmează ca să și-l asume municipalitatea din Soroca și să începem lucrările. Eu mă voi implica personal. O să fie în contact, o să încerc să mediez acest... pe platforma ministerului, pentru că și din partea noastră a fost o disponibilitate destul de mare sau am arătat o deschidere destul de mare în acest sens.

Eu vă mulțumesc foarte mult.

Doamna Elena Bodnarenco:

Da. Mulțumesc foarte mult.

Într-adevăr, din start, Ministerul Mediului a expus o deschidere și acea sumă despre care ați vorbit dumneavoastră, care trebuie să fie alocată din Fondul ecologic național, tot a fost stabilită de la început.

Am înțeles că și eu nu o să particip la tăierea panglicii. Principalul ca să fie stația de epurare construită la Soroca.

Mulțumesc mult.

Domnul Valeriu Munteanu:

Mulțumesc.

Doamna Elena Bodnarenco:

Și succese nouă...

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc, domnule ministru.

Îl invităm la tribuna principală pe domnul Eduard Serbenco, viceministru, Ministerul Justiției с ответом на запрос госпоже Боднаренко.

Domnul Eduard Serbenco – viceministru al justiției:

Stimate domnule Președinte,

Stimați deputați,

Țin să comunic că Ministerul Justiției a luat act de interpelarea doamnei deputat Elena Bodnarenco și în data de 09.01.2017 i-a răspuns doamnei deputat. Constatăm, totodată, că răspunsul Ministerului Justiției nu i-a parvenit doamnei deputat și cu permisiunea dumneavoastră am să dau citire răspunsului adresat doamnei deputat.

Stimată doamnă deputat,

La interpelarea dumneavoastră adresată Ministerului Justiției în 13.12.2016 și întrebarea expusă în cadrul ședinței în plen a Parlamentului Republicii Moldova din 15.12.2017 referitor la acțiunile Camerei Înregistrării de Stat în privința Societății pe Acțiuni „Regia Apă-canal Soroca” vă comunicăm următoarele.

Conform deciziei registratorului filialei Soroca a Camerei Înregistrării de Stat din 14 octombrie 2015 au fost înregistrate modificări la datele din Registrul de stat a persoanelor juridice, prin consemnarea noii componente a Consiliului Societății pe Acțiuni „Regia Apă-canal Soroca”, în temeiul deciziei Consiliului orașenesc Soroca din 2 octombrie 2015 cu privire la alegerea noii componente a Consiliului Societății pe Acțiuni.

La cererea domnului Ostapov Alexandru privind anularea deciziei Camerei din 14 octombrie 2015 cu introducerea modificărilor în baza deciziei Curții de Apel Bălți din 2 iunie 2016, prin care s-a anulat decizia Consiliului orășenesc Soroca din 2 octombrie 2015, la data de 14 iunie 2016 registratorul a adoptat decizia privind refuzul înregistrării modificărilor solicitate și copia deciziei era anexată la răspunsul ministerului.

Reieșind din dispozitivului deciziei Curții de Apel Bălți și încheierii Curții Supreme de Justiție din 19 octombrie 2016, Camera Înregistrării de Stat nu era obligată să întreprindă acțiuni de înregistrare a modificărilor datelor din Registrul de stat în privința Societății pe Acțiuni „Regia Apă-canal Soroca”. S-a constatat că după adoptarea deciziei Consiliului orășenesc din 2 octombrie 2015, ulterior anulată, au apărut noi circumstanțe, precum schimbarea de două ori a administratorului Societății pe Acțiuni „Regia Apă-canal Soroca” și realegerea consiliului societății în aceeași componență.

Ulterior, după adoptarea deciziei Camerei din 14 iunie 2016 privind refuzul înregistrării modificărilor solicitate la data de 27 septembrie 2016, în Registrul de stat al persoanelor juridice au fost înregistrate noi modificări ce țin de componența Consiliului Societății pe Acțiuni „Regia Apă-canal Soroca”, în temeiul procesului-verbal al Adunării generale a acționarilor societății din 8 septembrie 2016.

În prezent, componența Consiliului Societății pe Acțiuni „Regia Apă-canal Soroca” care figurează înregistrat în Registrul de stat al persoanelor juridice, activează în temeiul hotărârii Adunării generale a acționarilor societății din 8 septembrie 2016, dar nu în temeiul deciziei Consiliului orășenesc Soroca din 2 octombrie 2015, ulterior fiind anulată.

Concomitent, vă comunicăm că, potrivit datelor din Registrul de stat al persoanelor juridice în luna martie 2016, nu au fost efectuate modificări referitor la membrii Consiliului „Regia Apă-canal Soroca”. Reieșind din prevederile Legii nr.220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și întreprinzătorilor individuali, decizia de înregistrare și decizia de a refuza înregistrarea poate fi contestată în instanța de judecată și poate fi anulată numai de instanța de judecată.

Astfel, vă comunicăm că, în prezent, deciziile Camerei Înregistrării de Stat din 14 octombrie 2015 și 14 iunie 2016 sînt contestate în instanța de Contencios Administrativ. Pîna în prezent lipsește o hotărîre judecătorească definitivă sau irevocabilă.

Cu respect,

Viceministrul Nicolae Eșanu.

Altfel zis, dacă am să rezum cele comunicate mai sus, vreau să vă zic că, Camera Înregistrării de Stat, din punctul de vedere al Ministerului Justiției, nu a admis careva omisiuni în activitatea acesteia. Totodată, deciziile Camerei, după cum ați văzut, sînt supuse controlului judiciar și ele sînt actualmente dezbătute în instanța de judecată, de altfel, și astăzi chiar a avut o ședință de judecată pe chestiunea deciziilor Consiliului orășenesc Soroca.

Actualmente, Consiliul orășenesc Soroca activează... are o componentă, componentă stabilită în baza deciziei adoptate sau hotărîrii adoptate de Adunarea acționarilor din 8 septembrie 2016. Deci asta ar fi.

Și această hotărîre din 8 septembrie 2016, vreau să vă zic, nu este contestată în instanța de judecată. Deci asta am vrut să vă comunic dumneavoastră.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc.

Doamnă Bodnarenco,

Poftim, întrebări.

Doamna Elena Bodnarenco:

Да. Спасибо.

Вы, в общем-то, мне рассказали всю историю, которую я знаю. Единственное что вы не сказали, что в первых двух судебных инстанциях Регистрационная палата проиграла суд. Не знаю, какое сегодня принято решение, осталось только решение уже Высшей судебной палаты. То есть с точки зрения суда... с точки зрения министерства – вы говорите, что Регистрационная палата поступила правильно – с точки зрения суда она поступила неправильно.

Меня удивляет ответ директора Государственной регистрационной палаты, устный ответ – он мне сказал, что тогда, когда в июне было принято... было отказано 14 июня в регистрации – я с ним связалась, он сказал что, да, должны зарегистрировать, через несколько дней, ответ в письменном виде он дал, что не должны зарегистрировать. Все, то время, что с 2 октября тянется это дело – это уже полтора года – состав административного совета, о котором идет речь, ведет предприятие к банкротству. За полтора года убытки предприятия увеличились на 6 миллионов лей почти. Такого в истории предприятия, которое является единственным поставщиком услуг по обеспечению питьевой водой и канализацией, в истории города не было, да и не только, наверное, города Сороки.

К сожалению, это происходит потому, что Министерство Юстиции – желая того или не желая – способствует затягиванию разрешения конфликта, который сложился. Потому что именно этим затягиванием вы дали возможность провести заседание акционерного общества, поменять там одного человека. Я думаю, что вы это прекрасно понимаете.

Я не знаю, как закончится ситуация в этом вопросе, но я уверена, что и советники будут продолжать обращаться в судебные инстанции, потому что так руководить предприятием, которое является государственной собственностью и содержится за счет тарифов граждан, просто нельзя и я сожалею что министерство способствует здесь людям нечестным на руку и я

вас попрошу, что бы вы ответ дали мне сегодня, потому что, хоть вы и назвали дату, у нас вообще-то в Парламенте документы не теряются.

Я не могу не доверять вице-министру юстиции, но мне бы хотелось получить ответ в письменном виде сегодня.

Спасибо.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc.

Domnul Eduard Serbenco:

Da. Dacă îmi permiteți. S-ar putea, într-adevăr, să existe problemele pe care le-ați semnalat dumneavoastră. În ceea ce privește acțiunile Camerei Înregistrării de Stat, vreau să vă zic că, acțiunile registratorului Camerei Înregistrării de Stat s-au înscris perfect în cadrul legal referitor la timpul când a fost adoptată decizia de înregistrare. Deci, în ambele situații, nu vedem din păcate, cum Ministerul Justiției, în cazul dat, se face vinovat de problema creată.

Deci și într-un caz și în celălalt caz și în urma primei decizii a Consiliului orășenesc și în urma deciziei Adunării Generale deja a acționarilor Societății pe Acțiuni, Camera Înregistrării de Stat a adoptat decizia în termenul legal. Deci ne scapă dezbaterile care au loc în instanță referitor la controlul judiciar al deciziei din... Consiliului orășenesc Soroca.

Deci asta am vrut să vă zic. În ceea ce privește răspunsul, da, noi vi-l furnizăm dumneavoastră.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Doamnă Bodnarencu,

Poftim, întrebări.

Doamna Elena Bodnarencu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Ultima precizare.

Сегодня в Сороках с взяткой задержали полицейского – 600 евро он взял, не знаю за что. Что бы не получилось так, что следующим задержанным будет государственный регистратор Сорок.

Спасибо.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc, domnule viceministru.

Luați loc. Mulțumesc.

Domnul Eduard Serbenco:

Mulțumesc frumos.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Vă invităm la tribuna principală, domnule Valentin Guznac, Secretar general adjunct.

Domnule Țap,

Întrebarea dumneavoastră.

Domnul Valentin Guznac – *secretar general adjunct al Guvernului Republicii Moldova:*

Doamnelor și domnilor deputați,

Onorată asistență,

În adresa Cancelariei de Stat a parvenit interpelarea domnului deputat Iurie Țap cu referință la..., cum este formulat în stenogramă, cu eventuală incoerență între Strategia de descentralizare administrativă, aprobată în anul 2012, și prelungită ca termen de implementare în anul 2016 și respectiv Strategii de reformă a administrației publice. Deci vreau să menționez că nu există nici o incoerență în aceste acte.

Pentru că, așa cum și a fost menționat în întrebarea adresată, Strategia de reformă a administrației publice a fost aprobată prin Hotărîrea Guvernului la 25 iulie 2016 pentru o perioadă de implementare anul 2016 – 2020, reieșind atît din Programul de activitate al Guvernului, cît și din angajamentele asumate prin Acordul de Asociere între Republica Moldova și Uniunea Europeană, ratificat în anul 2014, dar și în contextul implementării a două strategii Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2020” și respectiv a Strategiei naționale de descentralizare administrativă.

Prin urmare, Strategia de reformă a administrației publice este un document de politici subsecvent actelor legislative menționate mai sus, al căror obiectiv principal vizează, în special, reforma autorităților administrației publice din subordinea Guvernului Republicii Moldova.

Descentralizarea și asigurarea autonomiei locale este un proces complex, cunoaștem toți acest lucru, de lungă durată, care necesită perioade suficiente de acțiuni coordonate.

Reforma privind descentralizarea este implementată etapizat, iar cadrul de timp necesar pentru atingerea cotei maxime de consolidare a capacităților autorităților publice locale pentru generarea veniturilor proprii nu poate fi limitată doar printr-un sigur document de politici.

Deci, subliniez, pe termen imediat și mediu au fost fixate obiective atît în Strategia națională de descentralizare pentru perioada 2016 – 2018, așa cum a fost aprobat în anul trecut de către Parlament, cît și dezvoltarea acestor prevederi în Strategia de reformă a administrației publice pentru perioada 2016 – 2020. Respectiv, realizarea obiectivului stabilit pentru 2016 – 2018 nu exclude necesitatea avansării în continuare cu acțiuni noi de consolidare a veniturilor

propriii locale pentru perioada 2019 – 2020. Aceasta ar fi viziunea cu referință la unele incoerențe, care au fost notificate în întrebarea domnului deputat.

Dacă mai sînt și alte întrebări adiționale la acest subiect, vă rog.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc, domnule Guznac.

Poftim, domnule Țap, întrebări, dacă este.

Domnul Iurie Țap:

Mulțumesc și pentru răspuns.

Domnule Guznac,

De fapt, eu o să dezvolt un pic subiectul așa cum a fost el enunțat ori astăzi noi asistăm la alocarea competențelor autorităților publice locale... voi face referire chiar și la proiectul de Lege privind adresele, care a fost discutat la ultima ședință a comisiei chiar ieri și care prevede volume de lucrări ample. În această sesiune avem cred că 8 sau 9 acte legislative care prevăd competențe suplimentare autorităților locale.

Dar, totodată, creșterea bazei fiscale sau creșterea veniturilor proprii nu se produce. Ori voi repeta poziția, prevederile Recomandării 322 din 2012, care la acest capitol a atenționat asupra disproporției în acest sens și solicita ca să revenim, să corectăm acest lucru.

Și mai mult, precizarea mea ar fi, fiindcă acum sîntem în plin proces de elaborarea a proiectului bugetului pentru anul 2018, respectiv a politicii bugetar-fiscale, și întrebarea mea este, dacă Guvernul prevede la concret în acest sens pași?

Și, iată, eu aș vrea, domnule Guznac, să aud, care vor fi acei pași? Sînt inițiate sau nu? Să nu se întîmple așa cum am avut în 2016 s-a promis pentru 2017, am venit la politica bugetar-fiscală și bugetul pentru 2017 și, de fapt, nu s-a făcut nimic.

Și mai mult aș putea să vă zic, prin bugetul 2017 autorităților locale anumitor au fost alocate fonduri în condițiile noului sistem al finanțelor publice locale, cînd aceasta nu poate fi realizat. De fapt, au fost fonduri, să le spun, politice. Și aș putea să fac referire la faptul că fondul de dezvoltare regională, care prevede, conform legii, 1% din buget din 33 de miliarde, a fost aprobat doar la 200 de milioane, deci reducînd de la acest fond și totodată se utilizează aceste mijloace pentru anumite autorități, deci în complex.

Și atunci eu aș vrea ... fiindcă răspunsul dumneavoastră este unul destul de evaziv, că strategia prevede 2017 – '18, dar Strategia de reformă a administrației publice prevede pentru 2019 – 2020. Păi, vă rog, pașii la concret în acest sens care Guvernul îi prevede pentru 2017 – 2018. Aceasta era întrebarea mea, de fapt.

Domnul Valentin Guznac:

Bine. Domnule deputat,

Deci ca să finalizez discursul cu referință la întrebarea dumneavoastră. Ați întrebat să răspundem foarte clar, care este foia de parcurs a Guvernului în vederea implementării Strategiei naționale de descentralizare...

Domnul Iurie Țap

Exact.

Domnul Valentin Guznac:

...la acest capitol?

Și vă răspundem. Deci este Planul de acțiuni, care a fost aprobat prin lege în anul trecut, în anul 2016. Atunci când am prezentat acest raport sau mai bine-zis proiectul respectiv în Parlament am menționat că, circa 50 la sută din prevederile aprobate în anul 2012 erau la moment realizate, circa încă 50 la sută urmează să fie realizate.

Eu acum aș putea încă pe vreo 20 de minute să vin cu un discurs foarte amplu cu referință la ceea ce s-a realizat anul trecut și pe dimensiunea alocărilor surselor financiare autorităților publice locale pentru reparația drumurilor prin modificarea cadrului legislativ respectiv, care vor fi alocate în jur de 500 de milioane anul curent pentru drumurile locale. Nu vreau să vin și la alte componente care au fost făcute în favoarea autorităților publice locale, cunoașteți foarte bine.

Planul nostru de acțiuni ține strict de Planul de activități, aprobat de Parlament, pentru perioada 2016 – 2018. Ca să mă refer acum la alte acțiuni suplimentare care vor fi propuse spre crearea facilităților autorităților publice locale în proiectul bugetului pentru anul viitor n-o să fac acest lucru, pentru că nu sînt pregătit să vin cu puncte concrete. Probabil că colegii la Ministerul Finanțelor ar putea să o facă mai profesionist și mai argumentat.

De aceea vă zic, în final, Planul nostru de acțiuni sau foia de parcurs ține de implementarea Planului de acțiuni respectiv. Controlul parlamentar urmează să fie efectuat și în continuare sub aspectul de îndeplinire a prevederilor respective. Noi vom veni, la solicitarea dumneavoastră, pentru a raporta acești pași sau aceste activități care sînt sau nu sînt realizate și a răspunde în fața dumneavoastră sub toate aspectele.

Și, în final, vreau să menționez încă un lucru. Deci Parlamentul poate întotdeauna face uz de competențele sale privind controlul parlamentar al activității Guvernului. Și actele legislative, care urmează să fie aprobate în conformitate cu prevederile Strategiei de reformă a administrației publice locale, de reformă a administrației publice, totuna vor fi examinate și votate în Parlament.

De aceea nu există nici o incoerență între prevederile Strategiei de descentralizare administrativă cu Strategia de reformă a administrației publice.

Domnul Iurie Țap:

Mulțumesc.

Domnul Guznac,

Eu voi face o precizare foarte importantă. Eu nu v-am invitat personal pe dumneavoastră, am adresat întrebarea Guvernului, dar subiectul de bază a fost creșterea veniturilor proprii. Or, ceea ce-mi spuneți despre alocarea mijloacelor din Fondul rutier, eu cred că dumneavoastră realizați diferența, pentru că aceasta nu sînt venituri proprii. Capacitatea administrativă a autorităților publice locale ține anume de veniturile proprii care să le permită acestora să-și realizeze competențele, fiindcă ține, de fapt, de dezvoltarea locală. Or, neavînd aceste venituri proprii, neavînd capacitatea administrativă, lucrurile nu se mișcă.

De aceea, stimate coleg, eu solicit ca să am un răspuns pentru viitor, pentru următoarea ședință, dar solicit, care vor fi pașii în vederea creșterii veniturilor proprii ale autorităților locale pentru bugetul 2018? Ori așa prevede Strategia națională de descentralizare.

Și atunci o să-mi demonstrați că nu este această incoerență, la care v-ați referit. Dar problema de bază anume ține despre faptul că, am zis în continuare, prin Guvern au trecut 8 sau 9 proiecte de lege care pun pe seama autorităților locale noi competențe fără a aloca resurse.

Și voi face referire la Legea nr.140 care a servit temei pentru reținerea primarului din Basarabeasca. Trei ani în urmă atenționam asupra acestei bombe cu efect întârziat, am vorbit și m-am opus, atunci au convenit și au votat. Iată astăzi avem o competență care este pusă pe seama primarilor, autorităților publice locale, dar care nu are acoperire. El nu are specialistul respectiv, nu are resursele respective.

De aceea întrebarea mea este mult mai amplă decît dumneavoastră mi-ați răspuns. Este Strategia națională de descentralizare, este Strategia de reformă a administrației publice și eu solicit coerență, răspunsuri adecvate în acest sens.

Deci vă rog, pentru ședința următoare, ca să veniți în acest sens cu dezvoltarea subiectului.

Vă mulțumesc mult.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc, domnul Țap.

Aveți precizări?

Mulțumesc, domnul Guznac. Mulțumesc.

Avem întrebări.

Și prima întrebare, stimați colegi, doamna Spatari.

Poftim.

Doamna Mihaela Spatari:

Vă mulțumesc.

Eu am o întrebare pentru domnul ministru al transporturilor și infrastructurii drumurilor, domnul Iurie Chirinciuc. Spre finele anului 2015, după o perioadă îndelungă de așteptare, a fost lansată cursa feroviară directă Chișinău–Iași, o cursă asigurată de un tren modern, denumit simbolic „Unirea”. Însă biletele emise pasagerilor „Unirii” conțin informațiile despre cursă tipărite exclusiv în limba rusă.

O persoană care nu vorbește această limbă nu ar înțelege nimic din ceea ce este scris pe tichet. Or, asta dezavantajează atât cetățenii Republicii Moldova, vorbitori de limbă română, dar și turiștii care vor să viziteze Republica Moldova și nu cunosc limba rusă sau o altă limbă scrisă cu litere chirilice. Mai mult decât atât, Constituția menționează care este limba de stat a Republicii Moldova.

Ținând cont de cele expuse, rog să-mi răspundeți: care este motivul utilizării exclusiv a limbii ruse pentru tipărirea biletelor, dar și care este planul de modernizare a serviciilor oferite de CFM călătorilor?

Mulțumesc.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc.

Doamna Maria Ciobanu,

Vă rog, întrebarea dumneavoastră.

Doamna Maria Ciobanu:

Întrebarea o adresez ministrei doamna Corina Fusu: Guvernul României a oferit un grant de 20 de milioane de euro pentru reconstrucția și renovarea instituțiilor preșcolare din Republica Moldova.

În raionul Nisporeni, toate grădinițele incluse pentru a beneficia de renovare, primarii comunelor sînt în exclusivitate membri ai Partidului Democrat. Acest grant a fost folosit de către fruntașii locali ai Partidului Democrat drept bîtă politică împotriva altor primari. Acei de altă culoare politică, fiind obligați să devină membri ai Partidului Democrat, în alt caz nu ar fi beneficiat de bani din nominalizatul grant. Așa s-a întîmplat cu mai mulți primari.

Cele mai multe instituții preșcolare din raion se află în orașul Nisporeni, dar acestea nu au fost incluse în listă. Grădinița „Povestea” are aproximativ 300 de copii, grădinița „Licurici” – aproximativ 200 de copii, grădinița „Andrieș” – aproximativ 100 de copii, nici una din aceste grădinițe nu au fost incluse pentru a beneficia și ele de banii din grantul dat de statul român.

Solicitez de la doamna ministru Corina Fusu răspuns în ședința de plen: care au fost criteriile de selectare a grădinițelor pentru a beneficia de finanțare din grantul acordat de statul român?

Și a doua întrebare o adresez viceprim-ministrului domnul Gheorghe Brega. Solicit în scris răspuns la întrebarea: care este cauza că dispar din mai multe sate mici factorul poștal și asistentul medical, în timp ce Guvernul Filip deschide săptămînal diferite agenții, departamente, umplîndu-le cu funcționari publici? Nu dorește nimeni să muncească pentru un salariu de 1000 de lei sau se face totul pentru a dispărea satele uitate de guvernarea Filip, sau este și una, și alta?

Vă mulțumesc.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc, doamna Ciobanu.

Poftim, domnul Țap, întrebările dumneavoastră.

Domnul Iurie Țap:

Mulțumesc.

Prima mea întrebare este adresată Ministerului de Interne și se referă la incendiul care a avut loc cîteva zile în urmă în municipiul Chișinău, sectorul Ciocani. A fost un incendiu de proporții, a ars multă vegetație. Martorii oculari vorbesc și despre faptul că acolo locuiau peste 40 familii de fazani. Au fost postate chiar și fotografiile care arătau exploziile create la liniile de curent electric de tensiune înaltă.

În acest sens, două aspecte. Primul. Ministerul de Interne să răspundă la întrebarea: de ce intervenția a fost cu întârziere? Dacă pompierii și-au făcut nemijlocit misiunea foarte bine, intervenția a fost cu întârziere, ceea ce a cauzat... prejudicii foarte mari.

Și întrebarea mea o voi dezvălui cu situația care a avut loc în vara anului trecut cînd am sesizat un incendiu la intrarea orașului Vadul lui Vodă. Atunci mi s-a spus că solicitarea de extindere a intervenției trebuie să vină de la echipele care lucrează.

Cînd reveneam înapoi, după cîteva ore, am văzut un teritoriu de aproape un kilometru... pe care focul s-a extins și a ars, deci am constatat o intervenție neadecvată. Poate se întîmplă anumite cazuri, fiindcă, mă rog, viața este viață. Dar ceea ce s-a întîmplat la acest incendiu din Chișinău demonstrează că cei, de fapt, care organizează sau, să zic, serviciul, la general, nu are competența respectivă, nu are, nu asigură pregătirea respectivă. Și nu dă Doamne dacă era cazul blocuri locative, spațiului fondului locativ ș.a.m.d.

Deci, Ministerul Mediului să precizeze care este prejudiciul. Și foarte important, ministrul de interne să răspundă la întrebarea: cine a fost sancționat, poate eliberat din funcție în urma acestor neregularități?

A doua întrebare este adresată Ministerului Tehnologiei Informației. Ceva timp în urmă, pe pagina acestuia a fost publicat un proiect de hotărîre de Guvern prin care se prevedea crearea unei noi entități prin absorbție, adică pe baza

Întreprinderii de Stat „Registru”, crearea unei noi entități cu absorbția structurilor: Camera Înregistrării de Stat, Camera de Licențiere și Serviciului Stare Civilă.

În acest sens, cu trimitere la Strategia de reformă a administrației publice, punctul 48 care spune clar, este vorba despre radiografia făcută de Sigma, proiectul Sigma a administrației publice centrale care spune: o serie de legi care reglementează anumite sectoare ale economiei naționale atribuie funcții administrative de bază unor instituții publice și întreprinderilor de stat care nu sînt subiecte a legilor care reglementează administrația de stat”. Deci „Registru” este una din întreprinderile de stat care are funcții administrative, ceea ce nu corespunde Legii nr.98 privind administrația publică centrală, ceea ce a sesizat acest raport.

În acest context, întrebarea este către Guvern și în parte către Ministerul Tehnologiei Informației: de ce dacă avem această strategie, dacă avem această sesizare, de ce se insistă în continuare în această abordare greșită? Or este o neînțelegere, un neprofesionalism absolut. O să concretizez oficiul, mai bine zis, Serviciul Stare Civilă este autoritate administrativă. Și în cazul dat, autorii proiectului prevăd că o autoritate administrativă va fi absorbită de o întreprindere de stat. Agramăție.

În acest sens, vreau răspunsul să fie în scris, dar și să fie de la tribuna Parlamentului, pentru că discuția pe care am avut-o și, spre regret, domnul Guznac, se vede că n-a citit nici el bine strategia, ambele strategii, pentru că a răspuns neadecvat și aceasta pune în pericol realizarea reformei și, evident, viitorul Republicii Moldova.

Vă mulțumesc.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc, stimați colegi.

Ședința este închisă.

О следующем заседании Бюро Парламента дополнительно проинформирует.

Ședința s-a încheiat la ora 15.27.

Stenograma a fost pregătită spre publicare în Secția pentru lucrările plenului Parlamentului din cadrul Direcției generale documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului.